

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Předpoklady pro založení a fungování venkovské
komunitní školy (Případová studie)**

Bc. Iva Kupcová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Iva Kupcová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Předpoklady pro založení a fungování venkovské komunitní školy (Případová studie)

Název anglicky

Prerequisites for Establishment and Functioning of a Rural Community School (Case Study)

Cíle práce

Zjistit podmínky a možnosti zřízení venkovské komunitní školy ve vybrané venkovské obci, a to nejen na základě oficiálních požadavků a dosavadních zkušeností, ale také po podrobném zmapování místní komunity.

Metodika

Východiskem a obecným rámcem práce je průnik konceptu rurálního rozvoje a konceptu komunitního vzdělávání. Tento průnik lze spatřovat v konceptu komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD). Po tomto obecném vstupu do problematiky je věnována pozornost historii a současnému stavu komunitního vzdělávání a školství v ČR, se zřetelem jednak k problematice rurálního rozvoje, a jednak k zahraničním zkušenostem v oblasti komunitního vzdělávání a školství. Tato část práce vychází z literární rešerše odborné literatury a odborných materiálů (především MŠMT ČR, NSVKŠ), s doplněním o již uskutečněné výzkumné akce zpracované v diplomových pracích a článkách ve vědeckých a odborných časopisech. Praktická část práce bude ve vybrané venkovské lokalitě zjišťovat, jak teoretickou konceptualizaci odráží možnosti a snahy uplatňovat myšlenky komunitní školy v dané lokalitě s ohledem na ovlivnění jak zevnitř této lokality (rámec CLLD), tak vně lokality (širší institucionální rámec). Splnit toto zadání vyžaduje použití sekundárního (pro situaci v ČR) i primárního výzkumu (pro případovou studii vybrané venkovské obce). Primární výzkum použije kvantitativní přístup (dotazníkové šetření postojů místních obyvatel k případné existenci venkovské komunitní školy v obci) a kvalitativní přístup (šetření u případných aktérů této školy polostandardizovanými rozhovory). V závěrech bude posouzena potenciální možnost (příznivost/nepříznivost podmínek) ke zřízení komunitní školy ve sledované obci.

Doporučený rozsah práce

80-100 stran

Klíčová slova

CLLD, rozvoj venkova, komunitní vzdělávání, komunitní škola, sociologický empirický výzkum

---

Doporučené zdroje informací

- BARTÁK, M. (2011) Venkovská komunitní škola (diplomová práce). Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita v Brně.
- BOUKALOVÁ, K. (2017) Spolupráce v rozvoji venkova: vize nebo realita (případ místních akčních skupin). PEF ČZU v Praze [disertační práce]
- HEERS, M. – VAN KLAVEREN, C. – GROOT, W. – MAASEN VAN DEN BRINK, H. (2011) Community Schools Unfolded: A Review of the Literature. Tier Working Papers No. 11/04. Maastricht. Maastricht University. 9. 1–36.
- LAUERMANN, M. (2008) Analýza připravenosti prostředí v ČR a možností rozvoje komunitních škol. Praha: MŠMT ČR.
- LAUERMANN, M. (2012) Komunitní škola v perspektivě českého vzdělávacího systému. [online]. Dostupný z <http://clanky.rvp.cz/clanek/a/15805/15805/KOMUNITNI-SKOLA-V-PERSPEKTIVE-CESKEHO-VZDELAVACIHO-SYSTEMU.html/>
- LORENZO VÁ, J. (2001) Komunitní vzdělávání a komunitní škola. In KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, B. Prostředí, člověk, výchova. Brno: Paido, s. 29-135.
- Materiály Národní sítě venkovských komunitních škol
- RAY, C. Neo-endogenous rural development in the EU. In: Cloke, M., Marsden, T., Mooney, R: Handbook of Rural Studies. London 2006: Sage, pp.278 – 265.
- TUPÝ, P. (2015) Rozvojový potenciál venkovských komunit. [diplomová práce], PEF ČZU v Praze. Vedoucí: doc. Mgr. Helena Hudečková, CSc.
-

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

doc. Mgr. Helena Hudečková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 9. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci “Předpoklady pro založení a fungování venkovské komunitní školy (Případová studie)” jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Mgr. Heleně Hudečkové, CSc. za cenné odborné rady, připomínky, trpělivost a pomoc při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat starostovi obce Lubná u Rakovníka a taktéž i řediteli místní základní školy za poskytnutí informací a vstřícnost.

Předpoklady pro založení a fungování venkovské komunitní školy (Případová studie)

Abstrakt

Tato diplomová práce vychází z průniku konceptu rurálního rozvoje a konceptu komunitního vzdělávání. Jsou zde zmapovány a vyhodnoceny „ideální podmínky“ pro vznik a fungování venkovské komunitní školy v obci Lubná u Rakovníka. Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části jsou popsány a vysvětleny teoretické pojmy a skutečnosti z oblasti komunitního vzdělávání. Krátce je zmíněna historie komunitního vzdělávání, dále komunitní vzdělávání ve světě a Národní síť venkovských komunitních škol. Závěrem teoretické části jsou definovány „ideální podmínky“ pro vznik komunitní školy. Tyto podmínky jsou zjišťovány ve druhé, praktické, části diplomové práce a jsou rozděleny na primární a sekundární výzkum. V návaznosti na sekundární výzkum byl sestaven dotazník a záznamový arch pro rozhovory, tedy primární výzkum. Dotazníkem byly zjišťovány postoje a názory místních obyvatel. Otázky v rozhovorech byly směřovány na zjišťování postojů, názorů a možností konkrétních aktérů. Závěrem práce jsou zhodnoceny „ideální podmínky“, které vyplývají z výzkumu. Obec Lubná u Rakovníka má potenciál pro vznik a fungování venkovské komunitní školy.

Klíčová slova: komunitní vzdělávání, komunitní škola, komunita, celoživotní vzdělávání, rurální rozvoj, výchova, socializace

Prerequisites for Establishment and Functioning of Rural Community School (Case Study)

Abstract

This diploma thesis is based on the intersection of the concept of rural development and the concept of community education. It maps and evaluates "ideal conditions" for establishment and running of rural community school in the municipality Lubná (Rakovník District). The thesis consists of a theoretical and a practical part. The theoretical part describes and explains theoretical concepts and facts from the field of community education. The history of community education, community education in the world and the National Network of Rural Community Schools are also briefly mentioned. At the end of the theoretical part, there is a definition of "ideal conditions" for establishment of a community school. These conditions are investigated in the practical part of the thesis and they are divided into primary and secondary research. A questionnaire and an interview sheet—the primary research—were compiled as a follow-up to the secondary research. The questionnaire surveyed attitude and opinions of local residents. The questions in interviews were aimed to identify attitude, opinions and capabilities of specific participants. In conclusion, the thesis evaluates "ideal conditions" resulting from the research. The municipality Lubná has a potential for establishment and running of a rural community school.

Keywords: community education, community school, community, lifelong learning, rural development, education, socialization

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíle práce a metodika	14
3 Základní pojmy a koncepty	17
3.1 Výchova a socializace.....	17
3.2 Celoživotní vzdělávání	18
3.3 Komunita	18
3.4 Komunitní škola a vzdělávání.....	19
3.5 Komunitně vedený místní rozvoj.....	22
3.5.1 Evropský hospodářský a sociální výbor	23
3.5.2 Místní akční skupina.....	24
3.5.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje	25
4 Historie komunitního vzdělávání.....	27
4.1 Komunitní vzdělávání v ČR	27
4.2 Komunitní vzdělávání ve světě.....	28
5 Národní síť venkovských komunitních škol	31
5.1 Projekty	31
6 Venkovská komunitní škola v ČR.....	34
6.1 Podmínky pro vznik venkovské komunitní školy.....	35
6.2 Financování venkovské komunitní školy	36
6.3 Personál venkovské komunitní školy	39
6.4 Nabídka venkovské komunitní školy.....	41
6.5 Venkovská komunitní škola, obec a místní škola	44
6.6 Venkovská komunitní škola a rodič, obyvatel obce	44
6.7 Shrnutí podmínek pro vznik venkovské komunitní školy	46
7 Empirické šetření o možnostech vzniku komunitní školy v Lubné u Rakovníka	49
7.1 Vzdělávání na území Středočeského kraje	49
7.2 Místní akční skupina Rakovnicko.....	50
7.3 Lubná u Rakovníka – sekundární výzkum	52

7.3.1 Historie školství v Lubné	55
7.3.2 Současná situace základní školy	57
7.3.3 Školní aktivity pro žáky, rodiče a veřejnost.....	58
7.3.4 Shrnutí.....	63
7.4 Konceptualizace výzkumného problému pro primární výzkum.....	65
7.4.1 Kvantitativní způsob šetření	65
7.4.2 Kvalitativní způsob šetření	67
7.5 Výzkumná situace a průběh primárního šetření	69
7.6 Výsledky primárního šetření.....	70
7.6.1 Kvantitativní způsob šetření	70
7.6.2 Kvalitativní způsob šetření	89
8 Závěr	97
9 Seznam použitých zdrojů	102
10 Přílohy	107

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Financování venkovských komunitních škol, 2015 – 2016.....	38
Tabulka č. 2 – Analýza prostředí obce	47
Tabulka č. 3 – Finance a spolupráce.....	48
Tabulka č. 4 – Organizační tým.....	48
Tabulka č. 5 – Věkové rozložení obyvatelstva v obci Lubná u Rakovníka k 1.1.2019.....	54
Tabulka č. 6 – Počet žáků v jednotlivých třídách ve vybraných letech.....	56
Tabulka č. 7 – Přehled vybraných finančních příjmů za posledních 5 let	57
Tabulka č. 8 – Zájmové kroužky	60
Tabulka č. 9 – Pohlaví respondentů.....	71
Tabulka č. 10 – Věkové skupiny respondentů.....	72
Tabulka č. 11 – Údaj o zaměstnání respondentů	73
Tabulka č. 12 – Obec, ve které respondent pracuje, je-li zaměstnaný, živnostník, podnikatel	74
Tabulka č. 13 – Zájem o komunitní školu v obci Lubná u Rakovníka	75
Tabulka č. 14 – Důvěra v dobrého koordinátora komunitní školy ze strany místních občanů.	76

Tabulka č. 15 – Kurzy a aktivity, o které mají místní občané zájem.....	77
Tabulka č. 16 – Doba začátku vzdělávacího kurzu/volnočasové aktivity	79
Tabulka č. 17 – Čas, který jsou respondenti ochotni kurzu/volnočasové aktivitě jednou týdně věnovat.....	81
Tabulka č. 18 – Finanční částka, kterou jsou respondenti ochotni za kurz/volnočasovou aktivitu měsíčně zaplatit	82
Tabulka č. 19 – Ochota místních občanů podílet se na fungování komunitní školy	83
Tabulka č. 20 – Způsob, jakým by se občané na fungování komunitní školy podíleli.....	84
Tabulka č. 21 – Děti/vnoučata respondentů ve věku základní školní docházky	85
Tabulka č. 22 – Počet dětí/vnoučat respondentů	86
Tabulka č. 23 – Ochota spolupracovat s komunitní školou jako rodič/prarodič	87
Tabulka č. 24 – Způsob získávání informací o komunitní škole	88
Tabulka č. 25 – Nabídka kurzů/volnočasových aktivit v obci Lubná	101

Seznam grafů

Graf č. 1 – Počet žáků zapsaných do zájmového kroužku v procentech	61
Graf č. 2 – Návrtnost dotazníků v procentech	70
Graf č. 3 – Pohlaví respondentů v procentech	71
Graf č. 4 – Věkové skupiny respondentů v procentech	72
Graf č. 5 – Údaj o zaměstnání respondentů v procentech.....	73
Graf č. 6 - Obec, ve které respondent pracuje, je-li zaměstnaný, živnostník, podnikatel v procentech.....	74
Graf č. 7 – Zájem o komunitní školu v obci Lubná u Rakovníka v procentech	75
Graf č. 8 - Důvěra v dobrého koordinátora komunitní školy ze strany místních občanů v procentech.....	76
Graf č. 9 - Kurzy a aktivity, o které mají místní občané zájem v procentech.....	78
Graf č. 10 - Doba začátku vzdělávacího kurzu/volnočasové aktivity v procentech	80
Graf č. 11 - Čas, který jsou respondenti ochotni kurzu/volnočasové aktivitě jednou týdně věnovat v procentech	81
Graf č. 12 - Finanční částka, kterou jsou respondenti ochotni za kurz/volnočasovou aktivitu měsíčně zaplatit v procentech	82

Graf č. 13 - Ochota místních občanů podílet se na fungování komunitní školy v procentech .	83
Graf č. 14 - Způsob, jakým by se občané na fungování komunitní školy podíleli v procentech	84
Graf č. 15 - Děti/vnoučata respondentů ve věku základní školní docházky v procentech	85
Graf č. 16 – Počet dětí/vnoučat respondentů v procentech.....	86
Graf č. 17 – Věk dětí/vnoučat respondentů (graf uváděn v počtu odpovědí)	86
Graf č. 18 - Ochota spolupracovat s komunitní školou jako rodič/prarodič v procentech	87
Graf č. 19 - Způsob získávání informací o komunitní škole v procentech	88

1 Úvod

Vzdělávání je nedílnou součástí našeho života, které nás mnohdy provází celým životem. Dnešní doba s sebou nese vysoké požadavky na vzdělání zejména na profesní úrovni. Nejen neustálý vývoj moderní technologie, ale i změny např. v legislativě, administrativě či ekonomice vyžadují po člověku doplňování jeho dosavadních znalostí. Celoživotní vzdělávání dospělých nabízí především velká města, což v nemalé míře znevýhodňuje obyvatele venkova. Lidé z vesnic musejí za vzděláním dojíždět často velké vzdálenosti, domů se vrací ve večerních hodinách, učení věnují veškerý svůj volný čas a to může vést k demotivaci vzdělávání. V některých případech může být problém ve financování nákladů na vzdělání či prostá nechuť pracovat na sobě, sahat k vyšším cílům, např. povýšení v práci či měnit svůj životní styl, s přesvědčením, že učení se a zdokonalování sebe sama je zbytečné a k ničemu nevede. Vedle kvalitního vzdělání dokáže komunitní škola zprostředkovávat širokou škálu kompetencí a znalostí různým cílovým skupinám a být místem setkávání pro lidi, kterým není rozvoj venkova lhostejný. Velkým přínosem venkovského komunitního školství je naplňování společenských potřeb a rozvoj kvality života na vesnicích.

Téma mé diplomové práce je zaměřeno na předpoklady založení a fungování venkovské komunitní školy v obci Lubná u Rakovníka. Rakovník je sice město ležící nedaleko obce, ale nabízí minimum vzdělávání pro dospělé. Více možností nabízí město Kladno, dále pak už jen Plzeň, Praha či Most. Cesta do zmíněných měst trvá automobilem cca hodinu, a proto je pro mnohé lidi vesměs nereálné zapojit do svého života další aktivitu. Na území obce je zřízena jak základní, tak mateřská škola i kulturní zařízení. Komunitní škola by tak měla dostatek prostoru na pořádání výuky.

Za pozitivní přínos zřízení komunitní školy můžeme považovat např. maximální využití prostor škol a kulturního zařízení, sociální začleňování občanů nebo vyzdvižení atraktivnosti samotné obce pro nové potenciální občany.

Komunitní škola nemusí být zaměřena jen na vzdělávání dospělých. Děti se zde mohou také vzdělávat či jen trávit čas s kamarády a rodiči. Nutno ale podotknout, že komunitní škola neplní vzdělávací povinnost za rodiče. Ze zákona zodpovídá za vzdělávání dítěte rodič. Ten

může dítě přihlásit do jakékoliv vzdělávací skupiny. Rodič však nesmí být v mylné domněnce, že taková skupina bude plnit vzdělávací povinnost za něj. Aby škola plnila vzdělávací povinnost, musí být zapsána v rejstříku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Kratochvílová, 2017).

K fungování komunitní školy jsou zapotřebí z velké části finance. Příjmy ze školného provoz školy nepokryjí, a proto je dobré shánět příjmy jinde. Nejlepším řešením je najít stálé sponzory či žádat u příslušné obce grant na činnost. Své zkušenosti s finanční podporou od obce sdělila v Newsletteru Národní sítě venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, duben 2015, č.10., předsedkyně komunitní školy v Benešově nad Černou, Růžena Lepšová. Uvědomuje si, že ne všude jsou komunitní školy ze strany obce vítány a uznávány a nejsou brány jako přínos pro veřejný prostor obce. I ona musela obci svůj návrh na založení komunitní školy obhájit. Setkala se s ohlasy typu „že u nás se to neujme, lidi že nikam nechodí, když něco začnou dělat, tak to nedokončí, a tak podobně“ (Lepšová, Newsletter Národní sítě venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, duben 2015, č.10, s. 4). Negativní ohlasy ji neodradily a začala zjišťovat míru zájmu o studium v kurzech, které by mohla komunitní škola organizovat. Vzhledem k pozitivním ohlasům ze strany občanů se škola zřídila a i obec je k jejím aktivitám vstřícná, hlavně po stránce finanční (Newsletter Národní sítě venkovských komunitních škol se sídlem v Borech, duben 2015, č.10). Dalším způsobem financování jsou úvěry. U úvěru je riziko platební neschopnosti splácet dluh ze strany školy. Což může způsobit mnoho problémů zakladatelům.

Šárka Hauznerová, zakladatelka a ředitelka Svobodné školy Praha, vidí problém i zakládání komunitní školy jednotlivcem. Tvrdí, že tým lidí lépe řeší úkoly, mohou se poradit a dávají si navzájem nadhled (Hauznerová, 2017).

Paradoxní překážkou ve fungování komunitní školy může být široká nabídka zábavných a vzdělávacích programů dalších aktivních spolků v obci. Zde je nutná spolupráce mezi zástupci jednotlivých spolků a vyjasnění pozic, aby nedošlo k pocitu konkurence (Guthová Jarkovská).

2 Cíle práce a metodika

Cíl práce

Cílem diplomové práce je zjištění podmínek a možností založení venkovské komunitní školy v obci Lubná u Rakovníka. Podmínky budou vyhodnoceny na základě oficiálních požadavků a podrobném zmapování místní komunity. Jednou z podmínek venkovské komunitní školy je zřízení vzdělávacího zařízení pro občany žijící na území venkovské obce do 5 000 obyvatel. Obec Lubná spadá do této kategorie, neboť nyní čítá 1012 obyvatel, a je tedy možné provést výše zmíněný výzkum. Dle seznamu uvedeného na internetových stránkách Národní sítě venkovských komunitních škol je v České republice zřízeno pouze 37 venkovských komunitních škol z toho pouze jedna působí ve Středočeském kraji, ve kterém se nachází i zkoumaná obec Lubná. Proto se domnívám, že by prospělo, aby v tak velkém kraji, kterým Středočeský kraj je, vznikaly další komunitní školy ve venkovském prostoru.

Metodika

Východiskem a obecným rámcem práce je průnik konceptu rurálního rozvoje a konceptu komunitního vzdělávání. Zmíněný průnik lze spatřit v konceptu komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD). CLLD je integrovaný nástroj, který navazuje na metodu LEADER. V České republice je určen k podpoře místního rozvoje především za pomoci evropských fondů prostřednictvím místních akčních skupin (MAS).

Již zmíněný specifický nástroj CLLD zapojuje místní komunity a organizace tak, aby přispívaly k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícímu začlenění, posiluje územní soudržnost, dosahuje dlouhodobého růstu regionu s tvorbou nových pracovních míst a podniků zahrnující komunitně vedené aktivity v oblasti změny klimatu.

Při rozhodování a stanovování strategie rozvoje se přikládá velký význam zapojení oblastní správy a obyvatel, tzv. přístup zdola nahoru. Komunitně vedený místní rozvoj je veden místními akčními skupinami, které jsou složeny ze subjektů zastupujících veřejné

a soukromé místní socioekonomické zájmy. Dále je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál, zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech a vytváření sítí a spolupráce (Národní síť místních akčních skupin, 2015).

Místní akční skupina představuje společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracuje na rozvoji venkova a získávání finanční podpory z Evropské unie. Cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí na venkově (Čepelka, 2015).

Obec Lubná u Rakovníka je členem Místní akční skupiny Rakovnicko, která vznikla v roce 2006 jako projev zájmu aktivních jedinců přenést odpovědnost za rozvoj Rakovnicka na úroveň samotného regionu. V územní působnosti MAS Rakovnicko je 77 obcí s celkovou rozlohou 858 km² (Místní akční skupina Rakovnicko, 2019).

Diplomová práce je rozdělena na dvě části. První teoretická část obsahuje obecný vstup do problematiky, charakteristiku komunitního vzdělávání, historii a současnost komunitních škol v České republice. Zřetel bude kladen jednak na problematiku rurálního rozvoje, a jednak na zahraniční zkušenosti v oblasti komunitního školství a vzdělávání. Tato část práce vychází z literární rešerše odborné literatury a odborných materiálů (především Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Národní sítě venkovských komunitních škol) a je doplněna o poznatky z již uskutečněných výzkumných akcí v diplomových pracích, vědeckých a odborných článcích v časopisech a na internetových stránkách.

Druhá, praktická část, je věnována vlastnímu výzkumu. Je zde podrobněji představena obec Lubná u Rakovníka, ve které by mohla komunitní škola vzniknout. Okrajově je představena i Místní akční skupina Rakovnicko, jejímž členem je zkoumaná obec.

Ve vybrané lokalitě zjišťuji, jak teoretickou konceptualizaci odráží možnosti a snahy uplatňovat myšlenky komunitní školy s ovlivněním jak zevnitř této lokality (rámec CLLD), tak vně lokality (širší institucionální rámec).

Zadání práce vyžaduje použití sekundárního (pro situaci v České republice) i primárního výzkumu (pro případovou studii vybrané obce).

Postoj ke zřízení komunitní školy v obci je důkladně zmapován a podložen šetřením u místních obyvatel. Primární výzkum bude proveden dotazníkovým šetřením (kvantitativní přístup). Dotazník bude obsahovat dostatečné množství otázek, které budou směřovány tak, aby mohl být výzkum proveden s co největší vypovídající hodnotou. Do této části diplomové práce bude zahrnut i rozhovor s ředitelem Základní školy a Mateřské školy v obci Lubná a starostou obce Lubná (kvalitativní přístup). Otázky polostandardizovaného rozhovoru se budou týkat především potenciálu pro vznik komunitní školy, aktuální situace školy a obce.

V závěru práce jsou výsledky shromážděny a vyhodnoceny. Na základě výsledků je posouzena potencionální možnost (příznivost či nepříznivost podmínek) ke zřízení komunitní školy v obci Lubná u Rakovníka.

3 Základní pojmy a koncepty

3.1 Výchova a socializace

Výchovu lze chápat jako specifický socializační proces. V naší zemi se v průběhu několika generací změnilo společenské klima, které ovlivňuje snahy a názory rodičů, pedagogů a dalších lidí působících na děti a mládež. Profesor pedagogiky Otokar Chlup za doby první republiky psal, že “vychovat znamená mít nějaký syntetický cíl, k němuž má výchova vést. Je patrné, že tento syntetický cíl vyjadřující smysl a život soudobých generací má být výrazem a souhrnem úsilí a snah o lepší rozumový, citový, volní, mravní i hmotný byt lidské společnosti a všech jedinců v ní. Má být vyjádřením nejvšeobecnějšího a nejrealnějšího světového názoru, přijímaného velkou většinou lidstva. “ (Jedlička, 2017, s:7).

S odstupem času byla vydána monografie *Teorie výchovy – tradice, současnost, perspektivy*. Tato rozsáhlá vědecká publikace definuje výchovu jako soustavný, systematický a vědomě řízený proces, při kterém si člověk osvojuje znalosti, hodnoty, dovednosti a postoje, díky nimž se lze funkčně zapojit do občanské společnosti. Teorie výchovy je jednou ze základních pedagogických disciplín, která je zaměřena na cíle, podmínky, metody, formy a hodnocení výsledků řízené socializace (Jedlička, 2014).

Během socializace se jedinec stává součástí společensko-kulturního systému, který se díky individuálním a socializovaným osobnostem svých členů neustále obnovuje a předává dalším generacím. Osobnostní rysy, symptomy a postoje se odrážejí ve vztazích jedince jak ke světu a ostatním jedincům, tak i k sobě samému. Člověk je socializován nejen vnějšími vlivy sociálního prostředí, ale také sebou samým. Během začleňování do mezilidských vztahů společensko-kulturního systému je člověk vystavován různým očekáváním, tlakům či pobídkám, tzn. že se bude chovat v určitých situacích způsobem, který bude splňovat určitá kritéria. Kritickou fází socializace člověka je, že si jedinec sám v určité fázi psychosociálního vývoje osvojuje normy, hodnoty a přesvědčení svého sociálního prostředí jako svého druhu nástrojů. Pak už si on sám plánuje, organizuje a měří společenskou vhodnost projevů a vlastností svých i ostatních (Helus, 1973).

3.2 Celoživotní vzdělávání

V dnešní době je celoživotní vzdělávání bráno jako nezbytný proces vedoucí k zaměstnanosti a uplatnění se lidí na trhu práce. Tento proces adaptace na měnící se podmínky ekonomiky, techniky a společnosti je předpokladem pro trvalý rozvoj osobnosti. Získávání a využívání znalostí a kvalifikací ve smyslu schopnost úspěšně zvládat různé životní situace je důležitým faktorem při prosazování zaměstnanosti, ekonomického růstu a celkové schopnosti rozvoje demokratické společnosti. Celoživotní vzdělávání zahrnuje všechny vzdělávací a rozvojové aktivity v průběhu celého života, které začíná již předškolním vzděláváním. Počáteční i další vzdělávání, jako je základní, střední, terciární, by mělo člověka vybavovat dovednostmi a schopnostmi invenčně řešit novodobé problémy udržitelného rozvoje a sociální soudržnosti (Veteška, Tureckiová, 2008).

3.3 Komunita

Společenství lidí, kteří sdílejí společný problém či myšlenku, můžeme nazvat komunitou. V dnešní době je toto moderní slovo velmi často používáno. Jedná se o soudržnou skupinu lidí se vzájemnou interakcí. Mezi členy vznikají pouta, která vytvářejí vzájemnou blízkost a důvěru. Svoji komunitu tak mají jak městečka a vesnice, tak podniky, školy, sportovní kluby či vědci. Psychologové David W. McMillan a David M. Chavis zavedli koncept psychologického zážitku komunity. Zkoumali pocity členů komunity. Mluví o zážitku komunity, který se zabývá sociálním klimatem v komunitách. McMillan a Chavis mluví o zážitku komunity jako o pocitu členů, že někam patří, že sdílejí stejnou víru, že členům mezi sebou stejně jako celé skupině na sobě vzájemně záleží a že potřeby všech členů budou dosaženy díky závazku soudržnosti. Zážitek komunity se skládá ze čtyř prvků:

- **Členství** – je charakterizováno hranicemi komunity, členové sdílejí společný systém symbolů, hranice označuje používaný jazyk a znaky, které identifikují člena skupiny, velkou roli zde hraje pocit náležitosti, ztotožnění se jedince se skupinou, emoční jistota a vkládání do společenství svůj osobní čas.

- **Vliv** – člen má vliv na komunitu a komunita zase na člena, dochází zde k vzájemnému ovlivňování. Díky tomuto vzájemnému vlivu se utvářejí skupinové normy.
- **Integrace a naplnění potřeb** – tímto elementem je posilována soudržnost skupiny. Soudržnost je utužována také přibývajícím úspěchy skupiny, kterými se zvyšuje status členů. Dále pak kompetencemi a dovednostmi jednotlivých členů, které mohou ostatním přinést prospěch a uspokojení potřeb.
- **Sdílená emocionální vazba** – emocionální vazba je výsledkem interakcí příslušníků skupiny při společných událostech. Síla zážitku komunity může být emocionální vazbou ovlivněna jak pozitivně, tak negativně a je projevem společné historie skupiny nebo alespoň podílením se na ní (McMillan, Chavis, 1986).

Aby mohlo dojít k rozvoji komunity či komunitních služeb, je potřeba zmapovat potřeby, které jsou komunitou uspokojovány. Jedním způsobem je například hodnocení potřeb, kdy se používají již existující data, která slouží pro účely politického plánování. Další technikou je tzv. komunitní konzultace. Komunitní konzultace je technika používána veřejnými orgány k získání zpětné vazby komunity na poskytované služby, dále pak k ověření tvrzení a stanovení priorit. Pro zjištění nerovností mezi komunitami je používán sociální audit, který je zaměřen na hodnocení sociálních a etických dopadů fungování organizace na komunitu. Technika, která zjišťuje potřeby komunity z nejšířší perspektivy, je komunitní profil, který hodnotí nejen potřeby a zdroje komunity, ale i problémy, které působí na kvalitu komunity (Víchová a kolektiv autorů, 2012).

3.4 Komunitní škola a vzdělávání

Hlavním úkolem školy by mělo být rozvíjet osobnost jednotlivce. Učivo se pak stává nástrojem k dosažení cílů školy. Jedním z důležitých cílů školy je vychovat citlivého člověka, který je odolný vůči stresům. Dalším je naučit se učit, kde učení nepředstavuje drilování vědomostí z knih, ale schopnost přizpůsobovat se měnícím se podmínkám, pracovat na sobě, či školu chápat jako iniciaci dalších životních procesů. Nelze opomenout ani diagnostický cíl

školy, při kterém je zjišťováno, v jakém směru je daný jednatel zaměřen a v čem nejlépe uplatní své schopnosti (Houška, 1991).

Zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) vymezuje obecné cíle vzdělávání v § 2, odst. 2. Jsou jimi zejména:

- rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- získávání všeobecného vzdělávání nebo odborného vzdělání,
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého,
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku,
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně, vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje, a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Komunitní škola je vhodným místem pro člověka, který pro sebe hledá smysluplnou činnost. Zakladatelé těchto škol jsou lidé, kteří chtějí vytvořit místo, kde budou lidé růst, vytvářet zdravé mezilidské vztahy a budou se těšit na každé setkání. Je to společenství učících se lidí ve škole, kde mezi všemi účastníky probíhá živá sociální interakce.

RNDr. Zuzana Guthová Jarkovská, CSc. ve svém programu Venkovské komunitní školy – nástroj celoživotního vzdělávání popisuje, co to venkovská komunitní škola vlastně je. Skládá se ze tří pojmů. První je slovo “venkovská”. Venkovem rozumíme prostor, který má ve

srovnání s městem snížený přístup k některým specializovaným službám, jako je například celoživotní vzdělávání. RNDr. Guthová Jarkovská podotýká, že v dnešní společnosti využijeme k práci jen několik málo procent znalostí získaných ve škole, a proto je velkým přínosem mít přístup k dalším vhodným formám vzdělávání v průběhu celého života. Na venkově se s formami celoživotního vzdělávání setkáváme velmi málo, což můžeme označit za handicap venkova (Guthová Jarkovská, 2017).

Dalším slovem je komunita, který je blízký pojmu obec. Obec je vymezena správně a prostorově, kdežto komunita samotnými lidmi, kteří vytvářejí postoje členů ke společným záležitostem a k sobě navzájem. Komunitní školy vycházejí z potřeb daných komunit, které naplňuje převážně ze svých zdrojů. A posledním pojmem je škola. Již v historii měla obec jak veřejný tak soukromý prostor, kde soukromý patřil občanům a veřejný komunitě. Za veřejný prostor můžeme označit především a tradičně školu, hospodu a kostel. Školou rozumíme prostor, který slouží pro vzdělávání. Nemusí se ale vždy jednat o budovu místní školy. Celoživotnímu vzdělávání mohou posloužit i další veřejné prostory jako je například kulturní centrum, centrum volnočasových aktivit, domov pro seniory, knihovny a další nevyužité prostory v obci.

Komunitní vzdělávání je jednou z forem celoživotního vzdělávání, které mohou členové komunity využít. Svými způsoby podporuje aktivní zapojení jednotlivých členů do rozhodování a svou činností se snaží o co nejefektivnější využití zdrojů, které má komunita k dispozici. Proto jsou tvořeny programy, které vycházejí z potřeb komunity a které obsahují rozsáhlou škálu vzdělávacích, sociálních, zdravotnických či rekreačních aktivit.

V České republice se můžeme setkat se dvěma nezávislými směry komunitního vzdělávání:

- komunitní školy městského (sídlitního) typu – jedná se o větší školy ve městech, které se věnují nejen výuce dětí. Jejich znaky jsou:
  - chod škol je ovlivňován učiteli, dětmi, rodiči i dalšími členy,
  - prostory jsou k dispozici celé komunitě,
  - v nabídce je celoživotní vzdělávání, kulturní, rekreační a sociální program,
  - v komunitě jsou převážně rodiče dětí,

- často jsou školy zaměřeny na sociální problémy, jako je například s romskou komunitou či sociálně slabými rodinami,
- právní formou je vedlejší hospodářská činnost školy,
- venkovské komunitní školy – jedná se o vzdělávací zařízení v obci do 5000 obyvatel, které musí splňovat několik předpokladů:
  - poskytovat celoživotní vzdělávání všem obyvatelům obce,
  - mít sídlo a působit pouze v jedné obci a spádovém území,
  - podílet se na rozvojových aktivitách a komunitním životě v obci,
  - mít samostatný rozpočet a být řízen s ohledem na finanční soběstačnost a dlouhodobou udržitelnost,
  - nejobvyklejší právní forma je občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost (Guthová Jarkovská, 2017).

Myšlenku komunitního vzdělávání popisuje také koordinátor projektu Role komunitních škol ve městech Ing. Vladislav Vik v rozhovoru pro časopis Moderní vyučování. *„Škola by měla opustit klasický model vyučování od 8 do 3 a měla by se začít chovat podle toho, že je veřejnou institucí. Měla by se stát důležitým centrem obce. Od nepaměti měla obec 3 centra: kostel, hospodu a školu. Význam kostela zejména v Česku ustupuje, v hospodě se řeší ledacos, ale druhý den už si většina zúčastněných nepamatuje, co to bylo, takže zbývá škola. A ta má pro to všechny předpoklady. Jsou tam schopní lidé, kteří nejlépe znají situaci v komunitě, vybavený prostor.“* (Moderní vyučování, 2008).

3.5 Komunitně vedený místní rozvoj

Komunitně vedený místní rozvoj pochází z anglického Community-led Local Development a je značen zkratkou CLLD. Jedná se o integrovaný nástroj, který je určen k podpoře místního rozvoje pomocí evropských fondů, jejichž zprostředkovatelem jsou místní akční skupiny. Také navazuje na metodu LEADER. Komunitně vedený místní rozvoj (dále jen CLLD) je vždy zaměřen na konkrétní subregionální území a je koncipován na potřeby místních občanů. Zahrnuje inovativní prvky v místní souvislosti a vytváří sítě a případnou

spolupráci. Jeho základem je Strategie komunitně vedeného místního rozvoje, která je označována zkratkou SCLLD. CLLD je veden místní akční skupinou, která je složena ze subjektů zastupujících veřejné i soukromé místní socioekonomické zájmy. Jsou to například podnikatelé, místní úřady, sousedská sdružení, zemědělské sdružení, skupiny obyvatel, dobrovolnické skupiny apod (Národní síť místních akčních skupin České republiky, 2015).

Dle nařízení Evropské unie 2307/2012, článek 28-31 (2012), musí komunitně vedený místní rozvoj splňovat určité podmínky:

- musí být podpořen z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV),
- musí být zaměřen na určité konkrétní subregionální území, počítaje i městské, venkovské, pobřežní, horské a rybolovné oblasti,
- místní akční skupiny musí být:
  - složeny ze zástupců veřejných a soukromých místních sociálně-ekonomických zájmů, popřípadě být v souladu s vnitrostátními pravidly
  - na rozhodovací úrovni nesmí představovat více jak 49% hlasovacích práv žádný národní, regionální, místní, městský ani jiný orgán či zájmová skupina
- musí být prováděn prostřednictvím integrovaných a na multisektorovosti jednotlivých oblastí založených strategií místního rozvoje
- musí být navržen pro místní potřeby a potenciál
- musí zahrnovat funkce v místním kontextu
- vytvářet sítě spolupráce.

3.5.1 Evropský hospodářský a sociální výbor

Hospodářský a sociální výbor (dále jen EHSV) je poradním orgánem institucí Evropské unie. Poskytuje konzultace a poradenství v oblasti sociálních a zaměstnaneckých otázek v souvislosti celé Evropské unie. Výbor je členěn na tři základní skupiny, tj. zaměstnavatelé, zaměstnanci a různé specializované a profesně zaměřené činnosti jako

například zemědělství, obchod, svobodná povolání, spotřebitelé atd., a je tvořen reprezentanty širokého okruhu ekonomického a sociálního zaměření (Zahradník, 2003).

Jednou z mnoha politik EHSV je Vzdělávání a odborná příprava. Tato politika má rozhodující význam pro budoucnost Evropy, a proto je právo na kvalitní všeobecné, odborné a celoživotní vzdělávání hlavní zásadou evropského pilíře sociálních práv. Díky vzdělanosti evropských občanů lze přispět ke konkurenceschopnosti evropského hospodářství. V dnešní době rozvoje technologie musí společnost rychle reagovat na nové výzvy. Z tohoto důvodu je důležité umožnit zaměstnancům a zaměstnavatelům reagovat na situaci na trhu, nezaměstnaným zvýšit kvalifikaci, nebo se rekvalifikovat, nebo znovu začlenit osoby ze zranitelných sociálních skupin jako jsou například starší osoby nebo osoby s nízkou kvalifikací. Evropská unie však má pouze pravomoc přijímat opatření na podporu, koordinaci a doplnění vzdělávacích programů. Odpovědnost za vnitrostátní systémy vzdělávání nesou členské státy (Evropský hospodářský a sociální výbor, 2019).

3.5.2 Místní akční skupina

Místní akční skupina (dále jen MAS) je základním orgánem komunitně řízeného místního rozvoje. Mezi její základní prvky patří partnerství mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem, která vznikají odspodu, zástupci sektorů či zájmových skupin nemají na rozhodující úrovni nadpoloviční většinu a jedná se o celistvé území venkovského regionu. Do veřejného sektoru řadíme obce, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, státní instituce, atd. Soukromou sféru lze rozdělit na sektor podnikatelský, do kterého spadají osoby samostatně výdělečně činné, zemědělství podnikatelé, obchodní společnosti, a sektor neziskový, do kterého spadají občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, farnosti, aktivní jednotlivci, apod. MAS můžeme považovat za určitou formu institucionalizovaného veřejno-soukromého partnerství, nebo-li public-private partnership.

Mezi základní principy fungování MAS patří otevřenost novým členům. Noví členové mohou do partnerství přistupovat bez jakýchkoliv bariér a podílet se na spolurozhodování a kontrole činnosti skupiny. MAS mobilizuje vnitřní zdroje místních komunit a to tím

způsobem, že zapojuje místní aktéry do různých pracovních skupin, které připravují například podklady pro další činnost MAS nebo realizují své aktivity.

Místní akční skupina operuje v kompaktním venkovském regionu. Je to území, na kterém skupina působí, je soudržné jak po stránce geografické, tak po stránce spádovosti, společných problémů i potenciálu.

Nejčastější právní formou MAS je občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost. Ojedinele jde o zájmové sdružení právnických osob. Každá skupina má svoji vlastní organizační strukturu, ve které jsou specifikovány hlavní úkoly všech orgánů. Orgány zabezpečují pět základních funkcí – řídicí, kontrolní, výběrovou, monitorovací a výkonnou. Nejvyšší orgán je shromáždění všech členů skupiny. Jedná se o Valné hromady, Členské schůze, apod. Řídicím orgánem je výbor, který schvaluje integrovanou strategii území, rozhoduje o výběru projektů apod. Na činnost výboru dohlíží kontrolní orgány. Jsou jimi Kontrolní komise, Revizní komise, Dozorčí rada či Inspektor. Důležitou roli má Výběrová komise, která hodnotí předložené projekty dle stanovených kritérií a sestavuje jejich pořadí vzhledem ke kvalitě a potřebnosti. Na Výběrovou komisi navazuje Monitorovací komise, která dohlíží jednak na naplňování strategie jako celku a jednak na průběh realizace vybraných projektů. Poslední výkonnou funkci zastává tzv. sekretariát, který je řízený manažerem Místní akční skupiny (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2012).

V České republice je 179 MAS (stav k 9.10.2018, Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2019).

3.5.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Jednou z existujících strategií místního rozvoje je metoda LEADER. Tato metoda je v Evropské unii používána k rozvoji venkovských oblastí od roku 1991. Důraz je kladen na zapojení místních obyvatel do spolupráce, protože nejlépe znají silné a slabé stránky dané oblasti. LEADER má 7 základních principů. Je to již existující strategie místního rozvoje, jedná se o partnerství mezi veřejnou a soukromou sférou na místní úrovni tvořící MAS, při

přípravě i realizaci strategie je přístup tvořen zdola nahoru. Dále se jedná o integrované a multisektorové akce, inovační přístup a mezinárodní a nadnárodní spolupráci (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2012).

V průběhu času se LEADER rozvinul do několika fází; LEADER I, LEADER II, LEADER+, LEADER/osa IV. Řešit problémy regionů určitých společných charakteristik bylo úkolem LEADER I. LEADER II byl zaměřen více na investice ve znevýhodněných venkovských oblastech. LEADER+ je charakterizován jako rozvoj spolupráce, rozvoj sítí a možné využití ve všech venkovských oblastech. V období 2007 – 2013 byl LEADER začleněn jako čtvrtá osa v Programech rozvoje venkova. Zásady přístupu LEADER jsou uplatňovány i po roce 2014, a to v rámci regionálního rozvoje. Jedná se o podporu místního rozvoje se zapojením místních komunit v rámci komunitně vedeného místního rozvoje, pro který platí společná pravidla pro evropské strukturální a investiční fondy (Boukalová, 2017).

Místní akční skupina, která je aktérem rozvoje venkovské oblasti za použití metody LEADER, realizuje nejvhodnějším způsobem aktivizaci a rozvoj území pomocí integrovaného nástroje (CLLD), který má definovaný ve svém strategickém dokumentu (SCLLD).

Zpracovaná Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) představuje stěžejní strategický dokument pro celkové plánování regionálního rozvoje na území dané oblasti. Hlavním úkolem SCLLD je koordinace připravených a realizačních aktivit, které vedou k zajištění udržitelného regionálního rozvoje na místní úrovni. Jedná se o dokument střednědobého dosahu, který se vztahuje na místní komunitu. Předpokladem pro úspěšný rozvoj území je komunikace, předávání názorů a zkušeností mezi členy komunity. Díky strategii, která představuje nástroj pro koordinaci regionálního rozvoje, by měl regionální rozvoj probíhat efektivněji, soudržněji a cíleně na skutečné potřeby regionu. Zároveň SCLLD by měla garantovat, že se budou zohledňovat všechny aspekty, které je třeba brát v úvahu při plánování regionálního rozvoje a že budou zohledněny potřeby všech zapojených zájmových skupin. V neposlední řadě je SCLLD důležitým nástrojem pro koordinované využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie (Místní akční skupina Brána Písecka, 2013).

4 Historie komunitního vzdělávání

4.1 Komunitní vzdělávání v ČR

Historie komunitního školství v České republice sahá přibližně do roku 1989. Tehdy byla snaha uskutečnit změny ve školství, které bylo chápáno v tradiční formě a svázáno povinnostmi nastolenému režimu. Bylo i ostře sledováno. O protlačování komunitního vzdělávání se zaslouhuje především Nadace Open Society fund, které se mezi roky 1996 – 2000 podařilo vytvořit vhodné podmínky pro vznik prvních komunitních škol. Jednalo se o Základní školu Angelova, Praha 4 Modřany, 5. Základní školu Most Rudoltice a 1. Základní školu Plzeň. Nadace podpořila i několik pilotních projektů.

V roce 2000 vznikla další organizace zabývající se komunitním vzděláváním, a to Liga komunitních škol. Jejím specifikem je především zapojování romské komunity do vzdělávání. Další organizací, která vznikla v roce 1996 na podporu inkluzivního vzdělávání, je Nová Škola, o.p.s. Jedná se o nevládní a neziskovou organizaci, která od července 2000 spolu se školami v Praze, Ústí nad Labem, Ostravě a Brně realizovala dvouletý projekt “Podpora komunitních škol”. Realizace probíhala za finanční podpory Charles Steward Mott Foundation a Nadace rozvoje občanské společnosti. Cílem projektu bylo podporování rozvoje komunitních škol, kde hlavní úkol spočíval ve vzdělávání studentů z menšin, budování kapacity škol a vytváření možností spolupráce mezi dalšími komunitními školami (Neumajer, 2000).

V současné době je, dle seznamu Národní sítě venkovských komunitních škol, v České republice 37 komunitních škol a 20 spolupracujících států v Evropské unii (Národní síť venkovských komunitních škol, 2019). Komunitní škola může vedle kvalitního vzdělávání dětí se zapojením rodičů zprostředkovávat ve vzájemném působení s vesnickou komunitou osvojování široké škály znalostí a kompetencí různým cílovým skupinám a být místem pro setkávání místních lidí. Vedle vzdělávání může vychovávat k posílení venkovské identity a naplňovat tak celospolečenské potřeby jako je například zastavení vysídlování venkova nebo zvyšování vzdělanosti venkovského obyvatelstva. Předpokladem fungující školy je určitý

stupeň rozvoje vesnické občanské společnosti, stavící na komunikaci a vztazích mezi lidmi. Proto je venkovská komunitní škola jak ve volbě metod, které se liší dle studijních skupin, tak co do formy v níž je provozována jako vzdělávací instituce daleko více otevřená novým trendům a zkušenostem, vždy s ekonomickým podtextem, který podmiňuje existenci školy na vesnici (Guthová Jarkovská).

4.2 Komunitní vzdělávání ve světě

Podpora komunitního vzdělávání ve světě je na různé úrovni. V mnoha zemích je snaha propojit školu a komunitu, ale bez vzdělávání dětí. Ve státech, kde je komunitní vzdělávání součástí života, existuje velká podpora v rozšiřování této myšlenky. Není ale snadné získat pro tento účel jak instituce, tak osoby.

Koncept komunitní školy pochází z USA a na jeho vzniku se podílela Mottova nadace ve 30. letech minulého století. Postupně se pak vyvíjel i v západní Evropě a od 90. let 20. století i ve střední a východní (Tupý, 2015). USA vychází z partnerství mezi školou, místními občany a rodiči, kteří pomáhají svým dětem získat vzdělání. Školy v USA hrají důležitou roli v podpoře rodiny a jejích potřeb, protože je zde rozmanité etnické i sociální složení žáků. Školy integrují nejen služby vzdělávací, ale také sociální a zdravotní. Komunitní školy v USA se zabývají i vzděláváním dospělých v komunitě a nabízí podporu komunitám dle jejich potřeb (Lauer mann, 2010).

Po druhé světové válce začaly pomalu vznikat komunitní školy ve Velké Británii. Ukázalo se, že je důležité zlepšit práci všech složek, které ovlivňují výchovu dětí. Na základě tohoto snažení vznikl Odbor služeb pro děti a Dětské správní rady, díky nimž se sdružují finance na podporu služeb pro šance na vzdělávání. Výzkumem bylo zjištěno, že zkvalitnění procesu učení není jen pro zlepšení studijních výsledků, ale že je také nutné vnímat a uspokojovat další potřeby dítěte. Cílem koncepce školského systému bylo, aby do roku 2010 byly všechny školy komunitní. Komunitní školy ve Velké Británii jsou plně podporovány vládou a agenda je zpracována legislativně. Nevládní organizace ContinYOU poskytuje

technickou pomoc všem vzdělávacím úřadům v Anglii, Walesu i v severním Irsku, které pomáhají státním školám v přeměně na komunitní. Rozvojová agentura ContinYOU zkouší nové přístupy a vychází ze 3 pilířů: učení je mnohem víc než to, co se děje ve škole, učení je bráno jako celoživotní proces a přístup ke vzdělání je klíčový faktor pro dosažení sociální spravedlnosti. Komunitní školy ve Velké Británii jsou považovány za jeden z klíčových prostředků k naplňování výstupů národního rámce reformní vládní iniciativy (tzv. Every Child Matter: Change for Children) přicházející s novým přístupem v péči o blaho dětí a mládeže do 19 let. Byly vytvořeny principy, které by měly být na komunitních školách dodržovány. Jedná se o základní nabídku rozšířených služeb, které by měly všechny školy. Je tvořena z pěti oblastí:

- Zajištění nabídky volnočasových aktivit včetně studijní podpory pro děti a mládež.
- Zajištění garantované péče základních a speciálních škol o děti v čase od 8 hodin ranních do 18 hodiny po dobu 48 týdnů v roce.
- Podpora rodičům/rodičovské výchově, jejímž cílem je vybavit rodiče znalostmi a dovednostmi potřebnými k podpoře a pochopení vzdělávání jejich dětí, jež se pozitivně promítá i do zlepšování celkového klimatu v rodině.
- Zajištění snadného a včasného přístupu k odborným službám, které mohou dětem a mládeži pomoci překonat překážky v učení a umožnit jim rozvinout plně svůj potenciál.
- Zajištění přístupu do školských zařízení pro veřejnost a využívání jejich potenciálu místní komunitou (Krbcová Mašínová, Jeník, Polesný, 2011).

Stejnou myšlenku jako Velká Británie měla i Belgie. Belgie vyhlásila komunitní školu oficiálním programem, do kterého se mohly všechny školy přihlásit. Avšak bylo nutné vysvětlit, jaký je koncept komunitní školy, jaké jsou její cíle a jak jsou důležité pro rozvoj dětí. Bylo nutné analyzovat prostředí a propojit práci různých sektorů a organizací, které se zabývají prací s dětmi. Hlavním úkolem komunitního vzdělávání v Belgii bylo zlepšení života dětí (Lauermann, 2010). Byly vydány parametry, dle kterých může být škola nazvána komunitní. Komunitní školou je chápána škola, kde je kladen důraz na umožnění širokého

rozvoje všech dětí v oblasti vzdělávání a rozvoje jejich praktických dovedností pro život. Škola si klade za cíl připravit děti na základě konkrétních zkušeností z mnoha oblastí. Do vzdělávacího procesu jsou zapojovány jak samotné děti, tak jejich rodiče a ostatní partneři (Krbcová Mašínová, Jeník, Polesný, 2011).

Tak jako v Belgii, bylo nutné analyzovat prostředí a propojit práci různých sektorů a organizací, které se zabývají prací s dětmi, v Nizozemí. Byl vytvořen pedagogický rámec, který určuje obecné cíle školy, ze kterých komunitní školy vycházejí. Stěžejním pilířem je učení pro skutečný život. Učení se tak stává smyslem nejen pro děti, ale také pro celou komunitu (Lauermann, 2010). Původně byly komunitní školy zaváděny ve znevýhodněných prostředích, ale vláda vyhodnotila tuto koncepci jako přínosnou pro všechny oblasti. Rámec komunitní školy v Nizozemí pracuje s třemi obecnými cíli, kterých chce dosáhnout:

- Účast na životě společnosti.
- Orientace na prostředí.
- Rozvoj specifických kompetencí (Krbcová Mašínová, Jeník, Polesný, 2011).

V Rusku byly komunitní školy zaváděny kolem roku 2001. Ovšem vzniklé školy nebyly podporovány státem. Aby byla koncepce komunitních škol přijata, musela být vytvořena funkční infrastruktura. Bylo zřízeno Centrum pro podporu komunitních škol, které poskytovalo školám partnerství, instruktáže, různá poradenství či workshopy. Velkou zásluhu při rozvoji měla i dobrovolnická činnost. V současné době je v Rusku kolem 18 center, které podporují komunitní školství (Krbcová Mašínová, Jeník, Polesný, 2011).

5 Národní síť venkovských komunitních škol

Národní síť venkovských komunitních škol (NSVKŠ) vznikla na konci roku 2005 v Borech. Byla založena jako celostátní asociace na základě dohody zástupců venkovských komunitních škol a zájemců o celoživotní vzdělávání. Jedná se o nezávislou nestátní organizaci, která působí na celém území České republiky. Jejím cílem je podpora vesnického komunitního rozvoje ve smyslu partnerství s důrazem na celoživotní vzdělávání venkovských obyvatelů a zakládání komunitních škol. Poskytuje vzdělání vesnických koordinátorů a široce spolupracuje v evropských strukturách pro rozvoj venkova. NSVKŠ má v Evropské unii 20 spolupracujících států.

Národní síť venkovských komunitních škol pomáhá rozvíjet komunitní školství na venkově především celoživotním vzděláváním dospělých. Zprostředkovává praxe, podporuje výměnné akce a zastupuje komunitní školy v rámci národních i evropských rozvojových a vzdělávacích struktur. Jejím posláním je působit na celém území České republiky, zaměřeni na podporu rozvoje venkovských komunit, nabízení různorodých podmínek a potřeb obecních společenství zejména v oblasti spolupráce a vzdělávání, poskytovat vlastní i zahraniční zkušenosti a umožnit partnerství všem aktérům, kteří mají zájem o rozvoj venkova a celoživotní vzdělávání.

Do NSVKŠ se mohou přihlásit všichni, kteří splňují podmínky členství ve stanovách organizace a vyplní přihlášku ke členství, kterou musí schválit valná hromada (Národní síť venkovských komunitních škol, 2019).

5.1 Projekty

Národní síť venkovských komunitních škol realizuje mnoho projektů pro rozvoj venkova a vzdělávání. Většinou jsou dlouhodobějšího charakteru. Mezi již ukončené projekty patří například projekt s názvem “Venkovská síť dalšího vzdělávání na Vysočině s využitím

VKŠ 2010”. Tento projekt trval tři roky, jehož hlavním cílem bylo vybudovat venkovskou síť pro další vzdělávání pro lidi ve věku 16 až 64 let. Aby bylo hlavního cíle projektu dosaženo, byly připravovány vzdělávací moduly pro zájemce o další vzdělávání. Moduly byly kombinovatelné s nabídkou kurzů dané venkovské komunitní školy, které zvyšovaly zaměstnatelnost a zahrnovaly vzdělávání tzv. rapid learning.¹ Tento projekt byl realizován v období leden 2011 – prosinec 2013 a byl zaměřený na vzdělávání pro konkurenceschopnost občanů venkova Vysočiny.

Dalším projektem, realizovaným od července 2012 do října 2013, bylo “ Pojďme se učit v naší komunitní škole!”. Cílem projektu bylo rozšířit občanské vzdělávání ve venkovských komunitních školách a ukázat možnosti vzdělávání dospělých dalším zájemcům. Na projektu se podílelo šest venkovských komunitních škol z pěti krajů České republiky (Komunitní škola Bory, Komunitní škola Švihov, Komunitní škola Krok za krokem, Komunitní škola Rosice, Komunitní škola Starý Jičín, Komunitní škola TRNKA). Manažerka projektu vybrala pro stimulaci zájmu uspořádání festivalu v několika obcích, kde se komunitní škola nachází. Zajímavým projektem s názvem “Rovné příležitosti ve venkovských místních partnerstvích”, který probíhal na území Olomouckého a Moravskoslezského kraje, byla podpora místních mezisektorových partnerství na vesnicích s uplatněním rovných šancí žen a mužů. Dopadem projektu bylo zvýšení kvality života vesnických komunit, především soulad mezi pracovním a rodinným životem, prostřednictvím zapojení občanů ze sektoru samosprávy a veřejného sektoru, podnikatelského sektoru a občanských aktivit. Prvotní aktivitou bylo setkávání zástupců obecních komunit s vyváženým počtem žen a mužů. Následnou aktivitou bylo vyškolení místního koordinátora, který získá dovednosti pro budování a podporu místních partnerství. A posledním krokem bylo absolvování kurzu vůdčích osobností místních lídrů. Na závěr projektu bylo vytvoření dlouhodobých rozvojových strategií.

NSVKŠ se podílela od roku 2010 do roku 2012 na evropském projektu “Kapacity 50+”. Tento projekt byl prostředkem rozvoje venkova v rámci evropského programu

---

¹ Metodika rychlého budování kurzů e-learningu. Autor vytvoří prezentaci v aplikaci PowerPoint, zaznamená zvukové a obrazové vyprávění a poté pomocí softwaru přidá testy. Nakonec je celý balíček jako soubor odeslán do systému řízení učení.

Grundtvig. Cílem projektu bylo zapojit kategorii občanů 50+ do komunitních aktivit a především zúročit jejich životní zkušenosti. Do spolupráce se zapojilo několik partnerů z Evropy – ČR, Finsko, Švédsko, Irsko, Německo, Itálie, Slovinsko, Chorvatsko a Slovensko.

Dalším projektem, kde Česká republika spolupracovala se zahraničím, měl název “Neziskové komunitní školy – centra místního partnerství”, který trval od června 2009 do ledna 2012. Projekt spočíval v účasti žadatelů na seminářích v zahraničí a následnou účastí přednášejících ze zahraničí na semináři v ČR. Experti ze zahraničí poskytovali informace a rady při budování neziskových komunitních škol. Největší důraz byl kladen na centra celoživotního učení, která jsou zaměřena na dospělou venkovskou populaci, která je znevýhodněna v přístupu k dalšímu vzdělávání i v přístupu k zaměstnání na venkově.

V květnu 2015 skončil projekt s názvem “Evropská venkovská síť pro komunitní vzdělávání na podporu místní ekonomiky”. Projekt byl financovaný z prostředků Evropského sociálního fondu a NSVKŠ spolupracovala s evropskými zeměmi jako je Polsko, Švédsko, Lotyšsko, Irsko a Estonsko. Projekt byl zaměřen na rozvoj lidských zdrojů, především zvýšení zaměstnatelnosti lidí, kteří žijí na venkově. Opět došlo k zapojení obyvatel ze sektorů neziskového, podnikatelského a veřejného. Realizace projektu probíhala jak na území České republiky, tak v zahraničí. V České republice proběhly dva vzdělávací kurzy. Jeden kurz byl určen pro tvůrce politik na místní úrovni a druhý kurz byl pro organizátory partnerství a komunitního vzdělávání na vsích. Během projektu byly absolvovány také tři studijní cesty k zahraničním partnerům. Závěrem projektu byla mezinárodní konference a vydání manuálu dobré praxe (Národní síť venkovských komunitních škol, 2019).

Další projekty realizovány nebyly. V jednom z předchozích projektů zpochybnil finanční úřad výběrové řízení a požadoval vrátit dotace. Celý spor se táhne dodnes a díky tomu omezila Národní síť venkovských komunitních škol další činnost. Probíhají pouze menší dodávky služeb, ale kvůli nejisté budoucnosti se další projekty nerealizovaly.

6 Venkovská komunitní škola v ČR

Národní síť venkovských komunitních škol registruje ve svém seznamu, který je zveřejněný na webových stránkách, 37 komunitních škol na území České republiky. Nejvíce jich najdeme v kraji Vysočina. Venkovská komunitní škola (VKŠ) funguje na principu obecních aktivit, tzn. společná setkávání občanů ve veřejném prostoru, a komunitním životě obce, tzn. aktivní využití volného času, sportovní kluby dospělých, kluby občanů atd. Smyslem založení VKŠ je zlepšování vztahu občanů ke vzdělávání, ke škole a především zvýšení významu školy v životě obce. Prostory již zřízené základní školy nebo další prostor ve vlastnictví obce mohou sloužit všem občanům. Vytvořením takové příležitosti ke vzdělání jsou občanům ušetřeny nemalé náklady na jejich osobní rozvíjení a vzdělávání. Nelze opomenout ani podporování spolupráce, komunikace a tvořivosti v obcích (Národní síť venkovských komunitních škol, 2019).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je myšlenky komunitních škol nakloněno. Komunitní školu považuje za přínos, a proto jej dlouhodobě podporuje. V roce 2010 tehdejší náměstkyně ministryně pro sociální programy ve školství Klára Laurenčíková prohlásila, že celý koncept komunitních škol nabízí nový pohled na školu a její funkce. Tyto školy se ujímají úkolu působit jako centra obcí, která posilují rodiny a komunity takovým způsobem, aby bylo co nejvíce přispíváno ke vzdělávání žáků a jejich dalšímu rozvoji. Učení v komunitních školách je stavěno směrem k podmínkám a výzvám komunity a snaží se využít reálných zážitků studentů k vytvoření inspirativního a stimulujícího vzdělávacího prostředí. Dlouhodobě působící komunitní školy považují za jejich základní pilíře smysluplné vyplňování volného času žáků, aktivní spolupráci rodičů se školou a další vzdělávání veřejnosti. Školu lze vnímat jako službu, která zdůrazňuje poptávku veřejnosti a otevírá se dětem, rodičům, veřejnosti zřizovateli i dalším organizacím (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2013).

6.1 Podmínky pro vznik venkovské komunitní školy

Komunitní školou můžeme chápat školu, která je zaměřena kromě tradičního vzdělávání daného zřizovatelem i na další mimoškolní aktivity. Za tyto aktivity můžeme považovat:

- Vzdělávání jako celoživotní proces – motivovat žáky pro celoživotní vzdělávání.
- Aktivní zapojení členů komunity – strategie spočívá v zapojení co největšího počtu členů komunity ve vedení aktivit, s čímž souvisí i přijetí zodpovědnosti za jejich fungování. Současně jsou zástupci komunity zapojeni do rozhodování a plánování aktivit.
- Využití stávajícího potenciálu komunity – efektivní využití potenciálu komunity a zejména personálního a technického zázemí.
- Komunitní aktivity mohou být rozvíjeny kdekoliv – v místě, které je pro všechny členy komunity dostupné a které jsou prostorově i technicky dostatečné. Tuto podmínku splňují především školy, ale není zakázáno rozvíjet aktivity i v mateřských školách, dětských domovech, komunitních centrech, v prostorách místních organizací, v domově důchodců a dalších vhodných místech (SSŠ Brno, 2008).

Důležitým předpokladem pro vybudování komunitní školy je zajištění příznivého klimatu, ve kterém mají všichni možnost v maximální šíři rozvinout svůj potenciál a naplnit potřeby svého osobního rozvoje. Klima školy charakterizuje atmosféru školy, především její stabilitu a má velký vliv na kvalitu vzdělávacího procesu i na účastníky jako takové. V komunitní škole by se měli účastníci cítit spokojeně a v psychické pohodě. Za vytvořením vhodného klimatu stojí styl práce s lidmi, znalost zájmů, potřeb, osobních problémů účastníků, důslednost v jednání, motivace pro aktivní zapojení do práce, umění “dotáhnout věci do konce”, objektivní a spravedlivé hodnocení odvedené práce a především tolerance a porozumění.

Zajištění požadavků ostatních partnerů školy, tj. zřizovatele a představitelů místních organizací, probíhá nejčastěji formou osobních rozhovorů s managementem školy. Tímto způsobem dochází k upevnování vzájemných vztahů a vyjasnění skutečných možností vzájemné spolupráce.

Ze začátku škola nemůže očekávat aktivitu veřejnosti a touhu zapojení se ve velké míře. Počáteční stav vývoje školy je spíše očekávání, co škola připraví a nabídne veřejnosti. Většina již zřízených škol se shoduje na tom, že čím více možností a nabídek, tím lépe.

Strategie budování komunitní školy musí reagovat na potřeby komunity. Je dobré si zodpovědět několik základních otázek:

- Čím je komunita vymezena – geografickou oblastí, etnickou příslušností, religiozní příslušností.
- Na kterou oblast činnosti se škola zaměří – spolupráce školy s rodinou, problémová skupina mládeže, spolupráce s místními organizacemi, vzdělávání dospělých, nabídka volnočasových aktivit, pronájem místností, organizace společenských akcí pro veřejnost.
- Kdo se do organizace komunitních aktivit zapojí – pedagogové školy, nepedagogický personál školy, dobrovolníci z řad absolventů školy a rodičů žáků, členové místních organizací a komunity.
- Kdo bude činnost koordinovat – koordinátor, ředitel školy, zástupce ředitele, pedagogové.
- Z čeho bude činnost financována – z prostředků zřizovatele, státního rozpočtu, doplňkové činnosti školy, výnosů komunitních aktivit, grantů, sponzoři.
- Jaké je třeba zajistit podmínky v oblasti – technické a materiální vybavení (SSŠ Brno, 2008).

6.2 Financování venkovské komunitní školy

Pro vznik, činnost a hlavně udržení komunitní školy je důležité mít jasno ve věci financování. Někdy se podaří získat dotaci na zahájení činnosti nebo na některé aktivity venkovské komunitní školy, někdy přispívá obec jednorázově či pravidelným příspěvkem, někdy je ovšem třeba veškeré náklady pokrýt příspěvky účastníků kurzů.

V každém případě je dobré vytvořit jasný rozpočet, ze kterého vyplyne, kolik prostředků je potřeba, kde je možno je získat a za jakých podmínek (počtu účastníků apod.) bude ten který kurz je spuštěn.

Příjmy komunitní školy tvoří: příspěvky účastníků, příspěvek obce, dotace a další zdroje.

- **Příspěvky účastníků** – pokud nejsou jiné zdroje, musí příspěvky účastníků pokrýt veškeré náklady. Proto je důležité dobře spočítat, při jaké ceně a počtu účastníků není kurz ztrátový. I při dotovaných kurzech je dobré alespoň malý příspěvek od účastníků požadovat. Tak je možno vytvořit rezervu pro další udržitelnost komunitní školy.
- **Příspěvek obce** – některé obce slyší na argumenty o zvyšování kvality života, zvyšování kvalifikace pro uplatnění na trhu práce, budování komunity. Tak je možno od obcí získat pravidelný příspěvek na činnost školy ve výši až několika desítek tisíc korun ročně.
- **Další zdroje** – další zdroje mohou tvořit různé dotace, sponzorské dary, výtěžek z aukce nebo sbírky (Guthová Jarkovská).

Mezi další zdroje financování komunitní školy mohou patřit výnosy z vlastní činnosti místní školy či doplňková činnost školy. Nejčastější formou výnosů z vlastní činnosti jsou prostředky za pronájem majetku ve správě školy jako jsou učebny, jídelny, tělocvičny, školní dílny či zahrady. Doplňkovou činností je myšleno například stravování veřejnosti a seniorů ve školní jídelně, zajišťování stravování na slavnostních příležitostech, příjmy z akcí pořádaných školou, příjmy z projektů vyhlašovaných územně správními celky podle působnosti školy či sponzoring (Barták, 2011).

Předseda Národní sítě venkovských komunitních škol Mgr. František Eliáš by uvítal, kdyby stát udělal dotační program na podporu zakládání komunitních škol tam, kde o to mají zájem. *“Neumím si představit, že by někdo nutil všechny školy zařazovat komunitní aktivity do jejich programu. Dle naší zkušenosti to funguje tam, kde jsou lidé sami ochotni pro to něco udělat”* (Jirička, 2013).

Náklady komunitní školy tvoří platy lektorů, pronájem prostor včetně energií, ceny materiálu, učebnic a další režijní náklady jako jsou zajištění účetnictví, propagace, odměna koordinátora, popřípadě organizačního týmu, kopírování nebo telefony (Guthová Jarkovská).

Tabulka č. 1 – Financování venkovských komunitních škol, 2015 – 2016

Zdroj financování	Financování VKŠ v %	
	Velmi aktivní VKŠ	Méně aktivní VKŠ
Jeden zdroj financování	25.0	50.0
Více zdrojů financování	75.0	50.0
Specifikace u vícezdrojového financování *		
Kurzovné	87.5	87.5
Z rozpočtu obce	50.0	50.0
Projekty	25.0	12.5
Ostatní (např. základní škola)	25.0	25.0

*vice možných odpovědí Zdroj: Husák, Hudečková 2017

Výše uvedená tabulka zobrazuje hlavní zdroje financování venkovských komunitních škol a srovnání velmi aktivních a méně aktivních VKŠ². Jednorázové finanční prostředky převažují u méně aktivních VKŠ. Pokud se vedení školy rozhodne pro jednorázové financování, jedná se zejména o poplatky za kurzy a zřídka o financování z rozpočtu města. Velmi aktivní VKŠ spíše využívají financování z více zdrojů. Poplatky za kurz jsou doplněny projekty (financovanými regionální politikou EU) a financováním z rozpočtu obce (Husák, Hudečková, 2017).

² Výzkum byl prováděn na 16 vybraných VKŠ. Za velmi aktivní jsou považovány školy s více než 8 kurzů za rok. Za méně aktivní jsou považovány školy s méně než 7 kurzů za rok.

6.3 Personál venkovské komunitní školy

Většinu aktivit zpočátku zajišťuje stávající pedagogický personál nad rámec svých běžných pracovních povinností. Případně může ze začátku chod zajistit i zájmová skupina rodičů nebo dobrovolníci. Pilotní projekty jsou méně náročné na organizaci. Klíčovou fází je motivace pedagogů, respektování jejich názorů a postupně je pro tuto činnost získávat. Postupem času a rozvojem aktivit se zvyšuje počet lidí, kteří školní akce navštěvují, a tím se i zvyšuje možnost získat více dobrovolníků, kteří by mohli některé aktivity vést nebo alespoň navázat spolupráci. Dobrovolnictví rády přejímají matky na rodičovské dovolené nebo senioři, kteří chtějí trávit svůj volný čas aktivně.

Jednou z velmi prospěšných rolí v konceptu komunitní školy je komunitní koordinátor. Jedná se o člena týmu, který pracuje ve škole a jehož náplní je organizace a garance nabízených aktivit v souladu s možnostmi školy a komunitním rozvojem. Koordinátor by měl být kreativní, komunikativní a měl by mít skvělé organizační schopnosti. Úkolem koordinátora je komunikovat s vedením školy v otázkách plánování, komunikovat se sociálními partnery školy a mapovat jejich požadavky a především připravovat, organizovat, finančně zajišťovat a koordinovat všechny komunitní aktivity a činnosti. Stará se také o public relation a propagaci školy. Školu lze prezentovat v médiích, např. v regionálním tisku, regionálním rozhlasu či webových stránkách. Prezentace výsledků komunitní školy a šíření myšlenky komunitního vzdělávání je velmi důležitou součástí koordinátorovy práce.

Mimo jiné je důležitým úkolem koordinátora získávat finanční prostředky na chod komunitního centra, nebo-li fundraising. Do fundraisingu spadají oblasti jako je sponzoring, granty a samofinancování. Sponzoring spočívá ve spolupráci školy s komerčními subjekty, které jsou spjaty s komunitou. Žádosti o grant může škola podat u neziskových organizací ministerstev či místní samosprávy. A samofinancování zahrnuje takové sestavování rozpočtu komunitní organizace, aby aktivity nebyly pro školu přítěží.

Role koordinátora je ve školství zatím málo využívána. Hlavním důvodem je finanční zajištění. Financování funkce koordinátora je zajišťováno prostřednictvím smlouvy se

zastřešující organizací (jako je Nová škola, o.p.s. a Národní síť venkovských komunitních škol) nebo prostřednictvím grantové politiky či na základě dohody se zřizovatelem školy.

Lidi je zapotřebí motivovat. Znamená to, že se dá do souvislosti činnost, kterou od lidí vyžadujeme, a jejich existující vnitřní potřeby. Mezi zásadní motivaci v budování komunitní školy patří motivace samotného ředitele školy. Nelze lidi motivovat, když ředitel školy není o smyslu komunitní školy přesvědčen. Stejně tak nelze lidi motivovat, když není přesně vytyčeno, jakou cestou lze stanoveného cíle dosáhnout. Utvořit úspěšný tým mnohdy vyžaduje pomoc zkušených odborníků na mezilidské vztahy, kteří správně nastartují proces vzájemné spolupráce. Charakteristikou úspěšného týmu jsou:

- Sdílené cíle – čím více se hodnoty, myšlenky a cíle lidí prolínají, tím je skupina silnější. Klíčem ke sdíleným cílům je komunikace.
- Kvalitní komunikace – čím je komunikace efektivnější, tím vznikají lepší podmínky pro synergii, Efektivita komunikace spočívá v rychlejších, levnějších a přesnějších přenosu informací mezi jednotlivými lidmi.
- Sdílené cesty – stejný princip jako u sdílených cílů.
- Rozdělení rolí – členové si hledají své specifické a do jisté míry autonomní role.
- Kvalitní vztahy – kvalitní vztahy jsou jedním z nejdůležitějších prvků skupiny. Soutěživost je přeorientována na snahu o dosažení sdílených cílů. Členové se navzájem respektují a jsou ochotni řešit mimopracovní problémy.
- Možnosti rozvoje – tým se rozvíjí, učí se a umožňuje svým členům osobní rozvoj. Prožívání společného úspěchu a poučení se z neúspěchu je nejlepší charakteristikou dynamického a pevného týmu (SSŠ Brno, 2008).

6.4 Nabídka venkovské komunitní školy

Nabídka kurzů a vzdělání venkovské komunitní školy může být rozmanitá. Běžná nabídka komunitní školy je:

- výuka cizích jazyků
- práce s počítačem
- kurzy tradičních řemesel
- specializované kurzy jako je např. psaní na stroji, účetnictví
- kurzy vaření
- kurzy tance, první pomoci, zdravotního cvičení apod,
- vzdělávání pro seniory – Univerzita třetího věku
- mezigenerační vzdělávání³.

Příkladem dobré praxe může být například Komunitní škola Starý Jičín, která se nachází v Moravskoslezském kraji. Za 4 roky působnosti absolvovalo její kurzy 800 obyvatel. O provoz školy se stará obecní koordinátor. Komunitní škola Starý Jičín nabízí kurzy jako jsou:

- angličtina
- francouzština
- pojďme hrát divadlo na vsi
- klavír
- keramika
- jóga
- včelařství

---

³ Cílem mezigeneračního vzdělávání je zlepšovat vztahy mezi generacemi s důrazem na seniory. Jedná se o proces, kdy jedinci všeho věku získávají dovednosti, znalosti, postoje a hodnoty z každodenních zkušeností ze všech dostupných zdrojů (Mezigenerace, 2015).

- buďme aktivními rodiči
- moje jedinečná obec.

Dalším příkladem může být Komunitní škola Hrabová, která se nachází v Olomouckém kraji. Za rok a půl svého působení absolvovalo kurzy na 400 účastníků. Škola nabízí kurzy:

- pilates (tělesné cvičení)
- pilates Spirals (tělesné cvičení v kombinaci s tancem)
- klub maninek a dětí “Maminec”
- taneční kroužek pro děti
- florbal pro děti
- stolní tenis pro děti a mládež
- keramická dílna pro děti
- taneční pro dospělé
- kurzy sebeobrany.

Komunitní škola Bohdíkov se také nachází v Olomouckém kraji a nabízí:

- klub Klubíčko – maminky s dětmi
- orientální tance pro děti i dospělé
- trampolínky pro děti a dospělé (cvičení na trampolínách)
- zdravotní tělocvik
- kurz zumby (cvičení)
- angličtina pro děti i dospělé
- estetické skupinová gymnastika
- volejbal
- výtvarné dílny
- cvičení na velkých míčích
- logopedická náprava

- besedy.

Nabídka kurzů komunitních škol není nijak limitována. Služby komunitní školy jsou odvíjeny od potřeb dané obce. Ing. Vik komentuje nabídku komunitních škol takto:

„Jak má ta služba komunitě vypadat? Někdy je chápáno jako dostatečné, když má škola nabídku odpoledních kroužků pro děti...”

Na otázku, kdy už je škola komunitní, není jednoduchá ani jednotná odpověď. Není popsán univerzální model. Každá škola má jinou komunitu, musí se chovat jinak, nabízet něco jiného. Ale pokud jsou to jen kroužky, tak je to málo. A některá škola třeba vypíše kroužky, ale vypíše je jen pro děti ze školy. Škola by měla umět zjistit, jaké jsou potřeby komunity, ve které působí. Aktivně se snažit vymyslet, v čem by mohla život v komunitě zlepšit. Například škola v Brně-Kohoutovicích začala dělat počítačové kurzy pro seniory, protože na jejich sídlišti je hodně seniorů. A díky tomu, že si tohle uvědomili, otevřeli kurzy práce s počítači pro seniory, které vedou děti. To je příklad komunitní aktivity. Tohle už je přesah do toho, co je podle mého názoru komunitní vzdělávání.

V České republice máme ale hustou síť volnočasových zařízení, domů dětí a mládeže, vzdělávacích středisek. Je vůbec potřeba, aby škola plnila stejné funkce?

V malých obcích je to určitě potřeba, protože tam tato zařízení nejsou. A nabídka pro trávení volného času je důležitá, protože je dobře známo, že kvalitní trávení volného času dětí a mládeže snižuje výskyt negativních jevů. Ale já si rozhodně nemyslím, že by škola měla konkurovat domům dětí a mládeže. Já si myslím, že by škola měla s takovými zařízeními spolupracovat a své aktivity s nimi koordinovat. Tedy vědět, co kdo v obci poskytuje, co chybí, a zaplňovat mezery, hledat, kde škola může plnit funkci, kterou nikdo jiný neplní. Může se týkat volnočasových aktivit pro děti a pro děti a rodiče, vzdělávání dospělých, které souvisí s řešením problému zaměstnanosti, vzdělávání seniorů, kulturních akcí, zapojení občanů do života obce, do veřejného rozhodování. Možností je celá řada a škola má úžasné komunikační kanály“ (Moderní vyučování, 2008).

6.5 Venkovská komunitní škola, obec a místní škola

Klíčovými partnery komunitních škol je obec a místní škola, je-li v místě vzniku zřízena. I když má komunitní škola zpravidla silný rozvojový potenciál, mohou se při jejím zřizování objevit překážky. Vedení obce či školy se mohou cítit aktivitami nově vzniklého subjektu ohroženi. Přesvědčivými argumenty jsou např. že bude lépe využít obecní majetek, že dojde k rozvoji komunitního života, že vzdělání přispěje ke kvalitě života lidí či dojde k posílení místní ekonomiky díky zapojení místních lidí jako lektorů do aktivit komunitní školy (Guthová Jarkovská).

Problémem v podpoře komunitní školy ze strany obce může být osobní antipatie mezi zástupci obce. Doba trvání podpory je závislá na délce volebního období místní samosprávy.

O důvěru vedení místní školy je také třeba usilovat, protože komunitní škola nabízí také vzdělání a pro její činnost jsou školní prostory mnohdy nejvhodnější. Pozitivum může vedení školy vidět v naštěvování školy rodiči i mimo třídní schůzky a to může v rodičích vzbudit větší zájem o školu jako takovou a dění v ní.

6.6 Venkovská komunitní škola a rodič, obyvatel obce

Velká část aktivit komunitní školy je zaměřena na spolupráci školy a rodiny. Dříve se obě strany setkávaly jen v nutné míře a to především na rodičovských schůzkách nebo při oficiálních jednáních při řešení problémů v oblasti chování nebo studijních výsledků dětí. Transformace tradiční školy na školu komunitní znamená zvýšený zájem rodičů o to, co se s jejich dětmi děje za dveřmi školy (Kramperová, Kršňák, 2018).

Rodiče tvoří nesourodou skupinu lidí s mnoha zájmy. Jsou neorganizovaní, a proto je potřeba jim vytvořit vhodné podmínky pro jejich sdružování. Důvodů, proč chtějí rodiče spolupracovat, je mnoho. Například se může jednat o vzdělávání samotných rodičů, chtějí trávit volný čas aktivně s dětmi nebo sami, podělit se o své znalosti a dovednosti či je získat, a nakonec také sblížení rodičů dětí s podobným názorem, vzdělávacími potřebami a výchovou.

Prospěšná spolupráce je ale pouze za předpokladu, že se podaří o vzájemné propojení vlivu ve snaze o maximální harmonizaci výchovného prostředí. Hlavní zásada partnerského vztahu mezi školou a rodinou spočívá ve zvýšení četnosti vzájemných kontaktů. Nejvhodnější jsou neformální setkání, kde se obě strany mohou lépe poznat a sdělit si potřebné informace. Nejčastější formou účasti rodičů je Sdružení rodičů a přátel školy.

Vliv rodičů je legislativně zakotven v novém školském zákoně, který je platný od 1.1.2005. Platná právní úprava pouze umožňovala školskou radu, která byla využívána v menší míře. Školská rada, která je orgánem školy, umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům, studentům, pedagogům, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Zřízení školské rady spadá do kompetence zřizovatele školy. Zřizovatel stanoví počet členů a vydá volební řád. Ve škole se zřizuje pouze jedna školská rada a funkční období členů je tři roky.

Více informací může být pro řadu rodičů silným motivačním prvkem, především ve volnočasových aktivitách, pro které nemá škola dostatečnou kapacitu. Mnohdy nemají rodiče ani tušení, že by komunitní škola jejich spolupráci přivítala. Zainteresovaní rodiče do chodu školy vstupují do vzájemných vztahů na vyšší úrovni, a tím je aktivní spoluúčast na řízení nebo financování komunitních aktivit (SSŠ Brno, 2008).

Nejlepším způsobem šíření informací o komunitní škole jsou webové stránky, na kterých se veřejnost dozví vše potřebné. Dozví se, jaké kurzy a aktivity škola nabízí a jak lze škole pomoci. Dalším způsobem jsou letáky přímo do schránky občanům nebo propagace komunitní školy na akcích pořádané jinou organizací v obci.

Komunitní škola má pro občany přínos ve formě vzdělávání a aktivního trávení volného času přímo v obci. Dále vznikají nové vztahy mezi lidmi, kteří tak mají další důvod pro vytrvání na vesnici. Zvyšuje se kvalita života v obci a tím se obec stává atraktivnější pro nové potenciační obyvatele. Dalším přínosem pro obec je získání zájmu mladých o to, aby zůstali v obci, zviditelnění obce, dostupnější vzdělávání a tím i vyšší šance obyvatel na trhu práce. Komunitní škola může u obyvatel vzbudit zájem několika způsoby. Je jím například atraktivní, pestrá a kvalitní nabídka kurzů, finanční a dopravní dostupnost nebo zaměření se na

cílové skupiny občanů (pro nezaměstnané, matky na rodičovské dovolené, seniory atd). Zájem občanů lze zjistit dotazníkem prostřednictvím obecního zpravodaje nebo setkáním s občany.

6.7 Shrnutí podmínek pro vznik venkovské komunitní školy

V teoretické části práce jsou vymezeny základní informace o komunitních školách. Byla popsána jejich historie i současná doba. Krátce jsou představeny koncepce komunitních škol ve vybraných zemích. Zmíněn je i komunitně vedený místní rozvoj. Důležitou částí diplomové práce jsou podmínky pro vznik venkovské komunitní školy.

Na začátku projektu vytvoření komunitní školy v obci musí být myšlenka. Často je iniciátorem zaměstnanec školy, je-li v obci zřízena, nebo vedení obce. Zřídka bývá iniciátorem místní občan, který se s komunitním vzděláváním setkal. Výchozím bodem k založení komunitní školy je analýza prostředí obce. Je potřeba zmapovat současný stav. Toto zmapování v sobě zahrnuje zjištění o již nabízených vzdělávacích a volnočasových aktivitách, o tom, kdo je v obci provozuje a za jakých podmínek, prostorové možnosti a nabídky vybavení a v neposlední řadě potencionální zájem lidí o nabídku nových aktivit. Pokud není iniciátorem obec nebo škola, je dobré zjistit u vedení těchto institucí, zda s myšlenkou komunitní školy sympatizují.

Vzhledem k tomu, že komunitní škola poskytuje veřejnosti specializované služby, nemůže fungovat bez finančních prostředků. Finance jsou potřeba především na pronájem prostorů, kde bude komunitní škola fungovat a odměna všem, kteří se o přípravu a průběh aktivit starají. Prvotní investice do komunitní školy může být z poskytnuté dotace od obce, ze sponzorského daru či dobrovolnictví. Po založení komunitní školy z velké části plyne příjem peněz od účastníků, kteří za navštěvovaný kurz platí.

Dalším důležitým krokem je sestavení organizačního týmu. S ohledem na udržitelnost komunitní školy je dobré zapojit do organizačního týmu nejširší spektrum místní lidí a organizací. Optimální je využívat dovednosti místních lidí. Pokud má občan znalosti a dovednosti, které by chtěl předat ostatním občanům, může vést svůj kurz. Z velké části je

však nutné zajistit externí lektory nebo spolupráci s pedagogickým personálem základní školy, je-li na území obce zřízena.

Na základě výše zmíněného jsem vypracovala tabulky, které obsahují “ideální” podmínky pro vznik komunitní školy a jsou východiskem pro kvalitativní a kvantitativní výzkum v obci. Inspirovala jsem se také článkem Jakuba Husáka v časopise Media4u Magazine (Husák, 2013).

Tabulka č. 2 – Analýza prostředí obce

V obci jsou vhodné prostory pro realizaci vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.
Prostory, které jsou vhodné, jsou vhodně vybaveny pro pořádání vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.
V obci nefungují další organizace, které nabízejí vzdělávací kurzy.
V obci nefungují další organizace, které nabízejí volnočasové aktivity.
VKŠ nemá v obci v oblasti vzdělávání konkurenci.
VKŠ nemá v obci v oblasti volnočasových aktivit konkurenci.
Vedení obce je myšleno komunitní školy nakloněno.
Vedení školy je myšleno komunitní školy nakloněno.
V obci žije dost lidí, kteří mohou potřebovat vzdělávání prostřednictvím VKŠ.
V obci žije dost lidí, kteří mají zájem vzdělávat se prostřednictvím VKŠ.
V obci žije dost lidí, kteří by rádi trávili svůj volný čas prostřednictvím aktivit VKŠ.
V obci jsou lidé, kteří mají zájem se na fungování VKŠ podílet.
Informace o VKŠ jsou pro obyvatele snadno dostupné a snadno dohledatelné díky internetovým stránkám.

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3 – Finance a spolupráce

Kurzy a volnočasové aktivity nabízené VKŠ jsou finančně dostupné oproti cenám ve vzdělávacích institucích ve městě, kam se musí dojíždět.
Obec VKŠ finančně podporuje.
V obci jsou podnikatelské subjekty, které VKŠ sponzorují.
V obci jsou podnikatelské subjekty, které s VKŠ spolupracují.
V obci jsou organizace, které s VKŠ spolupracují.
Rodiče s VKŠ spolupracují.
V obci jsou lidé, kteří by VKŠ pomáhali dobrovolně.

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4 – Organizační tým

V obci jsou lidé, kteří mají zájem o lektorování ve VKŠ.
V obci jsou lidé, kteří vítají spíše externího lektora.
V obci jsou lidé, kteří vítají spíše místního obyvatele jako lektora.
V obci jsou lidé, kteří vítají jak externího, tak místního lektora.
Lidé v obci mají důvěru v koordinátora VKŠ.

Zdroj: Vlastní zpracování

7 Empirické šetření o možnostech vzniku komunitní školy v Lubné u Rakovníka

Empirický výzkum byl proveden v obci Lubná u Rakovníka, která spadá do Středočeského kraje. Tuto lokalitu jsem si vybrala především proto, protože zde žiji a znám značnou část zdejších obyvatel. Obec Lubná splňuje podmínku počtu obyvatel ke zřízení venkovské komunitní školy. Podmínkou venkovské komunitní školy je zřízení vzdělávacího zařízení pro občany žijící na území venkovské obce do 5 000 obyvatel. K 1.1.2019 bylo v obci evidováno 1012 obyvatel. Obec Lubná je členem Místní akční skupiny Rakovnicko. Podrobnější informace uvádím níže.

Lubná u Rakovníka se nachází ve Středočeském kraji. Středočeský kraj leží uprostřed Čech a jeho velikostí, počtem obcí i obyvatel je největším krajem České republiky. Jeho rozloha je 10 929 km². Území kraje se dělí na 12 původních okresů s 10 okresními městy. Rozlohou je největší okres Příbram. Dnes se ve Středočeském kraji nachází 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Na území kraje je 1 144 obcí, z toho 2 statutární města, 82 měst, 50 městysů a 1 010 obcí. K 1.1.2019 měl Středočeský kraj 1 369 332 obyvatel a byl nejlidnatějším regionem České republiky.

7.1 Vzdělávání na území Středočeského kraje

K 30.9.2017 zahrnovala regionální vzdělávací soustava ve Středočeském kraji podle statistik Odboru školství Krajského úřadu Středočeského kraje celkem 1 384 právních subjektů vykonávajících činnost školy nebo školního zařízení bez rozdílu zřizovatele. Z toho bylo zřízeno 23 středisek volného času a 1 vzdělávací institut. Zbytek jsou základní školy a mateřské školy, ať už jako samostatné nebo společné subjekty, střední školy, školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či umělecké školy.

Dle seznamu Národní sítě venkovských komunitních škol je ve Středočeském kraji pouze jedna škola vedena jako komunitní, a to Komunitní škola Plaňany na Kolínsku.

Na území města Rakovník se nachází 7 mateřských škol, 3 základní školy, 1 základní umělecká škola, 1 gymnázium a 4 střední školy. Svým žákům nabízejí celou řadu kroužků a zájmových činností. Několik zájmových činností pro širokou veřejnost zde najdeme u soukromníků. Jedná se především o výuku cizích jazyků a pohybové aktivity pro všechny věkové kategorie. Cena jazykových kurzů se průměrně pohybuje okolo 300 Kč za hodinu. U pohybových aktivit se jedná o průměrnou finanční částku 120 Kč za hodinu.

Na Rakovnicku podporuje školy a vzdělávací zařízení také Místní akční skupina Rakovnicko.

7.2 Místní akční skupina Rakovnicko

Místní akční skupina Rakovnicko vznikla v roce 2006 jako projev zájmu aktivních jedinců začít přenášet odpovědnost za rozvoj Rakovnicka na úroveň samostatného regionu. V programovém období 2007 – 2013 patřila mezi nejlépe hodnocené MAS České republiky, a byla dokonce označována jako vzorově fungující. Během realizace strategického plánu Leader se v roce 2007 MAS Rakovnicko podařilo uvést na trh vlastní značku regionálních produktů To pravé, zvýšit povědomí o tradici chmelařství a pivovarnictví na Rakovnicku, zpracovat soupis pamětihodností a přírodních zajímavostí Rakovnicka, vytrvale podporovat rozvoj turistiky na Křivoklátsku a Rakovnicku, převzít organizaci dobrovolnického vodáckého čištění Berounky pod názvem Čistá Berounka. Zastřešujícím subjektem je od roku 2008 obecně prospěšná společnost Rakovnicko. V územní působnosti MAS je 77 obcí. Celková rozloha činní 858 km².

Místní partnerství MAS Rakovnicko tvoří jako u každé MAS veřejný a soukromý sektor. Veřejný sektor představují obce, svazky obcí a organizace. Soukromý sektor zastupují podnikatelé, neziskové organizace a aktivní občané. Partneři MAS vytváří zájmové skupiny. Ty jsou zaměřeny na určitou problematiku strategie. Příslušnost k zájmové skupině si definují

sami partneri podle své převažující činnosti. Ve veřejném sektoru je 17 partnerů, z toho 13 v zájmové skupině Místní a regionální správa a 4 ve školství. V soukromém sektoru je 21 partnerů, z toho 7 v zájmové oblasti volný čas, 6 v zemědělství, 3 týkající se místního dědictví, 3 v sociální péči a 2 ve školství.

MAS Rakovnicko vytváří, nebo je členem pracovních skupin vytvořených na různá témata s účelem nalézání řešení pro rozvoj a mapování možnosti podpory oblastí života na Rakovnicku. Jsou vytvořeny následující pracovní skupiny:

- Pracovní skupina pro Strategii – tato skupina byla vytvořena za účelem zhodnocení pokroku v realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). V SCLLD 2014 - 2020 je stanoveno 6 prioritních os, kterými se tato skupina zabývá, kontroluje jejich plnění a případně definuje nové silné, slabé stránky, příležitosti, hrozby, problémy a potřeby území. Jsou jimi podpora venkovského školství, zvýšení vybavenosti venkova, zlepšení vzhledu a funkce krajiny, podpora venkovské ekonomiky, podpora místního dědictví a rozvoj cestovního ruchu.
- Pracovní skupina pro rovné příležitosti – navrhuje a plánuje aktivity zaměřené na nastavení rovných příležitostí, snížení selektivnosti uvnitř škol nebo v území a řeší přechody ve vzdělávání (např. přechod z mateřské školy na základní). Obsahem práce této pracovní skupiny je vzájemné vzdělávání, přenos zkušeností, informací a odborně vedené diskuze o problematice nastavení rovných příležitostí a selektivnosti vzdělávacího systému uvnitř škol.
- Pracovní skupina Spolupráce Křivoklátsko – tato skupina vznikla na základě zájmu o bližší spolupráci mezi obcemi. Je přínosná díky vzájemné výměně informací, zkušeností a znalostí, společné diskuzi nad různými individuálními i společnými problémy a také snahou nalézt řešení.
- Pracovní skupina zájmové a neformální vzdělávání – cílem této pracovní skupiny je podpora institucí věnujících se dětem a žákům v celé škále volnočasových zařízení, jakými jsou například domy dětí a mládeže, školní

družiny a kluby, základní umělecké školy a různorodě zaměřené kluby, které se snaží nabídnout dětem v regionu smysluplné využití volného času.

- Pracovní skupina předškolního vzdělávání – tato skupina v rámci místního akčního plánování vytváří podmínky pro harmonický a všestranný rozvoj dětí. Realizuje aktivity zaměřené na podporu jejich znalostí a dovedností, ale také na rozvoj pedagogů v jejich zaměstnání či vytvoření vhodných podmínek pro práci s dětmi.
- Pracovní skupina pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti – obsahem práce je výměna zkušeností a odborných znalostí o metodách, pomůckách a postupech, které vedou k rozvoji čtenářské a matematické gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka.
- Pracovní skupina pro financování – cílem pracovní skupiny je navrhnout, jakým způsobem bude financována realizace aktivit v akčním plánu. Může se zabývat i dalšími tématy jako je nastavení optimální sítě škol a školských zařízení v území, posouzení zdůvodnění potřebnosti, využitelnosti a efektivity.

7.3 Lubná u Rakovníka – sekundární výzkum

Obec Lubná se nachází necelé 4 km jihozápadně od města Rakovník. Nachází se zde budova mateřské školy, budova základní školy, obecní úřad, ve kterém je zřízena knihovna a pošta. Dále je zde pohostinství, kulturní dům, hasičská zbrojnice či kostel. Dopravní síť je bohatá. Je zde jak autobusová, tak železniční doprava.

Četnost autobusových i vlakových spojů do města Rakovník, které leží 4 km od obce, je průměrně 2 spoje za hodinu. První spoje mezi městem a obcí jezdí okolo 5. hodiny a poslední okolo 23. hodiny. Další větší města, jako je Kladno, Plzeň či Most jsou od obce vzdálena přes 45 km. Autobusovou či vlakovou dopravou trvá cesta v průměru 1 hodinu a lidé na těchto trasách musí přestupovat. Žádný přímý spoj do těchto měst není.

Místní pohostinství se nachází v kulturním domě v centru obce. Jedná se o patrovou budovu, ve které je umístěn velký sál. Jedná se o největší sál na Rakovnicku. Je využíván pro akce s větším počtem lidí, především plesy v zimních měsících. Někdy je sál využit k soukromým účelům. Jeho přibližné využití je 6x za rok. Dalším prostorem v kulturním domě je malý salónek, který je součástí místní restaurace. Je využíván častěji než velký sál, a to zhruba 1x za měsíc. Hasičská zbrojnice má také své prostory. Nicméně nejsou přístupné pro veřejnost. Slouží pouze členům Sboru dobrovolných hasičů, kteří se scházejí každý týden.

Mezi podnikatelskými subjekty v obci nenalezneme žádný, který by nabízel vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity. Jedná se především o živnostníky v oborech zámečnictví, kovovýroba, autoopravna, stavební systémy, kadeřnictví či čalounictví. Velkým podnikatelským subjektem v obci je Dřevoobchod Lubná. Tato firma se zabývá prodejem dřeva jak palivového, tak stavebního, a nechybí ani další zboží, které je při práci se dřevem potřeba. Je známo, že Dřevoobchod sponzoruje různé akce pro veřejnost v širokém okolí. Jedná se buď o finanční, nebo materiální dary. Jednatel společnosti je ochotný poskytovat přiměřenou finanční částku na zřízení a provoz venkovské komunitní školy.

V obci Lubná funguje 6 organizovaných skupin. Jedná se o Sbor dobrovolných hasičů, Baník Lubná, Nohejbal Lubná Korej, Klub žen, Stolní tenisté Lubná A a Rybářský spolek Lubná. Každý místní občan má možnost stát se členem výše uvedených skupin. Většinou se ale nejedná o pravidelná setkávání typu vzdělávání či vyplňování volného času po celý rok, ale o setkávání dle potřeby skupiny. Sbor dobrovolných hasičů pořádá každoročně Dětský den. Tato akce probíhá na začátku měsíce června a je pořádána pro děti a veřejnost formou pohádkového lesa. Další aktivity jsou směřovány pouze k hasičským záležitostem. Baník Lubná je fotbalový klub. Členové v tomto oddíle nejsou pouze místní obyvatelé, ale také lidé bydlící v okolních obcích. Druhým rokem vedou členové fotbalového týmu tréninky pro děti ve věkovém rozmezí 4 – 11 let. Tréninky probíhají jednou za týden na místním fotbalovém hřišti a je zapsáno 20 dětí. Tato volnočasová aktivita pro místní děti probíhá od jara do podzimu, mimo letních prázdnin v měsících červenci a srpna. Baník Lubná ve spolupráci se Sbohem dobrovolných hasičů pořádá každoročně 2 akce pro veřejnost. První je pálení čarodějnic, kde fotbalový klub poskytuje prostranství a občerstvení a hasičský sbor zajišťuje dřevo na hranici a její následné postavení a především vykonává dozor nad samotným

pálením. Druhou akcí je lampionový průvod, který se koná poslední den v říjnu. Průvod je zahájen slovy starosty obce u obecního úřadu a následně se celé shromáždění lidí přesouvá s lucernami na fotbalové hřiště. Vzdálenost mezi obecním úřadem a fotbalovým hřištěm je 1 km. Opět fotbalový klub poskytuje prostranství a občerstvení a hasičský sbor vykonává bezpečnostní dozor pro přesunu průvodu na hřiště a zajišťuje ohňostroj, který je odpálen na fotbalovém hřišti v závěru akce. Rybářský spolek Lubná pořádá pro širokou veřejnost ples v měsíci březnu. Další akce nepořádá. Tento spolek byl založen především pro několik místních rybářů, kteří se starají o rybník za obcí. Členové sdružení Nohejbal Lubná Korej pořádají také pouze ples v únoru. Tato skupina byla založena pro několik nadšenců nohejbalu, kteří se scházejí dle jejich časových možností v zimních měsících v tělocvičně v místní základní škole. Klub žen je sdružení místních žen, které chodí cvičit do tělocvičny, která je v místní základní škole. Dále pořádají každoročně karneval pro děti během měsíce únor. Stolní tenisté Lubná jsou aktivní pouze v zimní sezóně. Chodí hrát ping-pong do tělocvičny v místní základní škole a hrají okresní soutěž. Jedná se o několik nadšenců stolního tenisu. Nepořádají žádnou akci pro veřejnost.

V obci žije 1012 obyvatel, z toho 513 mužů a 499 žen. Věkový průměr v obci je 40 let. Podrobnější věkové rozložení obyvatel uvádím v níže uvedené tabulce.

Tabulka č. 5 – Věkové rozložení obyvatelstva v obci Lubná u Rakovníka k 1.1.2019

Věk (let)	Počet obyvatel		
	Celkem	Muži	Ženy
0 - 17	217	114	103
18 - 24	73	41	32
25 - 34	123	54	69
35 - 44	193	99	94
45 - 54	134	73	61
55 - 64	122	60	62
65 a více	150	72	78

Zdroj: vlastní zpracování dle poskytnutých údajů z Českého statistického úřadu

7.3.1 Historie školství v Lubné

První mateřská škola byla zřízena v roce 1945. Byla pod správou základní školy, ale pro malý počet dětí fungovala pouze rok. O pár let později místní obyvatelky požadovaly u místního národního výboru opětovné zřízení předškolního zařízení. A tak v roce 1951 byla zřízena mateřská škola pod správou školy. Samostatným zařízením se stává v roce 1954 a je umístěna do provizorní budovy, protože se objevil záměr vybudovat v obci samostatnou novou budovu školky. Práce byly zahájeny v roce 1959 a ukončeny o 3 roky později. V průběhu dalších let bylo z prostředků obecního rozpočtu zdokonalováno prostředí pro předškolní výchovu dětí tak, aby vyhovovalo současným nárokům.

Přesné počátky základního školství v Lubné nejsou známy. Historické dokumenty zachycují vyučování již před rokem 1799 v pronajaté místnosti domu čp. 1. V roce 1804 stála už nová samostatná dřevěná školní budova na místě dnešní budovy obecního úřadu a pošty. Ta v roce 1873 po zásahu bleskem vyhořela. Nová škola byla postavena v roce 1877 a od tohoto data byla dvoutřídní. Na svou dobu byla moderní, vzorová a vyhovující a byla vybavena i příslušenstvím pro hospodářství. V roce 1912 byla přiznána třetí třída. Bohužel ve stávající budově nebyl dostatek místa a znovu se muselo vzdělávání odehrávat v pronajaté místnosti. Do tohoto roku zde vyučovali pouze muži. V roce 1932 byla budova shledána nezpůsobilou a začalo se hovořit o zcela nové budově školy. V roce 1979 byla zahájena výstavba nové školní budovy pro plně organizovanou základní školu. V roce 1985 byla slavnostně otevřena. Vytvořená hodnota díla dosahovala částky 9 mil. korun.

Školní obvod se postupem času měnil. Do roku 1960 byla škola pouze pro lubenské žáky. V roce 1961 přibyla nedaleká vesnice Senec, 1962 Hvozď a Krakovec, 1963 Hostokryje, 1975 Krakov a Příčina a v roce 1977 Malinová. V současné době navštěvují školu i děti z obcí mimo původní obvod, protože rodiče si mohou zvolit, kde se jejich děti budou vzdělávat.

Níže uvedená tabulka zachycuje počet žáků v jednotlivých třídách ve vybraných letech od školního roku 1965/1966.

Tabulka č. 6 – Počet žáků v jednotlivých třídách ve vybraných letech

Rok/Třída	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Celkem
2018/2019	29	24	35	25	19	22	21	18	22	215
2014/2015	24	35	25	19	24	22	19	22	19	209
2009/2010	24	18	20	19	22	20	20	18	17	178
2004/2005	18	15	17	23	21	23	18	21	17	173
1999/2000	23	17	20	15	14	14	20	18	17	158
1996/1997	14	14	14	17	16	16	17	23	22	153
1994/1995	14	22	14	18	16	23	21	24	-	152
1989/1990	23	24	23	20	25	21	25	31	-	192
1985/1986	24	19	25	32	29	21	16	26	-	192
1984/1985	18	24	31	31	-	-	-	-	-	104
1980/1981	23	19	25	34	-	-	-	-	-	101
1979/1980	20	25	32	15	20	-	-	-	-	112
1974/1975	5	15	5	22	14	-	-	-	-	61
1969/1970	24	20	12	15	12	-	-	-	-	83
1965/1966	16	22	28	30	29	-	-	-	-	125

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z kroniky ZŠ a MŠ Lubná u Rakovníka

Údaje o počtu žáků jsou do kroniky zaznamenávány od školního roku 1965/1966. V tomto školním roce byly otevřeny třídy 1., 2., 3., 4. a 5., tedy první stupeň povinné školní docházky. Starší děti musely dojíždět do škol do Rakovníka. Tomu tak bylo až do školního roku 1979/1980. Od září 1980 do června 1985 fungovaly pouze 4 třídy, a to 1., 2., 3., 4. A to z toho důvodu, že dle nové koncepce byl první stupeň pouze do 4. třídy. Starší děti opět jezdily do škol do Rakovníka. Do tohoto školního roku se v případě malého počtu žáků třídy spojovaly, např. v roce 1974/1975 byla spojena 1. a 3. třída. Při vyšším počtu žáků byla třída rozdělena na 2, a to na A a B, např. v roce 1979/1980 ve 3. třídě. Vzhledem k tomu, že v roce 1985 byla otevřena nová školní budova, která měla kapacitu na větší počet žáků, byly ve školním roce 1985/1986 otevřeny další 4 třídy, a to 5., 6., 7., a 8., tedy druhý stupeň povinné školní docházky. Třídy 6., 7., 8. byly zaplněny dětmi, které do té doby musely jezdit do škol do Rakovníka, a 5. třídu zaplnili žáci, kteří dokončili 4. ročník v Lubné. V červnu 1995 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR další novelu školského zákona, která stanovila první stupeň základní školy v délce 5 let a zároveň povinný 9. ročník, který byl do této doby nepovinný. Novela nabyla účinnosti 1. září 1996. Poprvé tedy bylo v Lubné otevřeno všech 9 tříd ve školním roce 1996/1997.

7.3.2 Současná situace základní školy

Škola je umístěna v centru obce a jejím zřizovatelem je obec. Plně poskytuje vzdělání od 1. do 9. ročníku a řadí se svým počtem žáků mezi středně velké školy. K 30.8.2019 eviduje 215 žáků. Pedagogický personál čítá 22 osob, včetně ředitele. Ke škole také patří školní družina a školní klub. Školní družina je pro žáky 1. – 5. ročníku a školní klub pro žáky 6. - 9. ročníku. Slouží dětem k odpočinku, zájmové a sportovní činnosti. Využívá vlastní prostory v přízemí školy, počítačovou učebnu, tělocvičnu a hřiště u školy. Zajišťuje zájmové využití, rozvíjení tvořivosti, posilování sebevědomí, regeneraci sil po vyučování, prostor pro komunikaci a vytváření a prohlubování spolupráce s rodiči.

Příjmy školy jsou složeny z několika položek. Významnými položkami jsou dotace od zřizovatele, tedy obce, tržby z prodeje služeb a výnosy z pronájmu. Tržby z prodeje služeb jsou především ze školní jídelny. Škola nabízí stravu i veřejnosti, především místním seniorům. Škola pronajímá svoji tělocvičnu. Během týdne se zde vystřídá několik skupin. Nejčastěji využívá tyto prostory ping-pongový tým, a to 2x do týdne v zimních měsících. Dále si prostor pronajímají lidé, kteří hrají nohejbal, volejbal, florbal a pravidelně také chodí cvičit místní ženy. Frekvence návštěvnosti nohejbalistů, volejbalistů, florbalistů a žen je 1x do týdne opět pouze v zimních měsících.

Níže uvádím přehled výše zmíněných finančních příjmů za posledních 5 let.

Tabulka č. 7 – Přehled vybraných finančních příjmů za posledních 5 let

Školní rok	Dotace od obce (zřizovatele) v Kč	Tržby z prodeje služeb v Kč	Výnosy z pronájmu v Kč	Příjmy celkem v Kč
2013/2014	1 500 000	1 583 060	51 890	3 134 950
2014/2015	1 200 000	1 692 474	49 900	2 942 374
2015/2016	1 200 000	1 662 487	26 600	2 889 087
2016/2017	1 300 000	1 593 358	27 000	2 920 358
2017/2018	1 200 000	1 600 670	32 000	2 832 670
Celkem v Kč	6 400 000	8 132 049	187 390	14 719 439

Zdroj: Výroční zprávy 2017/2018 ZŠ a MŠ Lubná u Rakovníka

Tabulka č. 7 potvrzuje, že příjmy ve formě dotací od obce, tržeb z prodeje služeb a výnosů z pronájmu jsou nezanedbatelnou částkou, se kterou může škola v Lubné hospodařit. Z těchto příjmů většinou hradí položky jako je spotřeba materiálu nebo spotřeba energie. Nejvyšší příjmy za sledované období měla škola ve školním roce 2013/2014, kdy částka překročila hranici 3 milionů Kč. Tento školní rok byly tržby z prodeje služeb nejnižší, ovšem dotace od obce a tržby z pronájmu byly z 5letého období nejvyšší. Ostatní roky se výše příjmů drží těsně pod výše zmíněnou hranicí. Dotace od obce se drží okolo hranice 1,2 milionu Kč a tržby z prodeje služeb okolo 1,6 milionu Kč. Velký finanční rozdíl v položce Příjmy z pronájmu je mezi školním rokem 2013/2014 a 2015/2016, kdy se tento příjem snížil ve školním roce 2015/2016 téměř o polovinu. V tomto školním roce nebyl o pronájem prostor školy zájem. V dalších letech už má tato položka opět pozvolna stoupající tendenci. Průměrná výše vybraných finančních příjmů školy v Lubné za sledované období je 2,9 milionu Kč.

7.3.3 Školní aktivity pro žáky, rodiče a veřejnost

Během školního roku je pro žáky pořádáno mnoho aktivit. Jedná se především o návštěvy institucí či účast v projektech. Také každoročně probíhá návštěva Kulturního centra Rakovník, kde se koná přehlídka středních škol a celoživotního vzdělávání. Mimo návštěv divadel či muzeí zajišťuje vedení školy i každoroční protipožární projekt Hasík a Besedu s Policií České republiky na téma drogy, alkohol, šikana. Projekt Hasík spočívá v poučení žáků o chování v nebezpečí ohně. Žáci se seznámí s tím, co je oheň, jak vzniká a co dělat, když hoří. Přednášejícím je profesionální hasič z Hasičského záchranného sboru Rakovník.

Dále se škola se žáky zapojuje do výtvarných, vědomostních i sportovních soutěží. Mezi výtvarné soutěže patří např. Výtvarná soutěž Baníku Lubná, Namaluj své město, svou vesnici či Požární ochrana očima dětí. Žáci se mohou zúčastnit vědomostních soutěží, jako je Matematická soutěž Klokán nebo soutěž Mladý chemik. Nejlepší reprezentanti školy jsou ve sportovních soutěžích. Žáci se umísťují na medailových pozicích v běhu na 50 m, běhu na 60 m, běhu na 1000 m, běhu na 1500 m, ve skoku dalekém, ve skoku vysokém, atletickém čtyřboji, ve štafetě a basketbalu..

Aktivita, které škola pořádá a jsou otevřené i pro veřejnost, je minimálně. Jednou z akcí je Den otevřených dveří, který se koná každoročně v březnu. Den otevřených dveří je určen všem zájemcům z řad rodičů, prarodičů, přátel školy, budoucích zájemců či bývalých žáků. Zajištěno je i občerstvení, které připravují žáci základní školy. Další období, kdy je škola otevřena veřejnosti, je okolo Vánoc. Na rozsvícení vánočního stroměčku je zvána také široká veřejnost. Žáci zpívají koledy a recitují básničky. Opět nechybí pohoštění, které připravují žáci. Oproti Dnu otevřených dveří je toto pohoštění za úplatu. Jedná se o akci, která je výdělečně činná. K zakoupení jsou zde výrobky, které žáci vyrobili. Nejčastěji jsou to výrobky z keramiky, šperky vyrobené z korálků či výrobky s vánoční tematikou. Těsně před Vánoci se pravidelně koná vánoční besídka, na kterou jsou zváni rodiče a prarodiče žáků. Čtvrtou a zároveň poslední akcí, která je i pro veřejnost, je slavnostní zakončení školního roku. Jsou zváni rodiče, prarodiče i přátelé školy. Na tomto slavnostním shromáždění odměňuje vedení školy nejlepší žáky, sportovní reprezentanty a další žáky, kteří si odměnu zaslouží. Zásluhou může být např. sběr papíru či kaštanů.

Škola pro své žáky nabízí několik zájmových kroužků. Kroužky jsou určeny především pro žáky I. stupně. Některé jsou i zpoplatněny. Zájmové kroužky, které jsou zpoplatněny, vedou asistenti pedagoga či vychovatelé školní družiny. Aktivitě se věnují nad rámec svého úvazku. Kroužky bez poplatku vedou učitelé školy. Mezi žáky není valný zájem o nabízené kroužky. Počet dětí v jednotlivých kroužcích je kolem 10, ve sportovních kroužcích pak o něco více, a to 15. Níže přikládám tabulku se seznamem zájmových kroužků, pro koho jsou určeny a jaký je měsíční poplatek.

Tabulka č. 8 – Zájmové kroužky

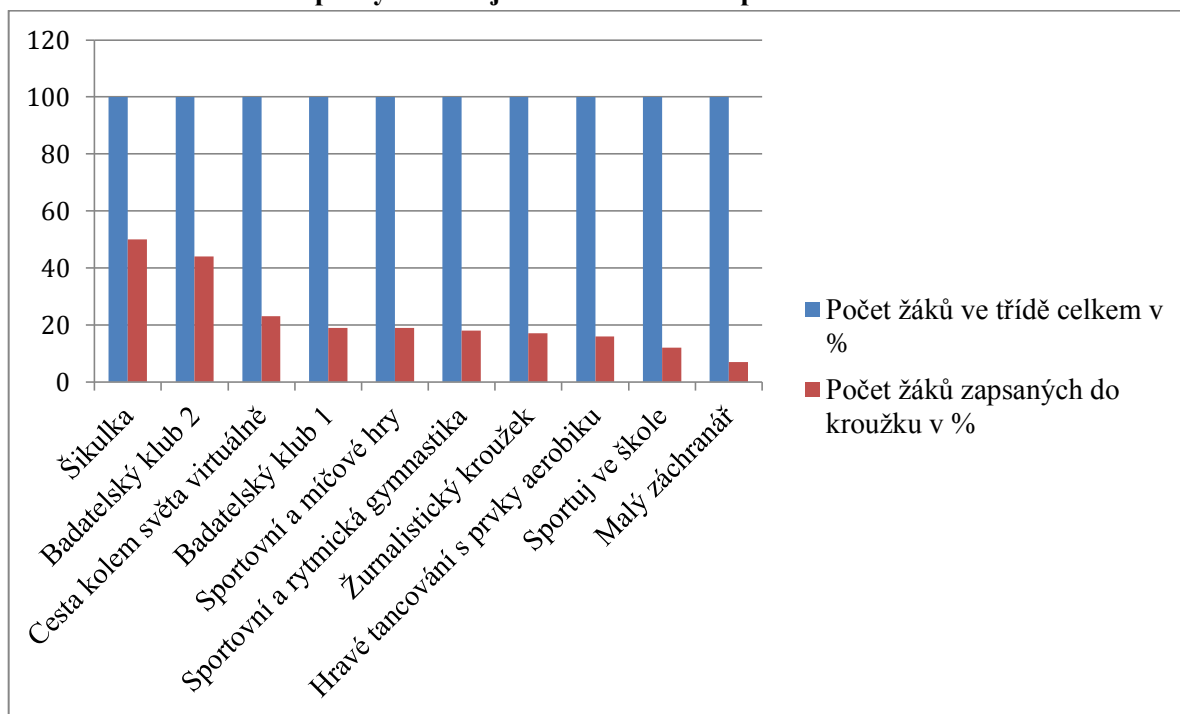
Kroužek	Cena v Kč/měsíc	Pro třídu	Počet žáků ve třídě	Počet žáků zapsaných do kroužku
Cesta kolem světa virtuálně	250,00	3. tř.	35	8
Šikulka	250,00	2. tř.	24	12
Badatelský klub 1	0,00	3 tř., 5. tř.	54	10
Badatelský klub 2	0,00	4. tř.	25	11
Sportovní a míčové hry	0,00	6 - 9 tř.	83	16
Sportuj ve škole	0,00	1 - 2 tř., 3 - 4 tř.	113	13
Malý záchranář	250,00	1 - 5 tř.	132	9
Sportovní a rytmická gymnastika	300,00	2 - 4. tř.	84	15
Hravé tancování s prvky aerobiku	250,00	1 - 3 tř.	88	14
Žurnalistický kroužek	0,00	6 - 7 tř.	42	7

Zdroj: Závěrečná zpráva 2017/2018 ZŠ a MŠ Lubná u Rakovníka

Jak ukazuje tabulka č. 8, zájem o zájmové kroužky, které místní škola nabízí, ze strany žáků není. Polovina zájmových kroužků je zpoplatněna. Zájem žáci nemají ani o nezpoptatněné kroužky.

Níže uvádím graf, který ukazuje poměr mezi celkovým počtem žáků ve třídách a žáky, kteří jsou do kroužku zapsáni. Hodnoty jsou uvedeny v procentech a kroužky seřazeny sestupně.

Graf č. 1 – Počet žáků zapsaných do zájmového kroužku v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Škola v Lubné u Rakovníka je partnerem projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání, který realizuje Místní akční skupina Rakovnicko. Tak jako Lubná je partnerem tohoto projektu dalších 39 základních a mateřských škol. Partnerem Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání se může stát jak škola, tak volnočasové zařízení, které se snaží o poskytování kvalitních služeb s ohledem na individualitu jednotlivců a v duchu zásad vzdělávání, jak inkluzivního, tak zájmového a neformálního. Cílem místního akčního plánu je zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách tím, že bude podpořena spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání, to znamená společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro řešení místně specifických problémů a potřeb. Hlavním přínosem realizace místního akčního plánu je vybudování udržitelného systému komunikace mezi aktéry, kteří ovlivňují vzdělávání v území. V rámci tohoto plánu je místní akční skupinou připravováno mnoho aktivit, které mají být a jsou inspirací pro všechny partnery toho projektu. Projekt je financován z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, prioritní osa 3.

Být partnerem projektu MAP rozvoje vzdělávání má určité výhody. Každý pedagogický pracovník školy může kandidovat na pozici místního leadra a být tak v úzké spolupráci s MAP rozvoje vzdělávání. Přes roli leadra se generují potřeby dané školy a tím může vedení MAP zajišťovat různé semináře na daná témata, zvat na své území odborníky a zajišťovat další vzdělávání pedagogických pracovníků škol. Výše zmíněné je financováno z peněz, které pro MAP rozvoje vzdělávání na Rakovnicku přidělilo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Na rok 2020 je pro toto území vyčleněno 12 milionů korun. Další výhodou členství je, že MAP je platforma spoje pro obce a školy. Jsou vedeny k tomu, aby spolu spolupracovaly a ne soupeřily, vyměňovaly své zkušenosti, názory nebo inspiraci.

Projekt MAP rozvoje vzdělávání je „prostředníkem“ mezi ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a jednotlivými školami. V případě potřeby pomáhá školám s komunikací s MŠMT. Vedení MAP dává ministerstvu každých 6 měsíců sebereflexní zprávy o jejich činnosti, kde se nyní nacházejí a kam by se ještě chtěli posunout. Díky těmto zprávám má MŠMT přehled o problémech a vývoji školství na určitých územích.

MAP rozvoje vzdělávání má jasně MŠMT definováno, co může a nemůže. Proto by vedení MAP neuvažovalo o vzniku komunitní školy. Nebrání se ale spolupráci se školou či lidmi, kteří by komunitní školu chtěli založit. Spolupráce by spočívala v poradenství a získávání dotací.

Na základě zjištěných informací je zřejmé, že škola v Lubné pořádá především akce pouze pro své žáky. Minimálně se zapojuje do akcí a činností v obci. Spíše si organizuje aktivity ve své režii. Akcí pro veřejnost také není mnoho. Během školního roku jsou pouze 4, z toho 2 jsou v období Vánoc. Kladným zjištěním bylo, že při těchto akcích je škola veřejnosti otevřena. Den otevřených dveří, Vánoční besídka a slavnostní zakončení školního roku nemůže pořádat jiná organizace. Tyto akce jsou pouze v kompetenci Základní a Mateřské školy v Lubné.

7.3.4 Shrnutí

Ve shrnutí teoretické části uvádím tabulky, které obsahují “ideální” podmínky pro vznik komunitní školy.

V tabulce č. 2 – **Analýza prostředí** obce byla sekundárním výzkumem ověřena následující tvrzení:

V obci jsou vhodné prostory pro realizaci vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.

Tato podmínka je ověřována i primárním výzkumem, kvalitativním způsobem. Důvodem ověřování primárním způsobem je, že se na území obce mohou nacházet další vhodné prostory, které nebyly zjištěny sekundárním výzkumem. Sekundárním výzkumem bylo zjištěno, že vhodné prostory pro realizaci vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit, v obci jsou.

V obci nefungují další organizace, které nabízejí vzdělávací kurzy.

V obci nefungují další organizace, které nabízejí volnočasové aktivity.

VKŠ nemá v obci v oblasti vzdělávání konkurenci.
--

VKŠ nemá v obci v oblasti volnočasových aktivit konkurenci.

Čtyři výše uvedené podmínky byly sekundárním výzkumem potvrzeny. V obci Lubná u Rakovníka nefungují další organizace, které by nabízely vzdělávací kurzy. Volnočasovou aktivitu pro děti nabízí pouze fotbalový klub Baník Lubná a to formou přípravných tréninků. Nabídka je ale omezena pouze na jaro a podzim, a proto ani v oblasti volnočasových aktivit by neměla venkovská komunitní škola konkurenci.

V obci žije dost lidí, kteří mohou potřebovat vzdělávání prostřednictvím VKŠ.

V obci dle sekundárního výzkumu žije 684 lidí v produktivním věku. Lidé v této skupině jsou potencionálními zájemci o vzdělávací kurzy, protože vzdělávání je bráno jako nezbytný proces vedoucí k zaměstnanosti a uplatnění se na trhu práce. Skupina lidí do 15 let čítá 178. Venkovskou komunitní školu by mohly děti využívat především na trávení volného času s rodiči. Ve skupině lidí nad 64 let, kteří žijí v obci Lubná, je 150. I ti by mohli využívat nabídky komunitní školy jako zpestření osobního života.

V tabulce č. 3 – **Finance a spolupráce** byla zjištěna následující tvrzení:

Kurzy a volnočasové aktivity nabízené VKŠ jsou finančně dostupné oproti cenám ve vzdělávacích institucích ve městě, kam se musí dojíždět.

Tato podmínka je ověřována i primárním výzkumem, kvantitativním způsobem. Sekundárním výzkumem bylo zjištěno, že dopravní dostupnost do nedaleko ležícího města Rakovník je velmi dobrá. Je zde železniční i autobusová doprava. Mezi obcí Lubná a městem Rakovník jezdí průměrně 2 spoje za 1 hodinu. Cenová relace vzdělávacích kurzů v Rakovníku je okolo 300 Kč za hodinu. Cenová relace sportovních aktivit v Rakovníku je okolo 120 Kč za hodinu. Tato podmínka bude zjišťována i primárním výzkumem, kvantitativním šetřením.

V obci jsou podnikatelské subjekty, které VKŠ sponzorují.

V obci jsou podnikatelské subjekty, které s VKŠ spolupracují.

Ochotu sponzorovat venkovskou komunitní školu projevili největší podnikatelský subjekt v obci. Jedná se o Dřevoobchod Lubná. Další podnikatelské subjekty neprojevily zájem ani ve sponzorování ani ve spolupráci. Jedná se o malé živnostníky.

V obci jsou organizace, které s VKŠ spolupracují.

V obci funguje 6 organizací. Ani jedna neprojevila zájem spolupracovat s venkovskou komunitní školou.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem sekundárním výzkumem se domnívám, že škola nemá velký potenciál stát se dobře fungující venkovskou komunitní školou. Veřejnosti je otevřena minimálně, a ani spolupráce se zřizovatelem či jinými subjekty není nikterak rozvinutá. Ostatní podmínky, které jsem shrnula jako “ideální” pro vznik komunitní školy, musí být podrobeny primárnímu výzkumu.

7.4 Konceptualizace výzkumného problému pro primární výzkum

Sekundárním výzkumem nebyly zjištěny níže uvedené “ideální” podmínky pro vznik venkovské komunitní školy, které uvádím v kapitole 6.7 Shrnutí podmínek pro vznik venkovské komunitní školy. Tyto podmínky jsou zjišťovány primárním výzkumem a jsou rozděleny dle způsobu zjišťování, tedy kvantitativním či kvalitativním způsobem.

7.4.1 Kvantitativní způsob šetření

Kvantitativní šetření probíhalo formou dotazníku a byly zjišťovány následující “ideální” podmínky:

V tabulce č. 2 – **Analýza prostředí obce**

V obci žije dost lidí, kteří mají zájem vzdělávat se prostřednictvím VKŠ.

V obci žije dost lidí, kteří by rádi trávili svůj volný čas prostřednictvím aktivit VKŠ.

Tyto podmínky jsou zjišťovány prostřednictvím otázek v dotazníku č. 1, 3, 4 a 5.

V obci jsou lidé, kteří mají zájem se na fungování VKŠ podílet.

Podmínka je zjišťována prostřednictvím otázek č. 7.

Informace o VKŠ jsou pro obyvatele snadno dostupné a snadno dohledatelné.

Podmínka je zjišťována prostřednictvím otázky č. 11.

V tabulce č. 3 – **Finance a spolupráce**

Kurzy a volnočasové aktivity nabízené VKŠ jsou finančně dostupné oproti cenám ve vzdělávacích institucích ve městě, kam se musí dojíždět.

Tato podmínka byla částečně zjišťována sekundárním výzkumem (viz shrnutí kapitoly 7.3). V dotazníkovém šetření je zjišťováno, jak vysokou finanční částku jsou ochotni obyvatelé obce za kurz či volnočasovou aktivitu, která by se konala v místě jejich bydliště, zaplatit – otázka č. 6.

Rodiče s VKŠ spolupracují.

V obci jsou lidé, kteří by VKŠ pomáhali dobrovolně.

Podmínky jsou zjišťovány prostřednictvím otázky č. 10. Doplnující informace k těmto podmínkám je zjišťována otázkou č. 9

V tabulce č. 4 – **Organizační tým**

V obci jsou lidé, kteří mají zájem o lektorování ve VKŠ.

Podmínka je zjišťována prostřednictvím otázek č. 8.

Lidé v obci mají důvěru v koordinátora VKŠ.

Podmínka je zjišťována prostřednictvím otázky č. 2. Zároveň je tato podmínka zjišťována kvalitativním způsobem, a to rozhovorem s ředitelem Základní a Mateřské školy v Lubné a starostou obce.

Na konci dotazníku jsou uvedeny identifikační otázky typu pohlaví, věk a informace o zaměstnání.

7.4.2 Kvalitativní způsob šetření

Kvalitativní šetření probíhalo formou polostrukturovaného rozhovoru se starostou obce a ředitelem Základní školy a Mateřské školy v Lubné u Rakovníka a byly zjišťovány následující “ideální” podmínky:

V tabulce č. 2 – **Analýza prostředí obce**

V obci jsou vhodné prostory pro realizaci vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.

Prostory, které jsou vhodné, jsou vhodně vybaveny pro pořádání vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.

Otázky zjišťující výše uvedené podmínky jsou směřovány jak na starostu obce, tak na ředitele školy.

Vedení obce je myšlenke komunitní školy nakloněno.

Tato podmínka je ověřována prostřednictvím rozhovoru se starostou obce.

Vedení školy je myšlenke komunitní školy nakloněno.

Tato podmínka je ověřována prostřednictvím rozhovoru s ředitelem školy. Podotázkou je dále zjišťováno, zda by byli i učitelé k myšlenke založit venkovskou komunitní školu nakloněni.

V tabulce č. 3 – **Finance a spolupráce**

Obec VKŠ finančně podporuje.

Podmínka je ověřována prostřednictvím rozhovoru se starostou obce.

V tabulce č. 4 – **Organizační tým**

V obci jsou lidé, kteří vítají spíše externího lektora.

V obci jsou lidé, kteří vítají spíše místního obyvatele jako lektora.

V obci jsou lidé, kteří vítají jak externího, tak místního lektora.

Kvalitativním způsobem je zjišťováno, zda v obci žijí občané, kteří by mohli roli lektora vykonávat, a kteří to jsou. Otázka je položena jak řediteli školy, tak starostovi obce.

Lidé v obci mají důvěru v koordinátora VKŠ.

Tato podmínka je částečně řešena kvantitativním způsobem. Kvalitativním způsobem je zjišťováno, zda by se starosta obce či ředitel školy ujal role koordinátora ve venkovské komunitní škole.

Rozhovorem s ředitelem školy i starostou obce je dále zjišťováno, jakým způsobem spolupracuje škola/obec s Místní akční skupinou Rakovnicko v rámci vzdělávání.

7.5 Výzkumná situace a průběh primárního šetření

Hlavními kritérii pro výběr respondentů, kteří byli zapojeni do dotazníkového šetření, byly věk a bydliště. Základní soubor tvořili obyvatelé obce Lubná, kteří dosáhli věkové hranice 18 let. Věková hranice 18 let je rozhodující z důvodu samostatné volby vzdělávání. Základní soubor čítá 63,7% obyvatel obce Lubná, tzn. 645 obyvatel obce Lubná, kteří mají rozpětí věku 18 – 64 let.

Druhým krokem bylo stanovení výběrového souboru. Dle Katriaka (1975) by měla být přibližná velikost výběrového souboru, při velikosti základního souboru do 1000 jednotek, 40%. Aby byl výběrový soubor co nejreprezentativnější z tohoto hlediska, je zapotřebí se dotázat 258 obyvatel. Výběr občanů probíhal tzv. samovýběrem.

Šetření v Lubné u Rakovníka probíhalo v období od 15.1.2020 do 24.1.2020. Dotazníky byly dány na místa, která každodenně veřejnost navštěvuje. Jedná se o poštu a obecní úřad, místní obchod a byly také předány žákům základní školy, aby odnesly dotazníky domů svým rodičům, prarodičům. Na všech těchto místech byla zajištěna podpora pro distribuci dotazníků. Vyplněné dotazníky odevzdávali respondenti do připravených boxů, které byly umístěny na poště, obecním úřadě, místním obchodě nebo je rodiče/prarodiče odevzdali svým dětem/vnoučatům, kteří je odnesly zpět učitelům do školy, a to do 24.1.2020. Délka doby pro vyplňování dotazníků byla 10 dní.

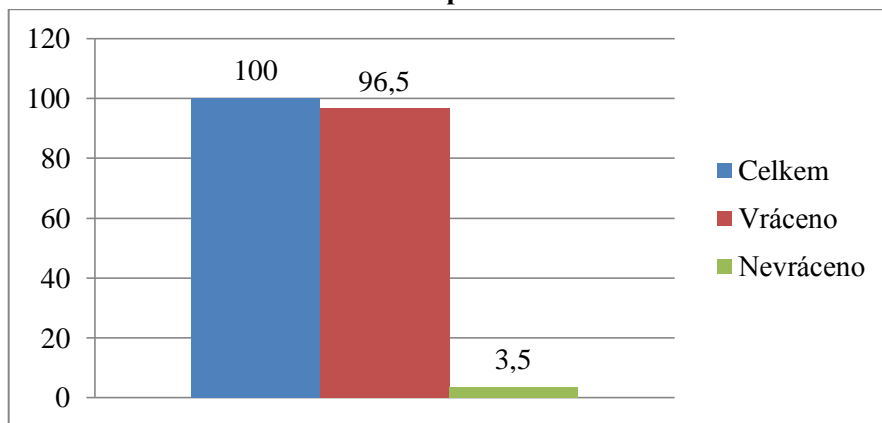
Účastníky kvalitativního šetření byly dvě osoby. Rozhovory byly vedeny se starostou obce Lubná u Rakovníka a ředitelem Základní školy a Mateřské školy v Lubné u Rakovníka v období od 27.1.2020 do 30.1.2020.

7.6 Výsledky primárního šetření

7.6.1 Kvantitativní způsob šetření

Jako vyhovující míru návratnosti dotazníků uvádí Sedláková hranici 85% (Sedláková, 2014). Výběrový soubor čítal 258 respondentů, a proto bylo také v terénním šetření použito 258 dotazníků. Po skončení období, kdy probíhalo dotazníkové šetření, byly sebrány boxy s vyplněnými dotazníky. Následné sčítání dotazníků ukázalo velmi vysokou návratnost, a to 96,5%, resp. 249 vyplněných dotazníků. Data o návratnosti jsou použita do grafu č. 2.

Graf č. 2 – Návratnost dotazníků v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že bylo získáno 249 vyplněných dotazníků, což je 38,6% ze základního souboru, a je tedy dodržena přibližná velikost výběrového souboru při velikosti základního souboru do 1000 jednotek 40% (dle Katriaka), lze data získaná z dotazníkového šetření považovat pro diplomovou práci za dostačující, resp. za reprezentativní.

Výsledná data z terénního šetření byla pro přehlednost zpracována do tabulek a grafů, které uvádím níže.

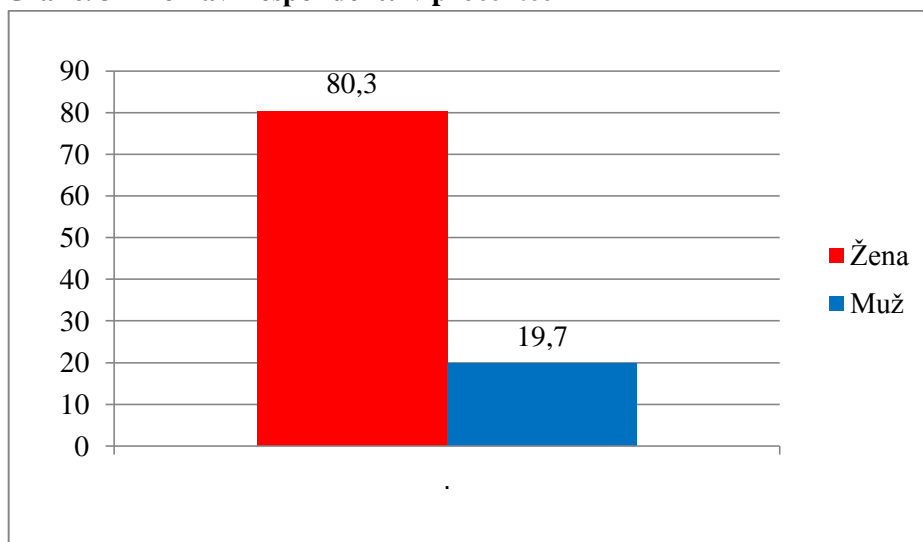
Jako první jsou uvedena data, která byla získána z identifikačních otázek, tedy pohlaví, věk a informace o zaměstnání. Aby byla známa charakteristika výběrového souboru.

Tabulka č. 9 – Pohlaví respondentů

Jste	Počet odpovědí	Podíl v %
Žena	200	80,3
Muž	49	19,7
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 3 – Pohlaví respondentů v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Výběr respondentů probíhal tzv. samovýběrem. Ukázalo se, že vstřícnější k vyplňování dotazníku byly ženy. Z výběrového vzorku tvořily ženy 4/5 a muži 1/5. Ze sociálního hlediska se tato skutečnost dala předpokládat, protože jsou to především ženy, které se starají o děti a chod domácnosti.

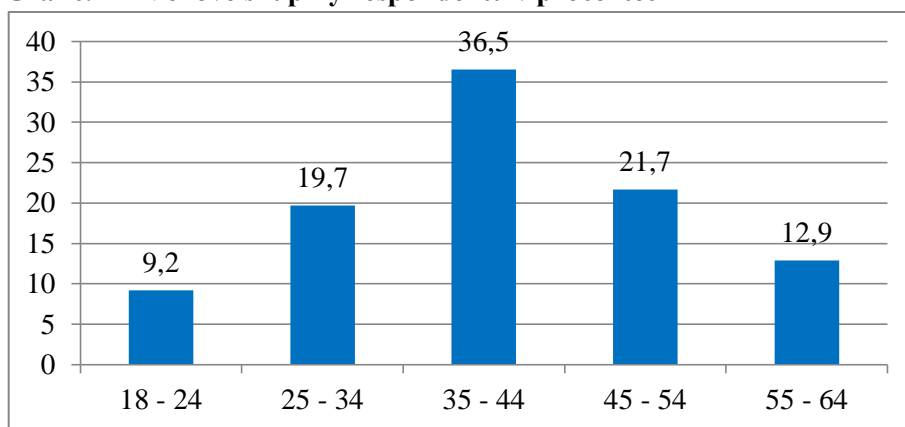
Dalším identifikačním údajem byl věk respondentů. Byly stanoveny věkové skupiny dle tabulky č. 5 – Věkové rozložení obyvatelstva v obci Lubná u Rakovníka, která je uvedena v kapitole 7.3.

Tabulka č. 10 – Věkové skupiny respondentů

Věková skupina	Počet odpovědí	Podíl v %
18 - 24	23	9,2
25 - 34	49	19,7
35 - 44	91	36,5
45 - 54	54	21,7
55 - 64	32	12,9
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 4 – Věkové skupiny respondentů v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že nejvíce odpovídali obyvatelé obce Lubná ve věku 35 – 44 let. V tomto věkovém období je také nejvíce lidí, kteří mají děti ve věku základní školní docházky. Všechny výše uvedené věkové skupiny patří do tzv. produktivního věku. Z grafu lze vyčíst, že nejvíce odpovídali lidé, jejichž věk se pohybuje okolo středu produktivního věku. Nejméně se do dotazníkového šetření zapojili obyvatelé, kteří jsou na začátku a konci produktivního věku.

Další identifikační otázky se týkaly informací o zaměstnání. Jednou otázkou bylo zjišťováno, zda v současné době respondent pracuje. Druhou otázkou bylo zjišťováno, v jaké obci respondent pracuje, je-li zaměstnán, či je živnostník, podnikatel.

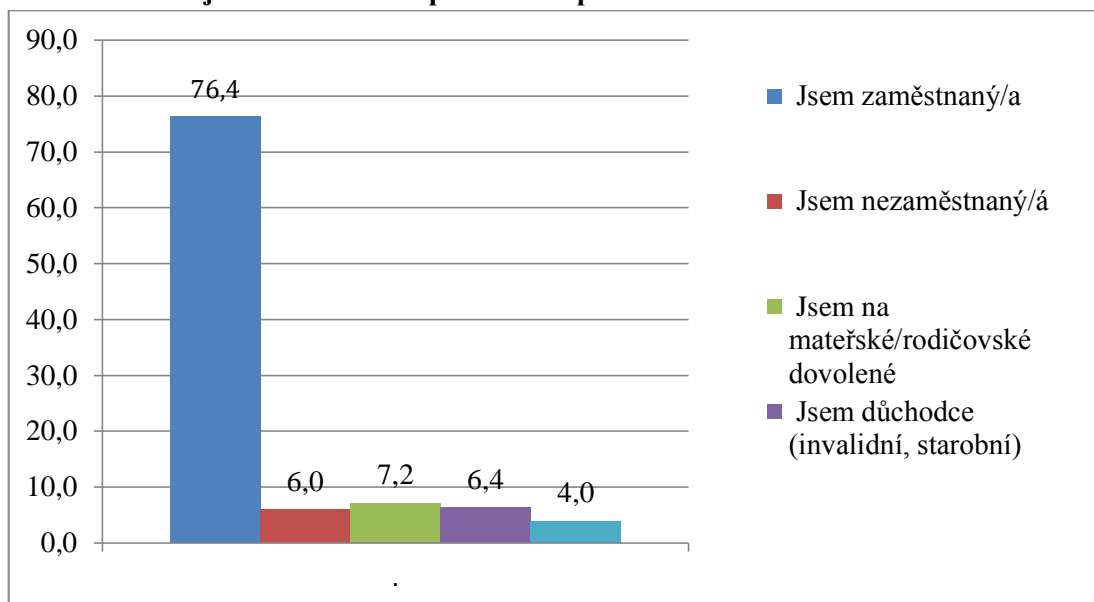

Tabulka č. 11 – Údaj o zaměstnání respondentů

Pracujete v současné době?	Počet odpovědí	Podíl v %
Jsem zaměstnaný/a	190	76,4
Jsem nezaměstnaný/á	15	6,0
Jsem na mateřské/rodičovské dovolené	18	7,2
Jsem důchodce (invalidní, starobní)	16	6,4
Jsem živnostník, podnikám	10	4,0
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 5 – Údaj o zaměstnání respondentů v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

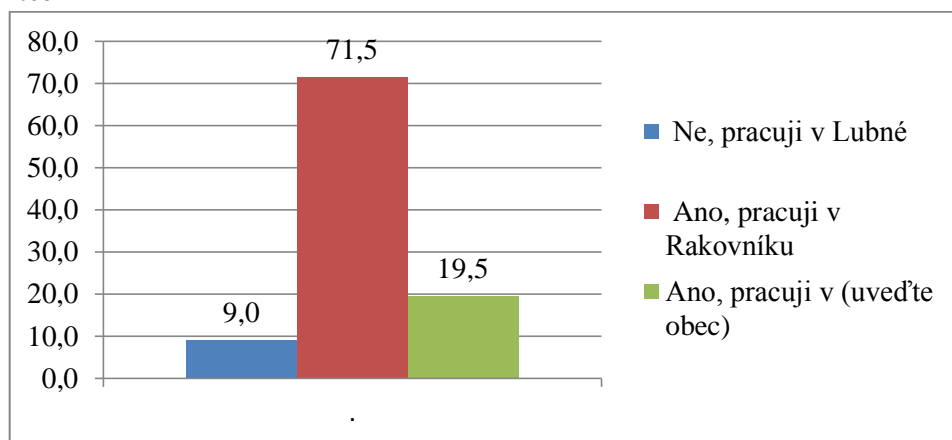
Jako kritérium pro výběrový vzorek bylo stanovené věkové rozhraní 18 – 64, což spadá do již zmíněného tzv. produktivního věku. Proto byl velký předpoklad, že respondenty budou pracující lidé. To se také potvrdilo dotazníkovým šetřením, kdy 80% dotazovaných jsou zaměstnaní nebo živnostníci, podnikatelé. Další tři možnosti, jsem nezaměstnaný, jsem na mateřské/rodičovské dovolené a jsem důchodce (starobní, invalidní), byly průměrně zastoupeny 6,5%. Doplnujícím údajem k této otázce bylo, kde respondent pracuje, je-li zaměstnaný, živnostník, podnikatel.

Tabulka č. 12 – Obec, ve které respondent pracuje, je-li zaměstnaný, živnostník, podnikatel

V případě, že pracujete, vyjíždíte za prací?	Počet odpovědí	Podíl v %
Ne, pracuji v Lubné	18	9,0
Ano, pracuji v Rakovníku	143	71,5
Ano, pracuji v (uveďte obec)	39	19,5
Celkem	200	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 6 - Obec, ve které respondent pracuje, je-li zaměstnaný, živnostník, podnikatel v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysoké procento respondentů (71,5%) vyjíždí za prací do nedalekého města Rakovník. Ačkoliv většina respondentů dojíždí za prací do Rakovníka, kde by mohli navštěvovat některé kurzy či volnočasové aktivity, zájem o vznik komunitní školy a její nabídku kurzů a volnočasových aktivit by uvítali. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že respondent za prací vyjíždí, ale do jiné obce než je Rakovník. Z těchto 39 odpovědí byla nejčastěji uváděna Praha (20x), následně pak Kladno (11x). Někteří respondenti pracují v okolních obcích, jako je Kněževes (3x), Šanov (2x), Čistá (1x) a Zavidov (1x). Jeden respondent uvedl celou Českou republiku a Slovensko. Obec Lubnou, jako místo svého zaměstnání, uvedlo 9% občanů, což představovalo 18 odpovědí.

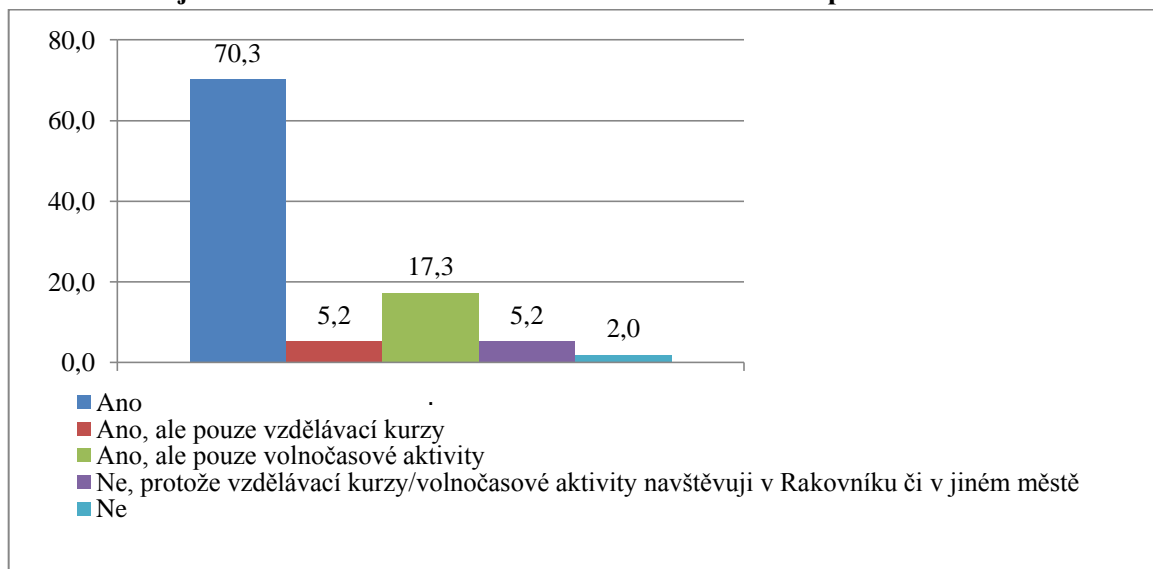
Další otázky se už týkaly zjišťování zájmu mezi občany obce Lubné o vznik komunitní školy. Zájem o komunitní školu byl zjišťován otázkou č. 1.

Tabulka č. 13 – Zájem o komunitní školu v obci Lubná u Rakovníka

Přivítal/a byste ve své obci instituci jako je komunitní škola, která by nabízela vzdělávací kurzy a volnočasové aktivity pro místní občany?	Počet odpovědí	Podíl v %
Ano	175	70,3
Ano, ale pouze vzdělávací kurzy	13	5,2
Ano, ale pouze volnočasové aktivity	43	17,3
Ne, protože vzdělávací kurzy/volnočasové aktivity navštěvuji v Rakovníku či v jiném městě	13	5,2
Ne	5	2,0
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7 – Zájem o komunitní školu v obci Lubná u Rakovníka v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Zájem o komunitní školu v obci Lubná u Rakovníka je ze strany místních obyvatel velmi vysoký. Necelých 93% dotazovaných by komunitní školu přivítalo. Jak ukazuje tabulka č. 13 a graf č. 7, je kladný zájem respondentů rozdělen na 3 skupiny. První, a nejvíce početná skupina respondentů, nemá specifický zájem o vzdělávací kurzy nebo volnočasové aktivity, ale má zájem o komunitní školu jako takovou (70,3%). Druhá nejvíce početná skupina respondentů projevila zájem pouze o volnočasové aktivity (17,3%). Třetí skupina respondentů projevila zájem pouze o vzdělávací kurzy (5,2%). Dle kvalitativního šetření by vznik

komunitní školy uvítal i starosta obce a ředitel školy, který by se rád ujal role koordinátora. Ne všichni respondenti by komunitní školu v obci přivítali. Nezájem projevilo 7,2% dotazovaných, z toho 5,2% zaškrtno odpověď, že již vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity naštěvují jinde a 2%, že by v obci komunitní školu nevítili.

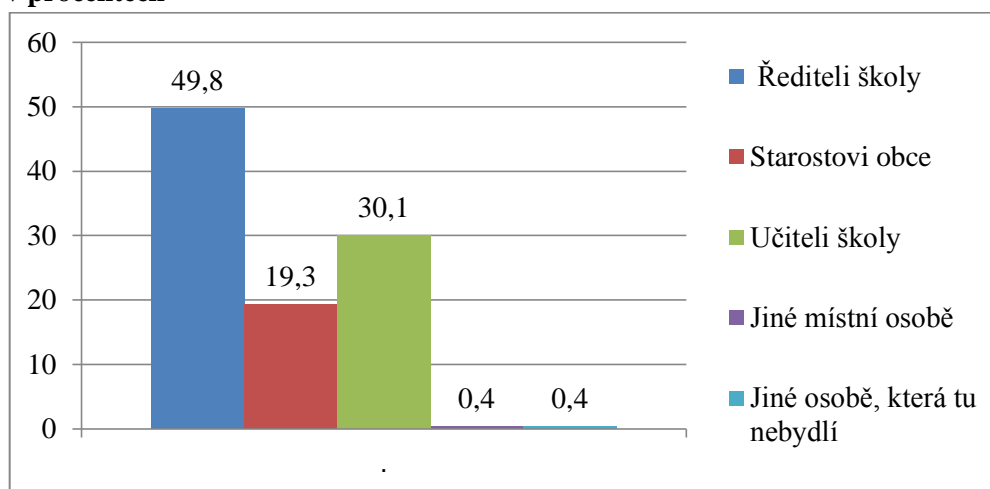
Druhá otázka byla zaměřena na důvěryhodnost koordinátora. Bylo zjišťováno, komu by místní občan důvěřoval, že by byl dobrým koordinátorem komunitní školy.

Tabulka č. 14 – Důvěra v dobrého koordinátora komunitní školy ze strany místních občanů

Komu byste důvěřoval/a, že bude dobrým koordinátorem komunitní školy?	Počet odpovědí	Podíl v %
Řediteli školy	124	49,8
Starostovi obce	48	19,3
Učiteli školy	75	30,1
Jiné místní osobě (uveďte komu s odůvodněním proč)	1	0,4
Jiné osobě, která tu nebydlí (uveďte komu s odůvodněním proč)	1	0,4
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 8 - Důvěra v dobrého koordinátora komunitní školy ze strany místních občanů v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazníkové šetření ukázalo, že za dobrého koordinátora komunitní školy by místní obyvatelé nejvíce považovali ředitele školy (49,8%). Sám ředitel školy v rozhovoru řekl, že by se role koordinátora ujal, a dodal, že se myšlenkou komunitní školy v minulosti zabýval.

Důvěra v dobrého koordinátora zvyšuje počet potencialních zájemců o kurzy a volnočasové aktivity. Další důvěryhodnou osobou označili respondenti učitele školy (30,1%) a starostovi obce by jako dobrému koordinátorovi důvěřovalo 19,3% dotazovaných. Kvalitativním šetřením bylo zjištěno, že starosta obce by se role koordinátora neujal, a tuto roli by přenechal raději jiné osobě, která by o to měla zájem, avšak žádnou nevytipoval. Jiné místní osobě by důvěřoval jen 1 respondent. Jako důvod uvedl, že by tato osoba znala místní občany a prostředí, ale musela by mít čas se této aktivitě věnovat. Jiné osobě, která v obci nebydlí, by důvěřoval také jen 1 respondent. Jako důvod uvedl, že cizí osoba by byla nestranná.

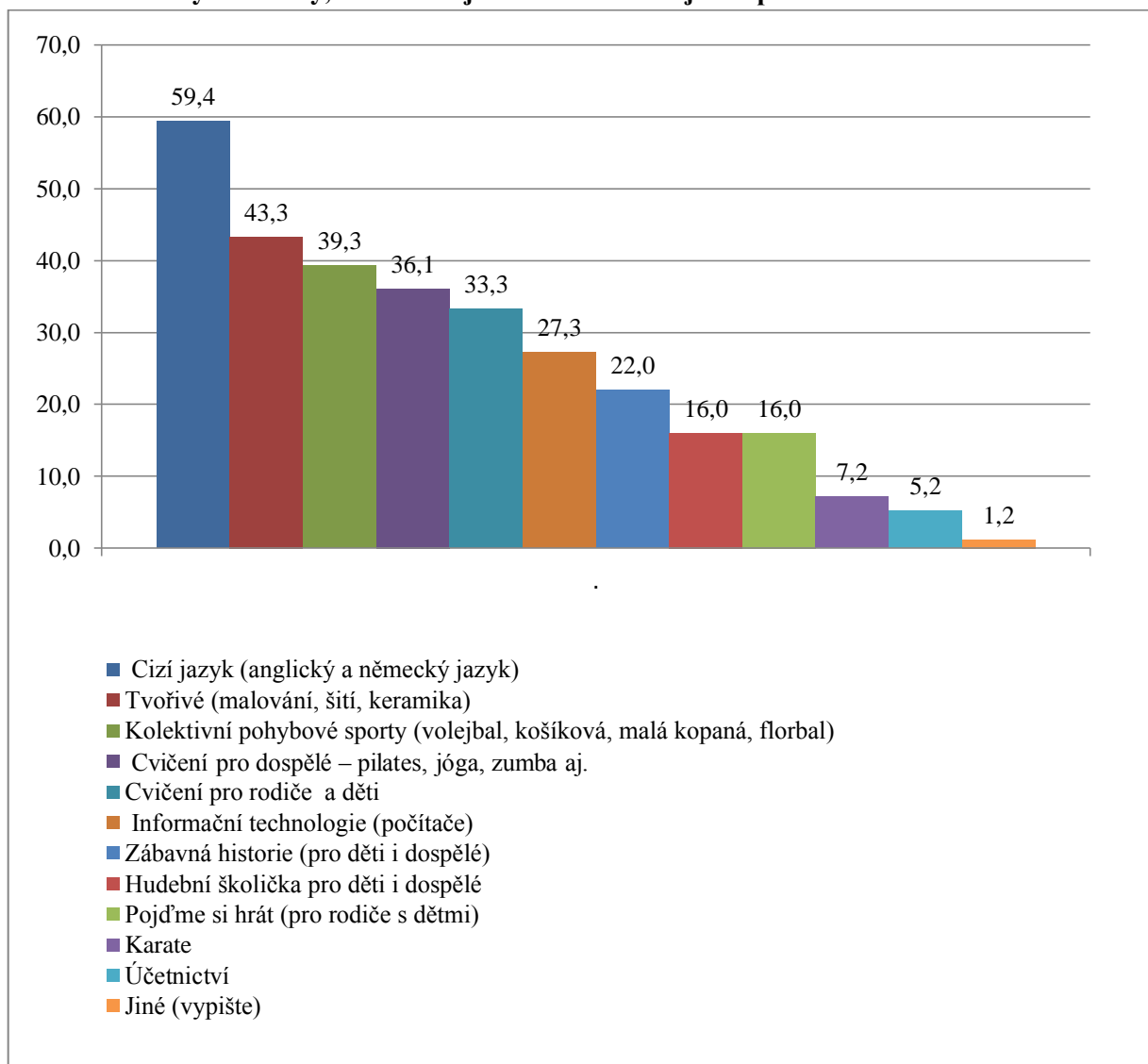
Otázkou č. 3 bylo zjišťováno, o jaké kurzy či volnočasové aktivity by měli místní občané zájem.

Tabulka č. 15 – Kurzy a aktivity, o které mají místní občané zájem

O jaké kurzy/aktivity byste měl/a zájem?	Počet odpovědí	Podíl v %
Cizí jazyk (anglický a německý jazyk)	148	59,4
Tvořivé (malování, šití, keramika)	108	43,3
Kolektivní pohybové sporty (volejbal, košíková, malá kopaná, florbal)	98	39,3
Cvičení pro dospělé – pilates, jóga, zumba aj.	90	36,1
Cvičení pro rodiče a děti	83	33,3
Informační technologie (počítače)	68	27,3
Zábavná historie (pro děti i dospělé)	55	22,0
Hudební školička pro děti i dospělé	40	16,0
Pojďme si hrát (pro rodiče s dětmi)	40	16,0
Karate	18	7,2
Účetnictví	13	5,2
Jiné (vypíšte)	3	1,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 9 - Kurzy a aktivity, o které mají místní občané zájem v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti mohli zaškrtnout více odpovědí. Kurzy a aktivity byly ve výše uvedené tabulce a grafu seřazeny od největšího zájmu po nejmenší. Největší zájem byl o cizí jazyk (59,4%), tvořivé (43,3%) aktivity a kolektivní pohybové sporty (39,3%). O cvičení pro dospělé a děti byl také projevěn zájem, a to v procentuálním zastoupení cvičení pro dospělé 36,1% a cvičení pro rodiče a děti 33,3%. Prostory pro výše zmíněné kurzy a volnočasové aktivity jsou v obci Lubná k dispozici. Jedná se o prostory místní školy, které nabídl v rozhovoru pro potřeby komunitní školy přímo ředitel školy. Cizí jazyk by probíhal v jazykové učebně o kapacitě 16 osob. Dílny o kapacitě také 16 osob by byly vhodné pro

tvoření a pro pohybové aktivity by byla k dispozici tělocvična o kapacitě 20 osob. Dle rozhovoru se starostou obce další vhodné prostory, které by byly vybaveny a upraveny tak, aby v nich mohly probíhat kurzy a volnočasové aktivity, v obci nejsou. Ale v případě, že by komunitní škola dobře fungovala a počet zájemců o kurzy a volnočasové aktivity se stále zvyšoval, byl by starosta obce ochotný dosavadní prázdné prostory upravit a vybavit tak, aby mohly být pro tyto účely využívány. Dotazníkovým šetřením bylo dále zjištěno, že pro cizí jazyk, konkrétně anglický jazyk, a pro tvořivé aktivity by se v obci našli občané, kteří by byli ochotni se ujmout role lektora. Tři respondenti uvedli, že by měli zájem o jiné kurzy/volnočasové aktivity, které nebyly uvedeny v nabízených možnostech. Jednalo se o společenské tance (1x), gymnastika, atletika (1x) a činnost týkající se venkova, jako je chov zvířat a pěstování rostlin (1x).

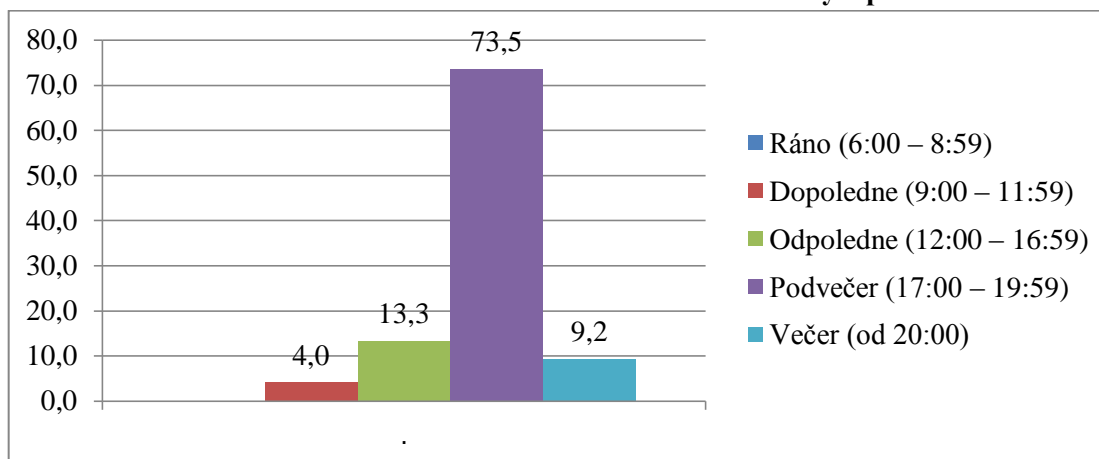
Otázkou č. 4 bylo zjišťováno, v jakou dobu by obyvatelé obce uvítali začátek kurzu či volnočasové aktivity.

Tabulka č. 16 – Doba začátku vzdělávacího kurzu/volnočasové aktivity

V jakou dobu byste uvítal/a začátek kurzu či volnočasové aktivity?	Počet odpovědí	Podíl v %
Ráno (6:00 – 8:59)	0	0,0
Dopoledne (9:00 – 11:59)	10	4,0
Odpoledne (12:00 – 16:59)	33	13,3
Podvečer (17:00 – 19:59)	183	73,5
Večer (od 20:00)	23	9,2
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 10 - Doba začátku vzdělávacího kurzu/volnočasové aktivity v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce preferovaná doba začátku kurzu byla v podvečer 17:00 – 19:59 (73,5%). Vzhledem k tomu, že většina respondentů je zaměstnána, není tento údaj překvapující. I ředitel školy by se přiklonil v tom, kdyby kurzy a aktivity probíhaly mimo standardní výuku. V době výuky by se musela nastavit určitá pravidla a provozní postupy. Problémem by také bylo soužití žáků a veřejnosti. 13,3% dotazovaných by preferovalo začátek kurzu/volnočasové aktivity odpoledne (12:00 – 16:59) a dalších 9,2% večer (od 20:00). Začátek v dopoledních hodinách (9:00 – 11:59) zvolila jen 4% respondentů. Jednalo se především o ženy na mateřské/rodičovské dovolené. Nikdo z dotazovaných by neuvítal začátek kurzu ráno (6:00 – 8:59).

Další otázkou, kterou byly zjišťovány parametry vzdělávacího kurzu/volnočasové aktivity, byla otázka č. 5, kolik času by byli obyvatelé ochotni kurzu/volnočasové aktivitě věnovat jednou týdně.

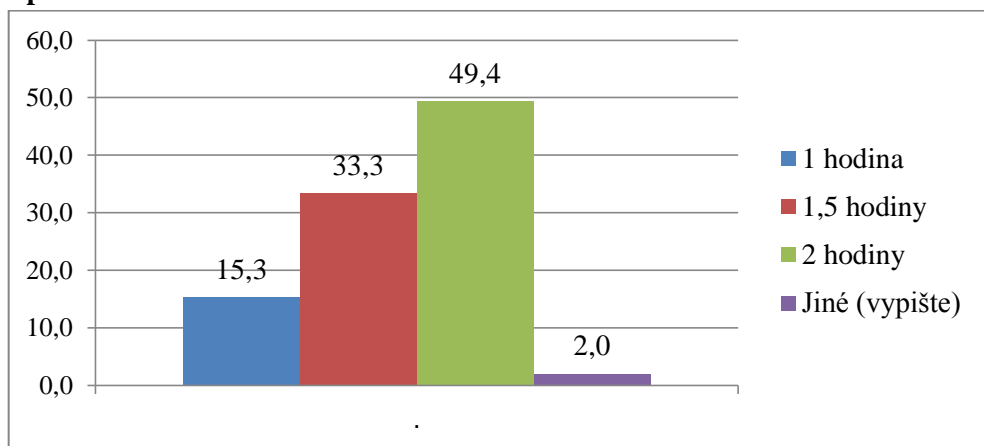

Tabulka č. 17 – Čas, který jsou respondenti ochotni kurzu/volnočasové aktivitě jednou týdně věnovat

Kolik času byste byl/a ochoten/á jednou týdně věnovat kurzu či volnočasové aktivitě?	Počet odpovědí	Podíl v %
1 hodina	38	15,3
1,5 hodiny	83	33,3
2 hodiny	123	49,4
Jiné (vypište)	5	2,0
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 11 - Čas, který jsou respondenti ochotni kurzu/volnočasové aktivitě jednou týdně věnovat v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak ukazuje tabulka č. 17 a graf č. 11, nejpočetnější odpověď na otázku č. 5 v dotazníku byla 2 hodiny za týden (49,4%). Druhou nejčastější odpovědí byla 1,5 hodiny za týden (33,3%). Jen jednu hodinu týdně by chtělo o poznání méně respondentů, a to 15,3%. Mezi respondenty se našli i tací, kteří by chtěli jinou délku kurzu/volnočasové aktivity, která nebyla uvedena v nabízených možnostech. 3 respondenti uvedli délku trvání kurzu či volnočasové aktivity 3 hodiny, 1 respondent pak 45 minut a 1 respondent uvedl, že by záleželo na kurzu/volnočasové aktivitě, kterou by navštěvoval.

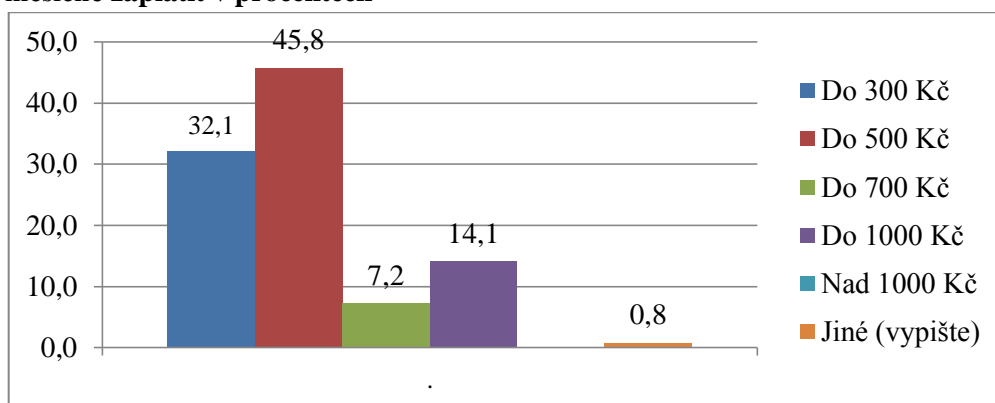
Poslední otázkou, která se týkala parametrů kurzu/volnočasové aktivity, byla otázka č. 6, jak vysokou finanční částku by byli občané ochotni za kurzu/volnočasovou aktivitu měsíčně zaplatit.

Tabulka č. 18 – Finanční částka, kterou jsou respondenti ochotni za kurz/volnočasovou aktivitu měsíčně zaplatit

Jak vysokou finanční částku jste ochotný/á za vzdělávací kurz měsíčně zaplatit?	Počet odpovědí	Podíl v %
Do 300 Kč	80	32,1
Do 500 Kč	114	45,8
Do 700 Kč	18	7,2
Do 1000 Kč	35	14,1
Nad 1000 Kč	0	0,0
Jiné (vypište)	2	0,8
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 12 - Finanční částka, kterou jsou respondenti ochotni za kurz/volnočasovou aktivitu měsíčně zaplatit v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce respondentů by bylo ochotných za měsíc za kurz/volnočasovou aktivitu zaplatit do 500 Kč (45,8%) nebo do 300 Kč (32,1%). V případě, že by vedení vzniklé komunitní školy požadovalo za vzdělávací kurzy a volnočasové aktivity výše uvedené finanční částky, mohlo by to znamenat více potencionálních zájemců. Sekundárním výzkumem bylo totiž zjištěno, že v nedalekém městě Rakovník se cena jazykového kurzu pohybuje okolo 300Kč/hodinu a cena za pohybovou aktivitu 120Kč/hodinu. Jazykové kurzy a pohybové aktivity zde uvádím proto, protože jsou v Rakovníku nejčastěji nabízeny a také vyplývají z výsledků kvantitativního šetření. Méně respondentů by vyčlenilo ze svých financí 1000 Kč (14,1%) či 700 Kč (7,2%). Nad 1000 Kč měsíčně neodpověděl žádný z dotazovaných. Nicméně necelé 1% zaškrtnulo možnost „Jiné“. Necelé 1% představuje 2

odpovědi. První „jinou“ odpovědí bylo, že by byl respondent ochoten zaplatit za kurz/volnočasovou aktivitu 3000 Kč za měsíc. Druhou „jinou“ odpovědí bylo, že by kurzy/volnočasové aktivity měla hradit občanům obec.

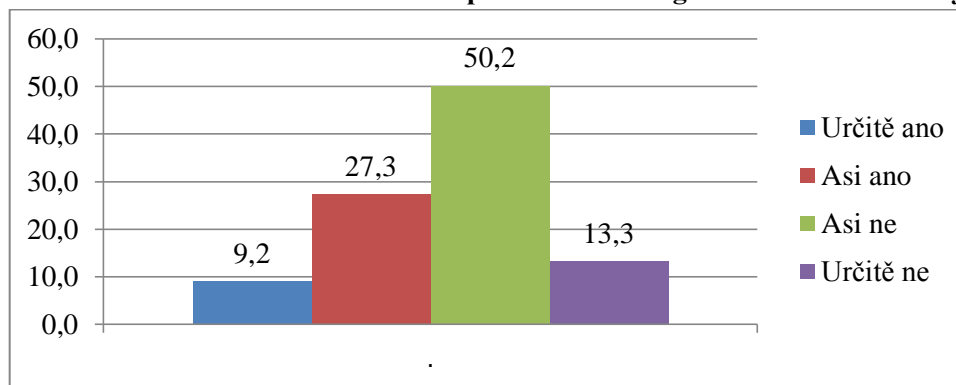
Následovaly otázky, které se týkaly ochoty místních občanů podílet se na fungování komunitní školy, kdyby v obci vznikla. Otázka č. 7 zjišťovala přímo, zda by byli občané ochotni se na fungování komunitní školy podílet.

Tabulka č. 19 – Ochota místních občanů podílet se na fungování komunitní školy

Kdyby byla v obci komunitní škola zřízena, byl/a byste ochotný/á se podílet na jejím fungování ?	Počet odpovědí	Podíl v %
Určitě ano	23	9,2
Asi ano	68	27,3
Asi ne	125	50,2
Určitě ne	33	13,3
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 13 - Ochota místních občanů podílet se na fungování komunitní školy v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazníkové šetření ukázalo, že více jak polovina respondentů z výběrového vzorku by nebyla ochotna podílet se na fungování komunitní školy (63,5%). Z těchto 63,5% odpovědělo 50,2% dotazovaných že „asi ne“ a 13,3% dotazovaných že „určitě ne“. Zbýlých 36,5% by bylo ochotných s fungováním komunitní školy pomáhat, z toho 9,2% dotazovaných vybralo odpověď „určitě ano“.

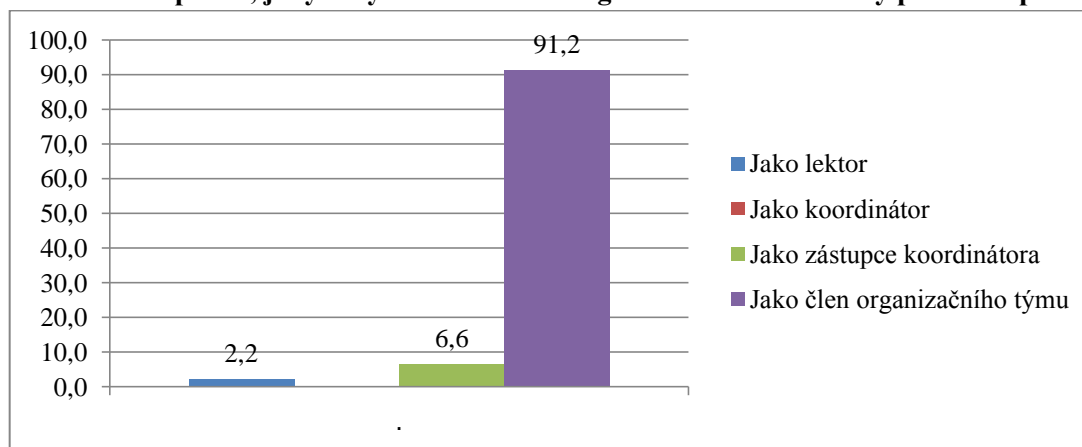
Na otázku č. 7, navazovala otázka č. 8, která byla určena pro ty respondenty, kteří by byli ochotni se na fungování komunitní školy podílet. Otázkou č. 8 bylo zjišťováno, jak by se na jejím fungování podíleli.

Tabulka č. 20 – Způsob, jakým by se občané na fungování komunitní školy podíleli

Pokud jste zvolil/a odpověď určitě ano či asi ano, jak byste se podílel/a na jejím fungování?	Počet odpovědí	Podíl v %
Jako lektor (tj. vedoucí kurzu/volnočasové aktivity, vypište jakého)	2	2,2
Jako koordinátor	0	0,0
Jako zástupce koordinátora	6	6,6
Jako člen organizačního týmu, který pomáhá s přípravou a organizací kurzů a volnočasových aktivit	83	91,2
Celkem	91	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 14 - Způsob, jakým by se občané na fungování komunitní školy podíleli v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti mohli zaškrtnout více odpovědí, avšak tuto možnost nevyužili (vybrali vždy pouze jednu odpověď). Ochotu podílet se na fungování komunitní školy projevilo jen 91 respondentů. Z těchto 91 respondentů by 91,2% pomáhalo s fungováním komunitní školy jako člen organizačního týmu, který pomáhá s přípravou a organizací kurzů a volnočasových aktivit. Jako zástupce koordinátora uvedlo 6,6% dotazovaných. Mezi respondenty se našlo i pár jedinců (2), kteří by se ujali role lektora. U možnosti „lektor“ byla ještě doplňující otázka, a to jakého kurzu/volnočasové aktivity by chtěli dělat vedoucí. Jednalo se o výuku

anglického jazyka a o vzdělávání v oblasti chovu zvířat nebo ruční práce. Jak starosta obce, tak ředitel školy v rozhovorech uvedli, že by se v obci určitě našli občané, kteří by mohli vykonávat roli lektora a koordinátora. Ředitel školy dále předpokládá, že by i mezi svými pedagogickými kolegy našel ty, kteří by byli ochotni v rozumné míře s fungováním komunitní školy pomáhat.

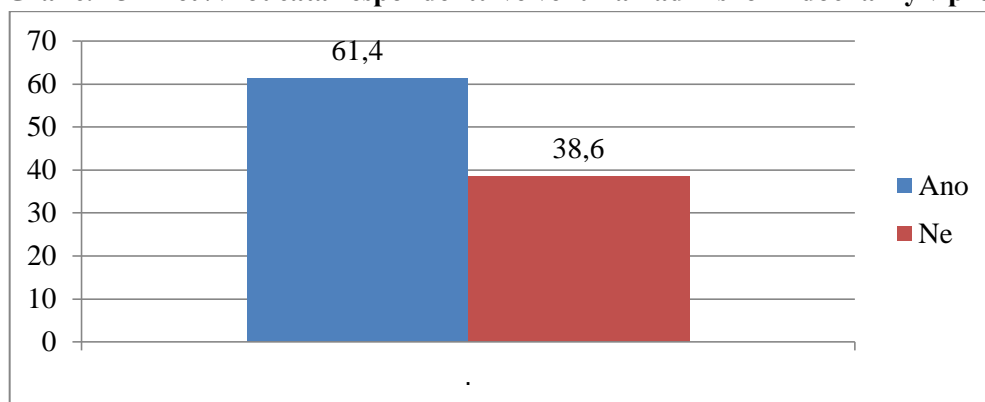
Další 2 otázky byly směřovány na zjištění, zda mají respondenti děti či vnoučata ve věku základní školní docházky a zda by jako rodiče/prarodiče spolupracovali s komunitní školou. Doplnujícím údajem bylo doplnění počtu a věku dítěte/vnoučete.

Tabulka č. 21 – Děti/vnoučata respondentů ve věku základní školní docházky

Máte děti či vnoučata ve věku základní školní docházky?	Počet odpovědí	Podíl v %
Ano	153	61,4
Ne	96	38,6
Celkem	249	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 15 - Děti/vnoučata respondentů ve věku základní školní docházky v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

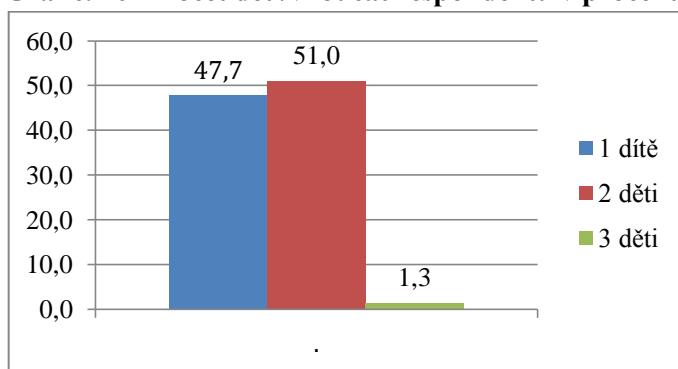
Více jak polovina dotazovaných (61,4%) má děti či vnoučata ve věku základní školní docházky. Tito respondenti byli v dotazníku dále vyzváni k doplnění počtu a věku dětí/vnoučat. Tyto doplňující informace uvádím v níže uvedené tabulce a grafech.

Tabulka č. 22 – Počet dětí/vnoučat respondentů

Počet dětí	Počet odpovědí	Podíl v %
1 dítě	73	47,7
2 děti	78	51,0
3 děti	2	1,3
Celkem	153	100

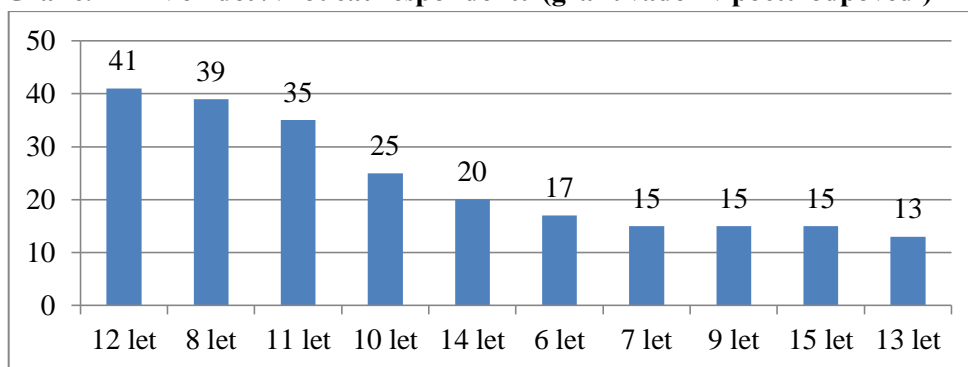
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 16 – Počet dětí/vnoučat respondentů v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 17 – Věk dětí/vnoučat respondentů (graf uváděn v počtu odpovědí)

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak uvádí tabulka č. 22 a graf č. 16, respondeti mají nejčastěji 1 nebo 2 děti/vnoučata ve věku základní školní docházky. Což není vzhledem k dnešní době nijak překvapující. Graf č. 17 dále ukazuje, že nejčastěji odpovídali obyvatelé, kteří mají děti/vnoučata ve věku 12, 8 a 11 let. Hodnoty v grafu č. 17 jsou seřazeny sestupně a čísla ukazují četnost odpovědí jednotlivého roku věku dítěte/vnoučete.

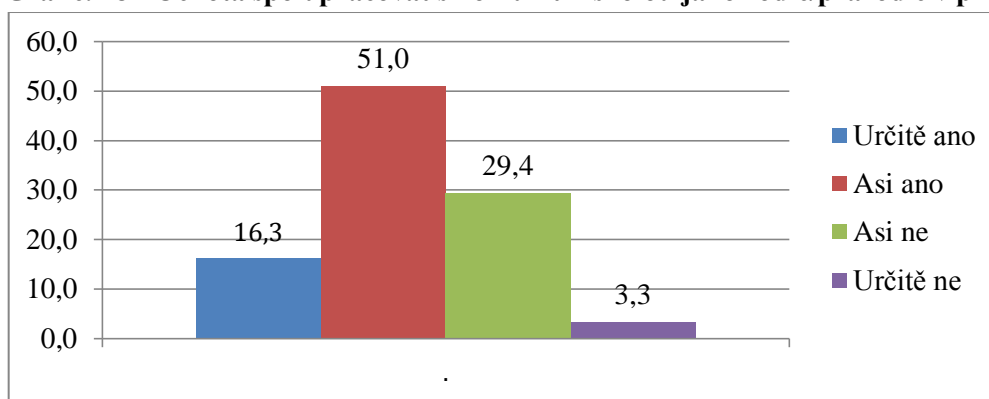
Respondentům, kteří mají děti/vnoučata, byla směřována otázka č. 10, zda by jako rodiče/prarodiče spolupracovali s komunitní školou.

Tabulka č. 23 – Ochota spolupracovat s komunitní školou jako rodič/prarodič

Spolupracoval /a byste s komunitní školou jako rodič či prarodič a podílel/a se na aktivitách pro další místní rodiče s dětmi?	Počet odpovědí	Podíl v %
Určitě ano	25	16,3
Asi ano	78	51,0
Asi ne	45	29,4
Určitě ne	5	3,3
Celkem	153	100

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 18 - Ochota spolupracovat s komunitní školou jako rodič/prarodič v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Ochotu spolupracovat s komunitní školou na aktivitách pro další místní rodiče s dětmi projevila opět více jak polovina dotazovaných, kteří mají děti/vnoučata (67,3%). Z toho 51% odpovědělo že „asi ano“ a zbylých 16,3% že „určitě ano“. Ostatní dotazovaní, kteří mají děti/vnoučata, zájem o spolupráci s komunitní školou neprojevili (32,7%). Odpověď „asi ne“ zvolilo 29,4% respondentů a „určitě ne“ zvolilo 3,3% respondentů. Srovnáme-li výsledky této otázky s výsledky otázky č. 5, která zjišťovala ochotu všech respondentů podílet se na fungování venkovské komunitní školy, je patrné, že ochotná ke spolupráci je naprosto zřetelně podskupina lidí, kteří mají děti či vnoučata ve věku základní školní docházky. Tato vazba mezi obyvateli Lubné a místní školou by pro fungování komunitní školy byla dost rozhodující.

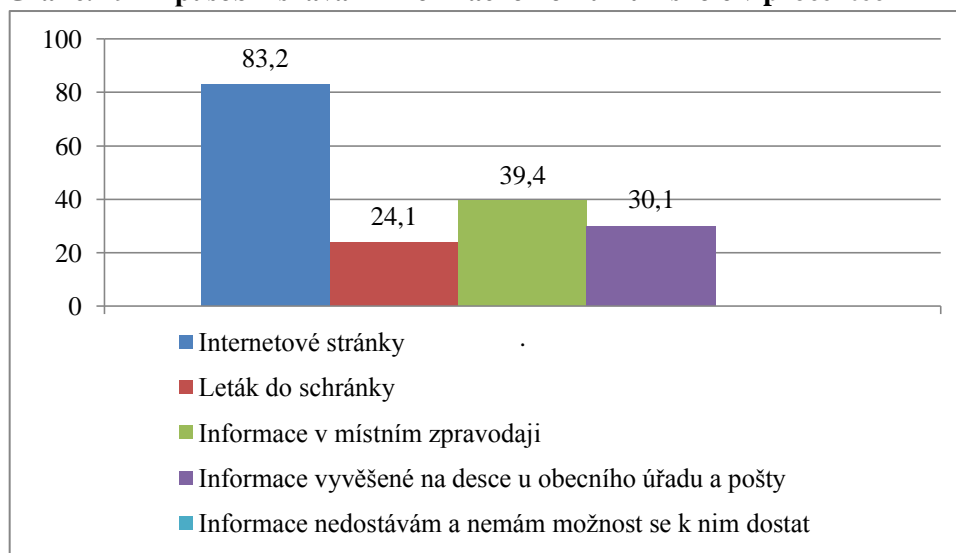
Poslední otázka v dotazníku, která se netýkala charakteristiky respondentů, byla otázka č. 11, jaký způsob získávání informací o komunitní škole by občané uvítali.

Tabulka č. 24 – Způsob získávání informací o komunitní škole

Informace o komunitní škole v obci by měly být snadno dostupné a dohledatelné. Jaký způsob získávání informací o komunitní škole byste uvítal/a ?	Počet odpovědí	Podíl v %
Internetové stránky	205	83,2
Leták do schránky	60	24,1
Informace v místním zpravodaji	98	39,4
Informace vyvěšené na desce u obecního úřadu a pošty	75	30,1
Informace nedostávám a nemám možnost se k nim dostat	0	0,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 19 - Způsob získávání informací o komunitní škole v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti mohli zaškrtnout více odpovědí. Nejvíce preferovaný způsob získávání informací o komunitní škole byly internetové stránky (83,2%). Vzhledem k dnešní „internetové době“ není tento údaj překvapující. Bylo potvrzeno, že tento způsob informování je rozšířený i v obcích kolem 1000 obyvatel. Dalším preferovaným způsobem, avšak s o dost menším procentuálním zastoupením (39,4%), byly informace v místním zpravodaji. Následoval způsob vyvěšení informací na desku u obecního úřadu a pošty (30,1%). Jako nejméně preferovaný způsob byl leták do schránky, nicméně i tuto variantu vybralo 60

respondentů, tedy 24,1% z výběrového souboru. Žádný z respondentů nezaškrtl možnost, že by se neměl k informacím o komunitní škole jak dostat.

7.6.2 Kvalitativní způsob šetření

Dne 27.1.2020 se uskutečnil rozhovor se starostou obce Lubná. Trval 30 minut a probíhal v kanceláři starosty obce na obecním úřadě v dopoledních hodinách. Rozhovor proběhl bez jakéhokoliv vyrušení. Pro zachycení celého rozhovoru, především odpovědí, byl se souhlasem starosty použit diktafon. Otázky rozhovoru byly směřovány na zjišťování ideálních podmínek pro vznik komunitní školy, které uvádím v kapitole 7.4.2.

První otázkou bylo zjišťováno, jaký postoj zaujímá k tomu, kdyby v obci komunitní škola vznikla.

- **Jaký postoj zaujímáte k tomu, kdyby v obci vznikla instituce jako je komunitní škola, která by nabízela vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity pro místní občany?**

„Kdyby tady komunitní škola vznikla a někdo by se o to zasadil a postaral se o to, tak já bych s tím problémem určitě neměl. A myslím si, že ani nikdo ze zastupitelů.“

Z odpovědi pana starosty je zřejmé, že jeho postoj i postoj obce jako takové je ke vzniku komunitní školy v obci Lubná kladný. Je ale také zřejmé, že vznik komunitní školy by ze strany obce či přímo starosty nebyl podnícen.

Druhá otázka se týkala prostor, které by mohla obec komunitní škole poskytnout, mimo prostory školy.

- **Jaké prostory, mimo prostory školy, by mohla obec k provozu venkovské komunitní školy nabídnout a jak jsou tyto prostory vybaveny? Jaká je kapacita jednotlivých prostor? K jaké aktivitě by byly vhodné?**

“V současné chvíli mně vůbec není jasné, jaké prostory by to mohly být. Samozřejmě místní škola by byla pro tyto účely nejvhodnější. Je vybavená. Prostory tu jsou. Ale

jsou to prostory, které by se do budoucna musely upravit, jak po zednické stránce, tak vybavit. Jedná se o prostory např. v místním pohostinství. Ale abych v tuto chvíli mohl říct, že máme nějaký prostor, kam by se vešlo třeba 10 – 15 lidí, a mohli se tam nějakým způsobem vzdělávat či trávit čas aktivně, to nemohu.”

Další vhodné prostory, mimo místní školu, v obci nejsou. Musely by nejprve projít rekonstrukcí a vybavit je tak, aby byly vhodné pro vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity, které by komunitní škola nabízela. Nelze však opomenout informaci, že by do budoucna mohly nějaké prostory vzniknout.

Třetí otázkou bylo zjišťováno, zda by se přímo starosta ujal role koordinátora nebo komu by roli koordinátora komunitní školy svěřil.

- **Ujal byste se role koordinátora komunitní školy? (Proč ano, proč ne). Komu (dalšímu) byste roli koordinátora svěřil a proč?**

“Nemám moc zkušeností v oblasti vzdělávání, takže bych to nechal na jiných lidech. Upřímně, určitě by se tu někdo našel. Kdyby měla v této obci komunitní škola vzniknout, bylo by dobré dát výzvu, aby se lidé na tuto pozici mohli přihlásit. Byla by to spíš věc dobrovolnosti, aktivity a zájmu místních občanů. Nejsem si jistý, že bych mohl říci, že ten to může dělat.”

Starosta obce by se role koordinátora neujal. Ani nenavrhoval žádnou osobu, která by tuto roli mohla vykonávat. Roli koordinátora komunitní školy by přenechal místním občanům, kteří by o tuto pozici měli zájem. Dotazníkové šetření ukázalo, že žádný z dotazovaných, který by byl ochotný podílet se na fungování komunitní školy, nevedl, že by se ujal přímo role koordinátora. Někteří respondenti uvedli, že by se ujali role zástupce koordinátora.

Čtvrtá otázka byla věnována dotazu ohledně finanční podpory komunitní školy ze strany obce. Či jakou další podporu by mohla obec komunitní škole poskytnout.

- **Podporovala by obec komunitní školu po finanční stránce? Jakou další podporu by obec mohla komunitní škole poskytnout?**

„Byla by tu otázka v jaké cenové relaci. Jestli by se jednalo o 500 Kč, 5.000 Kč, 50.000 Kč. Samozřejmě, pokud by měla komunitní škola dobře fungovat, tak by ji obec určitě

podporovala. Záleželo by, jak by škola fungovala, kolik by se zapojovalo lidí, jestli by to byli místní lidi, nebo i přespolní. Ale myslím si, že kdyby tady komunitní škola měla vzniknout, že obec by ji určitě nějakým způsobem podpořila a určitě by vzniku a provozu nebránila. Jako další podporu bych mohl nabídnout propagaci. Nebyl by problém umožnit naše vitríny, internetové stránky obce či řádky v místním zpravodaji.”

Vzhledem k tomu, že již v první otázce projevil starosta obce kladný postoj k založení komunitní školy, byl předpoklad finanční podpory a další podpory ze strany obce vysoký. Obec by se snažila školu podpořit jak po finanční stránce, tak např. v oblasti propagace, kde by poskytla internetové stránky, vitríny či místní zpravodaj. Tyto způsoby propagace komunitní školy by občané, dle dotazníkové šetření, uvítali.

Pátá, předposlední, otázka zjišťovala podmínku ohledně místních a externích lektorů. Zda by místní občané věřili spíše místnímu nebo externímu lektorovi a zda by se v obci našli lidé, kteří by mohli vykonávat roli lektora.

- **Domníváte se, že by se v obci našel občan/občané, kteří by mohli vykonávat roli lektora a místní lidé by jemu/jim důvěřovali? Proč se tak domníváte? Nebo by místní občané spíše důvěřovali externímu lektorovi a proč?**

„Na tuto otázku nejsem schopný odpovědět. Ale věřím tomu, že v obci žije mnoho lidí, kteří by roli lektora mohli vykonávat. Při tom množství lidí, kteří tady žijí. Otázka je, jestli by to chtěli dělat. Další otázkou je, jak by jim místní lidé důvěřovali. Myslím si, že by záleželo na tom, jakou má ta dotyčná osoba pověst, jak ji místní lidé znají.”

Protože starosta obce zná občany obce, věří, že by se v obci našli lidé, kteří by mohli roli lektora vykonávat. Na otázku, zda by jim místní občané důvěřovali, přímo neodpověděl, protože se domnívá, že záleží na pověsti dané osoby. Zrovna tak, jako nevytipoval nikoho pro roli koordinátora, neudělal to ani pro roli lektora.

Poslední otázkou bylo zjišťování informace ohledně spolupráce pro založení a fungování komunitní školy s Místní akční skupinou Rakovnicko.

- **Obec Lubná je členem Místní akční skupiny Rakovnicko. Připadala by v úvahu v rámci tohoto svazku spolupráce pro založení a fungování komunitní školy?**

„S MAS spolupracujeme, ale ne v rámci vzdělávání. A abych pravdu řekl, nikdy jsem se po takové informaci přes MAS nesháněl. Jestli má MAS nějaký dotační titul ohledně vzdělávání, to nevím. V případě vzniku komunitní školy tady v obci by neměla obec problém snažit se přes MAS získat nějaké finance.“

Obec Lubná s MAS v rámci vzdělávání nespolupracuje. Kladným zjištěním bylo, že by byl starosta ochotný, v případě vzniku komunitní školy, začít s MAS v tomto případě spolupracovat a získat pro její založení a fungování více finančních prostředků. Ovšem místní škola, dle rozhovoru s ředitelem školy, s MAS v rámci vzdělávání spolupracuje.

Dne 30.1.2020 se uskutečnil rozhovor s ředitelem místní základní školy. Trval 60 minut a probíhal v ředitelně místní základní školy mimo dobu vyučování. Rozhovor byl na 5 minut přerušen, když ředitel školy musel vyřídit jeden telefonát. Dále pokračoval rozhovor bez přerušování. Pro zachycení celého rozhovoru, především odpovědí, byl se souhlasem ředitele školy použit diktafon. Otázky rozhovoru byly směřovány také na zjišťování ideálních podmínek pro vznik komunitní školy, které uvádím v kapitole 7.4.2. První otázkou bylo zjišťováno, jaký postoj zaujímá k tomu, kdyby v obci komunitní škola vznikla.

- **Jaký postoj zaujímáte k využívání prostor školy za účelem pořádání vzdělávacích kurzů a trávení volného času pro veřejnost mimo standardní výuku? A jaký postoj zaujímáte k využívání prostor školy za stejným účelem během standardní výuky?**

„Na úvod bych rád uvedl, že jsme se ve škole v jednu dobu podobnou myšlenkou zabývali. Vedly nás k tomu dvě věci. Za prvé - pokud by poklesl počet žáků a tím i množství financí na platy učitelů, mohlo by to pomoci udržet kvalitní a probované učitele, protože bychom pro ně měli dostatek práce (a tím i plat), dále bychom mohli prohlubovat a probovanost i odbornost, apod. tím, že by učitelé

pracovali i s jinou cílovou skupinou než jsou běžně zvyklí (a tím i jiné metody, témata...) a také by se škola trochu více v komunitě zapojila do života. Za druhé - byly takové náznaky, že by tyto projekty mohly být pro počátek dotačně podpořeny.

Nakonec však dotace pro školy šly jinou cestou a já se tím přestal zabývat a necítím poptávku.

Tedy náš - nebo spíše můj - postoj je kladný. Museli bychom ve škole vytvořit určitá pravidla a provozní postupy, aby toto mohlo probíhat. V době mimo standardní výuku (pozdní odpoledne, navečer, večer) by to mohlo být relativně snadné. V době výuky jsme v tuto chvíli kapacitně plní (nemáme již volné místnosti), takže to spíše není možné. Dále by mohlo být složité soužití žáků a veřejnosti v jednom prostoru (bezpečnost, hygiena, postoj rodičů). Ovšem nutný by byl od počátků kladný postoj zřizovatele.”

Pozitivním zjištěním bylo, že se vedení školy již myšlenkou komunitní školy zabývalo. Ředitel má k jejímu zřízení kladný postoj. Kurzy a volnočasové aktivity by musely probíhat v době mimo standardní výuku, protože v době výuky je kapacita školy naplněna. Také uvedl, že ke zřízení komunitní školy by byl nutný kladný postoj zřizovatele. Starosta obce má ke zřízení komunitní školy kladný postoj, věří, že by mělo i zastupitelstvo, avšak jeho aktivita by byla spíše pasivní.

Druhá otázka byla směřována na prostory, které by mohly být v budově místní školy pro chod komunitní školy využívány a jak jsou vybaveny. To odpovídá výsledkům kvantitativního šetření o zájmu respondentů, pokud jde o čas konání kurzů/volnočasových aktivit v komunitní škole.

- **Jaké prostory by škola k provozu venkovské komunitní školy mohla nabídnout a jak jsou tyto prostory vybaveny? Jaká je kapacita jednotlivých prostor? K jaké aktivitě by byly vhodné?**

„Mohli bychom nabídnout i několik tříd, ale asi by bylo vhodné vyčlenit jen určité prostory. Zřejmě by připadaly v úvahu:

- *jazyková učebna a učebna IT - pro výuku jazyka či IT - kapacita 16 osob,*
- *přírodovědná učebna - kapacita až 30 osob (doporučoval bych spíše 20),*

- *běžná učebna - kapacita 20 osob,*
- *dílny - kapacita 16 osob,*
- *tělocvična - kapacita 20 osob.*

Vybavení: lavice, židle, tabule, interaktivní tabule, IT zařízení - notebooky, tablety, specializované učebny - přírodověda IT, dílna. Běžné vybavení pro výuku.

Aktivity by mohly být velmi různorodé - myslím, že naše prostory a vybavení podporuje běžné postupy a metody ve vzdělávání dostatečně. Záleželo by na tom, jakým směrem bychom se ubírali - o jaké kurzy by byl zájem.“

Nabídka prostor, která by mohla místní škola k fungování komunitní školy poskytnout, je široká. Jedná se jak o prostory ke vzdělávacím kurzům (třídy), tak volnočasovým aktivitám (dílny, tělocvična). Nejvíce projevíli občané Lubné zájem o cizí jazyk, tvořivé a pohybové aktivity. Na tyto kurzy a volnočasové aktivity by byly prostory, které nabídl ředitel školy, ideální. To potvrdil i starosta obce, který v rozhovoru uvedl, že prostory místní školy jsou k provozování komunitní školy nejvhodnější.

Další otázkou byla zjišťována informace, zda by se ředitel školy ujal role koordinátora komunitní školy a zda by věděl o nějaké další osobě, která by tuto funkci mohla vykonávat.

- **Kdyby se škola stala komunitní školou, ujal byste se role koordinátora? (Proč ano, proč ne). Komu (dalšímu) byste roli koordinátora svěřil a proč?**

„Ano, zřejmě bych se této role ujal. Neumím sice v tuto chvíli odhadnout, jak by to bylo časově náročné, ale odhaduji, že by to mohlo být zvládnutelné. Myslím, že by to vzhledem k propojení bylo vhodné. I by mne to trochu lákalo, vyzkoušet něco nového. Pokud bych měl tuto roli někomu svěřit, bylo by pro mne důležité, aby tato osoba byla obeznámena s chodem školy, měla u našich zaměstnanců určitou známost nebo přímo podporu. A podobně i v obci a okolních obcích.“

Ředitel základní školy v Lubné by se role koordinátora komunitní školy ujal. Další konkrétní osobu, která by tuto funkci mohla vykonávat, nevedl. Pouze konstatoval, že by tato osoba měla být obeznámena s chodem školy a u zaměstnanců školy by měla mít určitou

známost či podporu. Neuvažoval přímo o některém z pedagogických pracovníků školy. Ovšem v rozhovoru dále uvedl, že by někteří kolegové s fungováním komunitní školy určitě pomohli.

Čtvrtou otázkou byly zjišťovány informace ohledně postoje dalších učitelů školy k myšlence komunitní školy. Zda by s jejím budováním pomáhali, či by nebyli k této myšlence nakloněni.

- **Kterí učitelé školy by byli, dle Vaší domněnky, myšlence komunitní školy nakloněni a pomáhali s jejím budováním? Proč se tak domníváte? A kteří učitelé školy by naopak, dle Vaší domněnky, nebyli komunitní škole nakloněni? Proč se tak domníváte?**

“Myslím, že bych to v tuto chvíli jen opravdu obtížně odhadoval. Obecně by asi nebylo dlouho udržitelné, aby učitelé pracovali v plném nasazení ve škole a ještě měli nějaké kurzy večer. Ale předpokládám, že v rozumné míře bych již nyní našel ochotné kolegy.”

Ředitel místní školy předpokládá, že by ochotné kolegy, kteří by s budováním komunitní školy pomáhali, našel.

Předposlední otázka se týkala dotazu ohledně role lektora. Zda by ředitel školy mohl doporučit místní osobu, která by tuto roli mohla vykonávat, a zda by ji ostatní místní občané důvěřovali.

- **Domníváte se, že by se v obci našel občan/občané, kteří by mohli vykonávat roli lektora a místní lidé by jemu/jim důvěřovali? Proč se tak domníváte? Nebo by místní občané spíše důvěřovali externímu lektorovi a proč?**

“Ano, domnívám se, že bychom nějaké vhodné adepty na lektory v určitých oblastech našli. Domnívám se tak na základě svých kontaktů v obci a blízkém okolí. Bydlí zde mnoho zajímavých lidí. V některých případech by externí lektor byl i vhodnější - pokud bychom potřebovali něco specificky odborného, nebo jako součást nějakého cyklu.”

Pozitivní informací je, že v obci Lubná žijí lidé, kteří by mohli roli lektora vykonávat. S tímto tvrzením se odpověď ředitele školy shoduje s odpovědí starosty obce. Ale zároveň ředitel školy dodává, že v některých případech by byl externí lektor vhodnější. Kvantitativním výzkumem byly zjištěni 2 respondenti, kteří by se role lektora ujali.

Poslední otázka bylo směřována ke spolupráci místní školy a Místní akční skupiny Rakovnicko v rámci vzdělávání.

- **Škola je partnerem projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání, který realizuje MAS Rakovnicko. V čem spočívá spolupráce školy a MAS Rakovnicko v rámci vzdělávání? Připadala by v úvahu v rámci tohoto projektu spolupráce pro založení a fungování komunitní školy?**

„Škola se může, a také se již podílela, zapojit do formulování problémů, cílů ve vzdělávání, např. pro MAP, apod. Získává tím další informace z dané oblasti, může ovlivnit směřování regionu, hledat řešení problémů, které souží i ji. MAS by zřejmě byla prvním místem, které by připadalo pro poradenství či spolupráci v úvahu. Nejspíše by spolupráce spočívala především ve financích a kontaktech na lidi, kteří by mohli se založením a fungováním komunitní školy pomoci. Nevím v tuhle chvíli o jiných organizacích v Rakovníku, které by nám mohly pomoci.“

Vedení základní školy v Lubné s MAS Rakovnicko v rámci vzdělávání spolupracuje. Případná spolupráce školy a MAS Rakovnicko pro založení a fungování komunitní školy připadá v úvahu. Starosta obce by byl v případě vzniku komunitní školy také ochotný začít spolupracovat s MAS v rámci vzdělávání, a to ohledně získávání financí.

8 Závěr

Na Rakovnicku, ani nejbližším okolí, není žádná komunitní škola. A proto tématem mé diplomové práce bylo zjišťování jednak podmínek pro založení a fungování komunitní školy a jednak zájmu ze strany občanů obce Lubná u Rakovníka o komunitní školu.

V teoretické části práce uvádím nejprve základní pojmy k tomuto tématu, jako je výchova a socializace, celoživotní vzdělávání, komunita, komunitní škola a vzdělávání a komunitně vedený místní rozvoj. Také je zde krátce uvedena historie komunitního školství jak v České republice, tak ve světě. Dále se zmiňuji o podmínkách pro vznik a fungování venkovské komunitní školy. Konec teoretické části práce představuje shrnutí těchto podmínek a sestavení přehledu „ideálních podmínek“ pro vznik komunitní školy s případným zřetelem k venkovským obcím (obcím do 5000 obyvatel).

Praktická část je zaměřena především na údaje o obci Lubná u Rakovníka a názory a postoje místních obyvatel ke vzniku komunitní školy. Dle zjištěných skutečností sekundárním výzkumem, neměla místní škola, podle mého úsudku, velký potenciál stát se dobře fungující komunitní školou. Tuto domněnku jsem dále ověřovala primárním výzkumem, dotazníkem mezi občany a rozhovorem se starostou obce a ředitelem místní základní školy.

Dotazníkové šetření ukázalo, že by občané obce Lubná komunitní školu přivítali, ačkoliv za prací vyjíždí do Rakovníka nebo jiného města, kde by tyto kurzy mohli navštěvovat. Zájem by měli jak o vzdělávací kurzy, tak o volnočasové aktivity. Mezi nejvíce preferovaný vzdělávací kurz patřila výuka cizích jazyků. K roli lektora vzdělávacího kurzu cizí jazyk, konkrétně anglický, se přihlásil 1 respondent. Mezi nejvíce preferované volnočasové aktivity patřily pohybové aktivity a manuální tvoření. Další 1 respondent by se ujal role lektora u manuálního tvoření. Nikdo další z dotazovaných by se role lektora neujal. Protože většina respondentů je zaměstnána, za nejvhodnější začátek kurzu stanovili podvečer, tedy 17:00 – 19:59, v délce 2 hodiny. Z rodinného rozpočtu by byli občané ochotni měsíčně vyhradit částku do 500 Kč, což je v porovnání s cenami ve městě nízká částka. Ochotu podílet se na fungování komunitní školy projevila zhruba třetina občanů. Ale i přesto se našli občané,

kteří by měli zájem podílet se na jejím fungování, především jako členové organizačního týmu, či spolupracovat se školou jako rodič/prarodič a podílet se na aktivitách pro další rodiče s dětmi. Sami respondenti mají děti či vnoučata ve věku základní školní docházky. Žádný z respondentů by se neujal role koordinátora komunitní školy, pouze by se někteří občané ujali role zástupce koordinátora. Ale za potencionálního dobrého koordinátora označili ředitele místní školy. V rozhovoru ředitel školy potvrdil, že by se role koordinátora rád ujal. Místní obyvatelé by uvítali, kdyby byli informace o komunitní škole dostupné na internetových stránkách, v místním zpravodaji nebo by byly vyvěšené na desce u obecního úřadu a pošty. Propagaci komunitní školy by na těchto místech starosta obce podpořil.

Ředitel základní školy v Lubné je myšlenke komunitní školy nakloněn. Dle rozhovoru se dokonce v minulých letech touto myšlenkou zabýval. Rozhodující by byl i postoj ke vzniku komunitní školy ze strany zřizovatele. Starosta obce potvrdil, že by byl ke vzniku komunitní školy nakloněn, a věří, že by bylo nakloněno i zastupitelstvo. V době mimo výuku by bylo k dispozici několik učeben, dílny a tělocvična. Prostory školy označil starosta obce jako nejvhodnější. Vzhledem k tomu, že preferovaný začátek kurzů a volnočasových aktivit ze strany občanů je od 17 hodin, tedy v době mimo výuku, je nabídka vhodných prostor široká. Jejich kapacita se pohybuje kolem 20 lidí a jsou plně vybaveny pro chod výuky na základní škole. Dalším pozitivním zjištěním bylo, že by se ředitel školy ujal role koordinátora a věří, že by našel ochotné kolegy, kteří by se s ním na vzniku a fungování komunitní školy podíleli. Vzhledem k tomu, že ředitelem školy je obyvatel obce Lubná a zná další místní občany, domnívá se, že by mezi nimi našel i lidi, kteří by byli vhodnými adepty pro roli lektora. Což také 2 respondenti potvrdili. Poradenství a spolupráce s MAS Rakovnicko v rámci vzdělávání by také připadala v úvahu. V oblasti získávání finančních prostředků pro zajištění chodu komunitní školy by začala s MAS Rakovnicko spolupracovat i obec.

Starosta obce Lubná je myšlenke komunitní školy také nakloněn a domnívá se, že ani zastupitelstvo by nebylo proti. Lidi, kteří by se o vznik komunitní školy zasadili by podpořil, ale sám by se do jejího založení nepustil. Prostory místní školy označil v rozhovoru za nejvhodnější. To potvrzuje i ředitel školy, který by pro chod komunitní školy vyčlenil několik tříd, dílny a tělocvičnu. Další prostory mimo školní budovy, kde by mohla komunitní škola fungovat, v obci k dispozici nejsou. Jsou zde ale prostory, které by se do budoucna mohly

upravit a plně vybavit, aby zde mohly vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity probíhat. Role koordinátora by se starosta obce neujal. Další osobu, která by tuto roli mohla vykonávat, nevytipoval. Ovšem kdyby měla v obci komunitní škola vzniknout a dobře fungovat, určitě by ji obec po finanční stránce podporovala. Dále jako podporu komunitní školy by mohla obec nabídnout její propagaci, tzn. poskytnutí internetových stránek obce, volných řádků v místním zpravodaji nebo volného místa ve vitrínách patřící obci. Což by přivítali obyvatelé obce Lubná. Vzhledem k tomu, že starosta obce Lubná zná místní obyvatele, domnívá se, že zde žijí lidé, kteří by byli vhodnými adepty pro roli lektora. S tímto tvrzením se ztotožňuje také ředitel školy. Obec s MAS Rakovnicko v rámci vzdělávání nespolupracuje, ačkoliv místní škola v této oblasti s MAS spolupracuje. Ale starosta je ochotný v případě potřeby s touto spoluprací začít. Jeho postoj ve srovnání s postojem ředitele školy je pasivní.

V kapitole 6.7 Shrnutí podmínek pro vznik venkovské komunitní školy uvádím „ideální podmínky“, které by měly být splněny, aby mohla komunitní škola v dané obci vzniknout a dobře fungovat. Níže uvádím přehled, zda je nebo není „ideální podmínka“ pro vznik a fungování komunitní školy v obci Lubná u Rakovníka splněna.

Analýza prostředí obce

„Ideální podmínka“	Splněno	Nesplněno
V obci jsou vhodné prostory pro realizaci vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.	ANO	
Prostory, které jsou vhodné, jsou vhodně vybaveny pro pořádání vzdělávacích kurzů a volnočasových aktivit.	ANO	
V obci nefungují další organizace, které nabízejí vzdělávací kurzy.	ANO	
V obci nefungují další organizace, které nabízejí volnočasové aktivity.	ANO	
VKŠ nemá v obci v oblasti vzdělávání konkurenci.	ANO	
VKŠ nemá v obci v oblasti volnočasových aktivit konkurenci.	ANO	
Vedení obce je myšlenky komunitní školy nakloněno.	ANO	

Vedení školy je myšlenka komunitní školy nakloněno.	ANO	
V obci žije dost lidí, kteří mohou potřebovat vzdělávání prostřednictvím VKŠ.	ANO	
V obci žije dost lidí, kteří mají zájem vzdělávat se prostřednictvím VKŠ.	ANO	
V obci žije dost lidí, kteří by rádi trávili svůj volný čas prostřednictvím aktivit VKŠ.	ANO	
V obci jsou lidé, kteří mají zájem se na fungování VKŠ podílet.	ANO	
Informace o VKŠ jsou pro obyvatele snadno dostupné a snadno dohledatelné díky internetovým stránkám.	ANO	

Finance a spolupráce

„Ideální podmínka“	Splněno	Nesplněno
Kurzy a volnočasové aktivity nabízené VKŠ jsou finančně dostupné oproti cenám ve vzdělávacích institucích ve městě, kam se musí dojíždět.	ANO	
Obec VKŠ finančně podporuje.	ANO	
V obci jsou podnikatelské subjekty, které VKŠ sponzorují.	ANO	
V obci jsou podnikatelské subjekty, které s VKŠ spolupracují.		NE
V obci jsou organizace, které s VKŠ spolupracují.		NE
Rodiče s VKŠ spolupracují.	ANO	
V obci jsou lidé, kteří by VKŠ pomáhali dobrovolně.	ANO	

Organizační tým

„Ideální podmínka“	Splněno	Nesplněno
V obci jsou lidé, kteří mají zájem o lektorování ve VKŠ.		NE
V obci jsou lidé, kteří vítají spíše externího lektora.		NE
V obci jsou lidé, kteří vítají spíše místního obyvatele jako lektora.		NE
V obci jsou lidé, kteří vítají jak externího, tak místního lektora.	ANO	
Lidé v obci mají důvěru v koordinátora VKŠ.	ANO	

Z informací získaných sekundárním výzkumem jsem se domnívala, že komunitní škola nemá v obci Lubná u Rakovníka velký potenciál. Tato má domněnka se primárním výzkumem nepotvrdila. Vzhledem k tomu, že by byla splněna naprostá většina „ideálních podmínek“ pro vznik a fungování komunitní školy, mohla by komunitní škola v obci Lubná u Rakovníka vzniknout. Patrně by se však potýkala s problémem osobní angažovanosti dostatečného počtu osob, připravených a ochotných podílet se na zdárném fungování této venkovské komunitní školy. Spolupráce mezi obcí a místní školou v oblasti vzdělávání místních obyvatel by pravděpodobně musela být konkrétnější, koordinovanější a propracovanější.

Níže uvádím návrh počáteční nabídky kurzů a volnočasových aktivit v obci Lubná u Rakovníka dle zjištěných výsledků (pro tyto kurzy by byl zajištěn lektor):

Tabulka č. 25 – Nabídka kurzů/volnočasových aktivit v obci Lubná

Kurz/volnočasová aktivita	Anglický jazyk	Tvořivé (ruční práce)
Finanční částka za měsíc	500 Kč	400 Kč
Začátek kurzu/aktivity	18:00	17:00
Hodinová dotace za týden	1,5 hodiny	2 hodiny
Počet účastníků (max.)	16	16
Místo konání	místní škola (jazyková učebna)	místní škola (dílny)

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že by byli sehnáni lektori i pro pohybové aktivity, především pro kolektivní sporty, cvičení pro dospělé a cvičení pro rodiče a děti, mohla by vzniklá komunitní škola tyto aktivity zahrnout do své nabídky. Pohybové aktivity by probíhaly v tělocvičně místní školy s kapacitou 20 osob, s hodinovou dotací 2 hodiny, začátek 17:00. Ceny by se pohybovaly v rozmezí od 300 Kč do 400 Kč v závislosti na druhu cvičení.

9 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura a časopisy

- BARTÁK, M. (2011) *Venkovská komunitní škola* (diplomová práce). Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita v Brně.
- BOUKALOVÁ, Kateřina, 2017, *Spolupráce v rozvoji venkova: vize nebo realita (případ místních akčních skupin)*, [disertační práce], PEF ČZU v Praze. Vedoucí prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.
- ČEPELKA, Oldřich, ELIÁŠOVÁ Kateřina, Chmela Tomáš, et. al. *Veřejná správa a místní akční skupiny: studie k rozvoji venkova*, Zlín: Sdružení místních samospráv ČR, 2015, 79 s., ISBN 978-80-270-3661-5
- HELUS, Zdeněk, *Psychologické problémy socializace osobnosti*, Praha: SPN, 1973, 259 s.,
- HOUŠKA, Tomáš, *Škola hrou*, Praha: Houška, 1991, 270 s., ISBN 80-900704-7-7
- HUSÁK, J. (2013), *Venkovské komunitní školy na území MAS Pošumaví*. Media4u Magazine, 2013 Vol. 10 (4) p. 13-16, ISSN 1214-9187
- HUSÁK, J., HUDEČKOVÁ, H., *Podmínky rozvoje venkovského vzdělávání v České republice*, In: eriesjournal.com, [online] 2017, roč. 10, ne. 3, s. 64–70. Dostupné z: <https://doi.org/10.7160/eriesj.2017.100301>
- JEDLIČKA, Richard, *Psychický vývoj dítěte a výchova: jak porozumět socializačním obtížím*, Praha: Grada, 2017, 280 s., ISBN 978-80-271-0096-5
- JEDLIČKA, Richard, (ed), *Teorie výchovy – tradice, současnost, perspektivy*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2014, 276 s., ISBN 978-80-246-2412-9
- KRAMPEROVÁ, Lucie, KRŠŇÁK, Jan, *Jak se učí živě?: rozhovory o inovativních školách*. V Praze: DharmaGaia, 2018. Inovativní vzdělávání. ISBN 978-80-7436-087-9
- McMILLAN, David W., CHAVIS, David M., *Sense of Community: A Definition and Theory*, Journal of Community Psychology [online] 1986, volume 14, 9 - 14. ISSN

1520-6629. Dostupné z:

<https://pdfs.semanticscholar.org/e5fb/8ece108aec36714ee413876e61b0510e7c80.pdf>

- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9
- TUPÝ, P. (2015) *Rozvojový potenciál venkovských komunit*. [diplomová práce], PEF ČZU v Praze. Vedoucí doc. Mgr. Helena Hudečková, CSc.
- VETEŠKA, Jaroslav, TURECKIOVÁ, Michaela, *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1770-8
- ZAHRADNÍK, Petr, *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*, Praha: C. H. Beck, 2003, 359 s., ISBN 80-7179-472-4

Ostatní:

- Český statistický úřad [online], © 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- Evropský hospodářský a sociální výbor, *Vzdělávání a odborná příprava* [online] ©2019 [cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.eesc.europa.eu/cs/policies/policy-areas/education-and-training>
- GUTHOVÁ JARKOVSKÁ, Zuzana, RNDr., CSc., *Venkovské komunitní školy a jejich činnost v obcích*, Osnova metodiky k založení a činnosti komunitní školy při uplatňování principu rovných příležitostí žen a mužů (interní materiál)
- GUTHOVÁ JARKOVSKÁ, Zuzana, RNDr., CSc., *Venkovské komunitní školy, nástroj celoživotního vzdělávání*. In: docplayer.cz [online], [2017]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/19562391-Venkovske-komunitni-skoly-nastroj-celozivotniho-vzdelavani-rndr-zuzana-guthova-jarkovska-csc.html>
- HAUZNEROVÁ, Šárka, *Komunitní škola*, In: svobodnaskolapraha.cz [online], 5.1.2017 [cit. 19.3.2019]. Dostupné z: <http://www.svobodnaskolapraha.cz/komunitni-skola>
- JIŘIČKA, Jan, *Škola pro tátu, dítě i souseda, v Česku přibývá komunitní vzdělávání*. In: idnes.cz. [online], 28.7.2013 [cit. 30.4.2019]. Dostupné

z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/v-cesku-pribyva-komunitnich-skol.A130711_133923_domaci_jj

- KATRIAK, Martin, MILLY, Sigfrid, *Metódy a techniky sociologického výskumu*. 2. vyd. Bratislava: VŠE, 1975. Vysokoškolské skriptá
- KRATOCHVÍLOVÁ, Stáňa, *Komunitní skupina nebo škola – co to přesně je?*, In: Ucitneboneucit.cz, [online]. 11.3.2017 [cit. 15. 3. 2019]. Dostupné z: <https://ucitneboneucit.cz/index.php/7-komunitni-skupina-nebo-skola-co-to-presne-je>
- KRBCOVÁ MAŠÍNOVÁ, Lenka., JENÍK, Tomáš, POLESNÝ, Michal, Centrum – komunitní práce Ústí nad Labem, *Standardy kvality a principy Komunitní školy, Projekt Komunitní škola*, [online] 2011, [cit. 10.5.2019]. Dostupné z: <http://www.ckpul.cz/data/komunitni-skola/standardy-principy-komunitni-skoly.pdf>
- LAUERMANN, Marek, *Komunitní vzdělávání v zahraničí – 1. Část*. In: komunitniskola.blogspot.com [online]. 24.1.2010 [cit. 24. 2. 2019]. Dostupné z: <http://komunitniskola.blogspot.com/2010/01/komunitni-vzdelavani-v-zahranici-1-cast.html>
- Lubná u Rakovníka [online] Oficiální stránky obce Lubná ©2020. Dostupné z: <https://www.obec-lubna.cz/>
- Město Rakovník [online], Oficiální stránka města Rakovník © 2020. Dostupné z: <https://www.mesto-rakovnik.cz/aktualne/>
- Mezigenerace, [online], 2015 [cit. 3. 5. 2019]. Dostupné z: <http://mezigenerace.cz/cz>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, *1.březen – mezinárodní den komunitních škol*. In: msmt.cz [online] 2013 [cit. 20. 4. 2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/1-brezenjemezinarodnidenkomunitnichskol?highlightWords=komunitn%C3%AD+%C5%A1kola>
- Místní akční skupina Brána Písecka, *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Brána Písecka pro období 2014-2020* [online] 2013. Dostupné z http://www.mmr.cz/getmedia/1b55e1af-2b43-4895-b52c-a76eae53b13b/Strategie_MAS-Brana-Pisecka.pdf

- Místní akční skupina Rakovnicko, *Místní akční skupina Rakovnicko – jednodušší cesta k dotacím*, [online] ©2019 [cit. 6.4.2019]. Dostupné z: <http://www.mas-rakovnicko.cz/mas-rakovnicko-3/>
- Moderní vyučování, *Komunitní školy potřebujeme*. In: modernivyucovani.cz [online], 12.3.2008 [cit. 30. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.modernivyucovani.cz/rozhovor-komunitnkoly-potjeme/>
- Národní síť Místních akčních skupin České republiky [online] ©2019 Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/>
- Národní síť Místních akčních skupin České republiky, *Dodatek k národnímu strategickému plánu LEADER 2014+, praktické doporučení národní sítě místních akčních skupin ČR pro přípravu implementace politik místního rozvoje v rámci víceletého finančního rámce 2014 – 2020*, In: nsmascr.cz [online] únor 2012. Dostupný z: [http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/page/2/Komunitně-vedený-místní-rozvoj-v-praxi-České-republiky-verze-únor-2012%20\(2\).pdf](http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/page/2/Komunitne-vedeny-mistni-rozvoj-v-praxi-Ceske-republiky-verze-únor-2012%20(2).pdf)
- Národní síť Místních akčních skupin České republiky, *Komunitně vedený místní rozvoj – nařízení 23072012 (čl. 28 - 31)*. In: nsmascr.cz. [online], 2012 [cit. 25. 2. 2019]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/narizeni-23072012%20.pdf>
- Národní síť Místních akčních skupin České republiky, *Metoda LEADER, Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), Rozvoj venkova se zapojením místních komunit* In: nsmascr.cz [online], 2015. Dostupný z: <http://nsmascr.cz/dokumenty/komunitne-vedeny-mistni-rozvoj/>
- Národní síť venkovských komunitních škol, [online], © 2019 [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.branaprovenkov.cz/>
- Národní síť venkovských komunitních škol, *Newsletter Národní sítě venkovských komunitních škol se sídlem v Borech* [online], duben 2015, č.10. [cit. 15.7.2019]. Dostupné z: <http://old.branaprovenkov.cz/index.php/nsvks/dokumenty/zpravodaj/223-precete-si-druhy-newsletter-tohoto-roku>

- NEUMAJER, Ondřej, *Slyšeli jste už o komunitním vzdělávání?* In: ondrej.neumajer.cz [online] 2.12.2000 [cit. 24. 2 2019]. Dostupné z: <http://ondrej.neumajer.cz/slyseli-jste-uz-o-komunitnim-vzdelavani/>
- SSŠ Brno. Analýza připravenosti prostředí v ČR a možností rozvoje komunitních škol. [online] Brno: Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Brno, 2008, Dostupné z: <https://www.opvk.cz/filemanager/files/file.php?file=21550>
- Středočeský kraj [online], Středočeský kraj © 2020. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz>
- VÍCHOVÁ, Eva, kolektiv autorů, *Komunity, síť a spolupráce, 20 pohledů pro knihovny*, [online], Masarykova univerzita, Brno 2012. Dostupné z: <http://eknihy.knihovna.cz/static/files/komunity-site-a-spoluprace-20-pohledu-pro-knihovny.pdf>
- Základní škola a Mateřská škola Lubná [online] Základní škola a Mateřská škola Lubná © 2016. Dostupné z: <https://zslubna.eu/>
- Zákon č. 561/2004 Sb. Ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-9-2018>

10 Přílohy

Příloha č. 1

Okruhy otázek pro rozhovor (záznamový arch)

Ředitel školy

- Jaký postoj zaujímáte k využívání prostor školy za účelem pořádání vzdělávacích kurzů a trávení volného času pro veřejnost mimo standardní výuku? A jaký postoj zaujímáte k využívání prostor školy za stejným účelem během standardní výuky?
- Jaké prostory by škola k provozu venkovské komunitní školy mohla nabídnout a jak jsou tyto prostory vybaveny? Jaká je kapacita jednotlivých prostor? K jaké aktivitě by byly vhodné?
- Kdyby se škola stala komunitní školou, ujal byste se role koordinátora? (Proč ano, proč ne). Komu (dalšímu) byste roli koordinátora svěřil a proč?
- Kteří učitelé školy by byli, dle Vaší domněnky, myšlenky komunitní školy nakloněni a pomáhali s jejím budováním? Proč se tak domníváte? A kteří učitelé školy by naopak, dle Vaší domněnky, nebyli komunitní škole nakloněni? Proč se tak domníváte?
- Domníváte se, že by se v obci našel občan/občané, kteří by mohli vykonávat roli lektora a místní lidé by jemu/jim důvěřovali? Proč se tak domníváte? Nebo by místní občané spíše důvěřovali externímu lektorovi a proč?
- Škola je partnerem projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání, který realizuje MAS Rakovnicko. V čem spočívá spolupráce školy a MAS Rakovnicko v rámci vzdělávání? Připadala by v úvahu v rámci tohoto projektu spolupráce pro založení a fungování komunitní školy?

Starosta obce

- Jaký postoj zaujímáte k tomu, kdyby v obci vznikla instituce jako je komunitní škola, která by nabízela vzdělávací kurzy či volnočasové aktivity pro místní občany?
- Jaké prostory, mimo prostory školy, by mohla obec k provozu venkovské komunitní školy nabídnout a jak jsou tyto prostory vybaveny? Jaká je kapacita jednotlivých prostor? K jaké aktivitě by byly vhodné?
- Ujal byste se role koordinátora komunitní školy? (Proč ano, proč ne). Komu (dalšímu) byste roli koordinátora svěřil a proč?
- Podporovala by obec komunitní školu po finanční stránce? Jakou další podporu by obec mohla komunitní škole poskytnout?
- Domníváte se, že by se v obci našel občan/občané, kteří by mohli vykonávat roli lektora a místní lidé by jemu/jim důvěřovali? Proč se tak domníváte? Nebo by místní občané spíše důvěřovali externímu lektorovi a proč?
- Obec Lubná je členem Místní akční skupiny Rakovnicko. Připadala by v úvahu v rámci tohoto svazku spolupráce pro založení a fungování komunitní školy?

Příloha č. 2

Dotazník

Vážení občané obce Lubná,

jsem studentkou 2. ročníku magisterského studia na České zemědělské univerzitě v Praze a píši diplomovou práci na téma “Předpoklady pro založení a fungování venkovské komunitní školy”. Touto cestou bych vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který slouží k zjištění možnosti vzniku venkovské komunitní školy v obci Lubná. Komunitní školou rozumíme místo, které nabízí občanům dané obce celoživotní vzdělávání a volnočasové aktivity, při kterých dochází ke zlepšování mezilidských vztahů.

Dotazník je sestaven z patnácti otázek, většinou s výběrem jedné odpovědi. Informace o výběru více odpovědí je uvedena u příslušné otázky. Údaje získané z dotazníkového šetření jsou anonymní a poslouží pouze jako podklad pro zpracování diplomové práce.

Vyplněné dotazníky vhod'te do připravených boxů, které jsou na poště, obecním úřadě, místním obchodu nebo je odevzdejte svým dětem/vnoučatům, kteří je odnesou zpět učitelům do školy, a to nejpozději do 24.1.2020.

Děkuji vám za ochotu a čas, který jste věnovali vyplňování dotazníku. V případě potřeby se na mne obraťte, Iva Kupcová, Lubná 104, vksl@seznam.cz.

1. Přivítal/a byste ve své obci instituci jako je komunitní škola, která by nabízela vzdělávací kurzy a volnočasové aktivity pro místní občany?

- Ano
- Ano, ale pouze vzdělávací kurzy
- Ano, ale pouze volnočasové aktivity
- Ne, protože vzdělávací kurzy/volnočasové aktivity navštěvuji v Rakovníku či v jiném městě
- Ne

2. Komu byste důvěřoval/a, že bude dobrým koordinátorem komunitní školy?

(Koordinátorem je myšlen člověk, který komunitní školu vede)

- Řediteli školy
- Starostovi obce
- Učiteli školy
- Jiné místní osobě (uveďte komu s odůvodněním, proč) .....
- Jiné osobě, která tu nebydlí (uveďte komu s odůvodněním, proč).....

3. O jaké kurzy/aktivity byste měl/a zájem? (Můžete vybrat více odpovědí.)

- Cizí jazyk (anglický a německý jazyk)
- Informační technologie (počítače)
- Účetnictví
- Cvičení pro dospělé – pilates, jóga, zumba aj.
- Cvičení pro rodiče a děti
- Pojdme si hrát (pro rodiče s dětmi)
- Tvořivé (malování, šití, keramika)
- Kolektivní pohybové sporty (volejbal, košíková, malá kopaná, florbal)
- Karate
- Hudební školička pro děti i dospělé
- Zábavná historie (pro děti i dospělé)
- Jiné (vypište).....

4. V jakou dobu byste uvítal/a začátek kurzu či volnočasové aktivity ?

- Ráno (6:00 – 8:59)
- Dopoledne (9:00 – 11:59)
- Odpoledne (12:00 – 16:59)
- Podvečer (17:00 – 19:59)
- Večer (od 20:00)

5. Kolik času byste byl/a ochoten/á jednou týdně věnovat kurzu či volnočasové aktivitě?

- 1 hodina
- 1,5 hodiny
- 2 hodiny
- Jiné (vypište) .....

6. Jak vysokou finanční částku jste ochotný/á za vzdělávací kurz měsíčně zaplatit?

- Do 300 Kč
- Do 500 Kč
- Do 700 Kč
- Do 1000 Kč
- Nad 1000 Kč
- Jiné (vypište).....

7. Kdyby byla v obci komunitní škola zřízena, byl/a byste ochotný/á se podílet na jejím fungování ?

- Určitě ano
- Asi ano
- Asi ne (pokračujte otázkou 9)
- Určitě ne (pokračujte otázkou 9)

8. Pokud jste zvolil/a odpověď určitě ano či asi ano, jak byste se podílel/a na jejím fungování? (Můžete zaškrtnout více odpovědí.)

- Jako lektor, (tj. vedoucí kurzu/volnočasové aktivity, vypište jakého)
.....
.....
- Jako koordinátor (koordinátorem je myšlen člověk, který komunitní školu vede)
- Jako zástupce koordinátora
- Jako člen organizačního týmu, který pomáhá s přípravou a organizací kurzů a volnočasových aktivit

9. Máte děti či vnoučata ve věku základní školní docházky?

- Ano (uved'te jejich počet a věk každého z nich).....
- Ne (pokračujte otázkou 11)

10. Spolupracoval /a byste s komunitní školou jako rodič či prarodič a podílel/a se na aktivitách pro další místní rodiče s dětmi?

- Určitě ano
- Asi ano
- Asi ne
- Určitě ne

11. Informace o komunitní škole v obci by měly být snadno dostupné a dohledatelné. Jaký způsob získávání informací o komunitní škole byste uvítal/a ? (Můžete zaškrtnout více odpovědí).

- Internetové stránky
- Leták do schránky
- Informace v místním zpravodaji
- Informace vyvěšené na desce u obecního úřadu a pošty.
- Informace nedostávám a nemám možnost se k nim dostat

12. Jste

- Žena
- Muž

13. Jakého věku dosáhnete v roce 2020?.....

14. Pracujete v současné době?

- Jsem zaměstnaný/a
- Jsem nezaměstnaný/á
- Jsem na mateřské/rodičovské dovolené
- Jsem důchodce (invalidní, starobní)
- Jsem živnostník, podnikám

15. V případě, že pracujete, vyjíždíte za prací?

- Ne, pracuji v Lubné
- Ano, pracuji v Rakovníku
- Ano, pracuji v (uved'te obec) .....